

GEMEENTE
EEMNES
~

JAARSTUKKEN 2017

JAARVERSLAG DEEL A

en

JAARREKENING

Dit is een uitgave van de Gemeente Eemnes
Zuidersingel 1
3755 AZ Eemnes

Postbus 71
3755 ZH Eemnes

Telefoon: 14 035

Inhoud

Leeswijzer	2
Aanbieding	4
Financiële analyse	6
JAARVERSLAG (deel A)	9
1. Programmaverantwoording	11
PROGRAMMA 1 – BESTUUR VAN DE GEMEENSCHAP	14
PROGRAMMA 2 – VEILIGHEID	16
PROGRAMMA 3 – PUBLIEK, VERGUNNING EN HANDHAVING	18
PROGRAMMA 4 – MOBILITEIT	21
PROGRAMMA 5 – GROENE LEEFOMGEVING	23
PROGRAMMA 6 – MILIEU	25
PROGRAMMA 7 – RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN	28
PROGRAMMA 8 – WERK EN INKOMEN	31
PROGRAMMA 9 – SOCIALE SAMENHANG	34
PROGRAMMA 10 – SPORT, CULTUUR EN VRIJE TIJD	38
PROGRAMMA 11 – OPGROEIEN IN EEMNES	40
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	43
OVERHEAD	46
ONVOORZIEN	48
VENNOOTSCHAPSBELASTING	49
2. Paragrafen	51
A. Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	52
B. Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	61
C. Paragraaf Financiering	66
D. Paragraaf Bedrijfsvoering	69
E. Paragraaf Verbonden Partijen	72
F. Paragraaf Grondbeleid	80
G. Paragraaf Lokale Heffingen	84
H. Paragraaf Reserves en voorzieningen	87
JAARREKENING	103
3 Overzicht van baten en lasten en de toelichting	104
3.1 Overzicht van baten en lasten	104
3.2 Analyse saldo 2017	105
3.3 Wet normering topinkomens	107
3.4 Incidentele baten en lasten	108
3.5 Structurele mutaties reserves	111
3.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid	112
4. Balans en de toelichting	113
4.1 Balans per 31 december 2017	114
4.2 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	116
4.3 Activa	119
4.4 Passiva	127
4.5 Elementen die buiten de balansstelling vallen	132
4.6 Bouwrekeningen (balansspecificatie A)	134
4.7 Overzicht reserves (balansspecificatie B)	136
4.8 Overzicht voorzieningen (balansspecificatie C)	137
Bijlagen	138
Bijlage 1 Renterisico en kasgeldlimiet	139
Bijlage 2 Investerings	140
Bijlage 3 Verantwoording specifieke uitkeringen (SISA-bijlage)	142
Bijlage 4 Taakveld overzicht	144
Controleverklaring	147
Bezuinigingen	148

Leeswijzer

Bij het samenstellen van de jaarstukken 2017 is voor dezelfde opzet gekozen als in 2016. Tegelijk is rekening gehouden met de eisen van de nieuwe regels Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als gevolg van de regelwijzigingen bevat de jaarrekening een extra paragraaf met een toelichting op de reserves en voorzieningen. Daardoor is de indeling van de jaarrekening gelijk aan de begroting 2017. In deel A van de meerjarige begroting is een uitgebreide toelichting opgenomen van de wijzigingen als gevolg van de nieuwe BBV.

De jaarstukken zijn verdeeld in twee boekwerken

Boekwerk 1: Jaarverslag deel A en jaarrekening

In dit boekwerk zijn het jaarverslag en de jaarrekening opgenomen. Dit boekwerk voldoet aan alle eisen voortvloeiend uit wet- en regelgeving (zoals het BBV). De beleidsverantwoording per programma is op hoofdlijnen opgenomen. De jaarrekening, bestaande uit een programmarekening en de balans met toelichtingen en bijlagen, is achter in boekwerk 1 opgenomen.

Boekwerk 2: Jaarverslag deel B en uitvoeringsinformatie

In dit boekwerk zijn de programma's verder verantwoord. Deze verantwoording bevindt zich onder andere in de vorm van een stoplichtenrapportage over de beleidsonderwerpen en de beleidsindicatoren. De uitvoeringsinformatie bevat ook een cijfermatige weergave op kostenplaatsniveau per programma. En tenslotte is gedetailleerde informatie opgenomen over de verantwoordelijke organisatieonderdelen per programmaonderdeel.

Weergave van bedragen

In principe zijn de bedragen weergegeven in hele euro's. De tabellen zijn echter direct vanuit de administratie opgebouwd die bestaat uit bedragen in eurocenten. Hierdoor kan bij de optelling van bedragen een afrondingsverschil ontstaan van een of enkele euro's. Voor de leesbaarheid zijn alle analyses met betrekking tot de exploitatie afgerond op honderden euro's.

Duiding cijfers in financiële tabellen:

Het is voor de meesten even wennen want we presenteren cijfers gevoelsmatig omgekeerd. Een minbedrag lijkt nadelig maar is juist voordelig. Vandaar een toelichting:

- + bedrag** : Betreft uitgaven of nadelig verschil (verlies). Komt bijvoorbeeld voor bij méér uitgaven of minder inkomsten dan begroot
- bedrag** : Betreft inkomsten of positief verschil (winst). Komt bijvoorbeeld voor bij minder gerealiseerde uitgaven of méér gerealiseerde inkomsten dan begroot

Gewijzigde indeling van lasten en baten in vergelijking met 2016

De cijfers van de jaarrekening 2016 zijn moeilijk te vergelijken met die van de jaarrekening 2017 als gevolg van de volgende wijzigingen:

- De nieuwe regelgeving van BBV heeft geleid tot een aantal nieuwe kostenplaatsen en in een aantal gevallen tot verschuiving van een kostenplaats onder een ander programma.
- Door invoering van het programma overhead heeft een aanzienlijke verschuiving plaatsgevonden van de kosten op de programma's naar het programma overhead.

- De financiële administratie van de BEL is een vereenvoudigde werkwijze gaan toepassen waardoor alle drie BEL-gemeenten gebruik maken van dezelfde elementen (kostenplaatsen en kostensoorten).

Deze veranderingen hebben er toe geleid dat met ingang van 2017 sprake is van een totaal nieuwe inrichting. Een vergelijking met de jaarcijfers 2016 is daarom niet zinvol. Omdat dit conform volgens de BBV ook niet verplicht is, hebben we bij wijze van uitzondering er in deze jaarstukken voor gekozen de exploitatiecijfers van de voorgaande jaarstukken achterwege te laten.

Taakvelden

Verder is voor een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten vanaf 2017 een landelijk voorgeschreven Taakveldindeling van kracht. De totale baten en lasten worden voortaan ook volgens deze indeling inzichtelijk gemaakt . U vindt dit Taakveldenoverzicht in bijlage 4.

Meer gedetailleerde informatie over de gewijzigde BBV-voorschriften vindt u op pagina 17 en 18 van de **Programmabegroting 2017**.

Aanbieding

De jaarrekening 2017 laat met bijna € 1 mln. een fors overschot zien. Nu is het altijd zo dat een begroting zelden exact wordt gehaald. Dus het overschot 2017 is ook weer een optelsom van vele plussen en minnen. Toch zijn er een aantal grote lijnen te onderkennen.

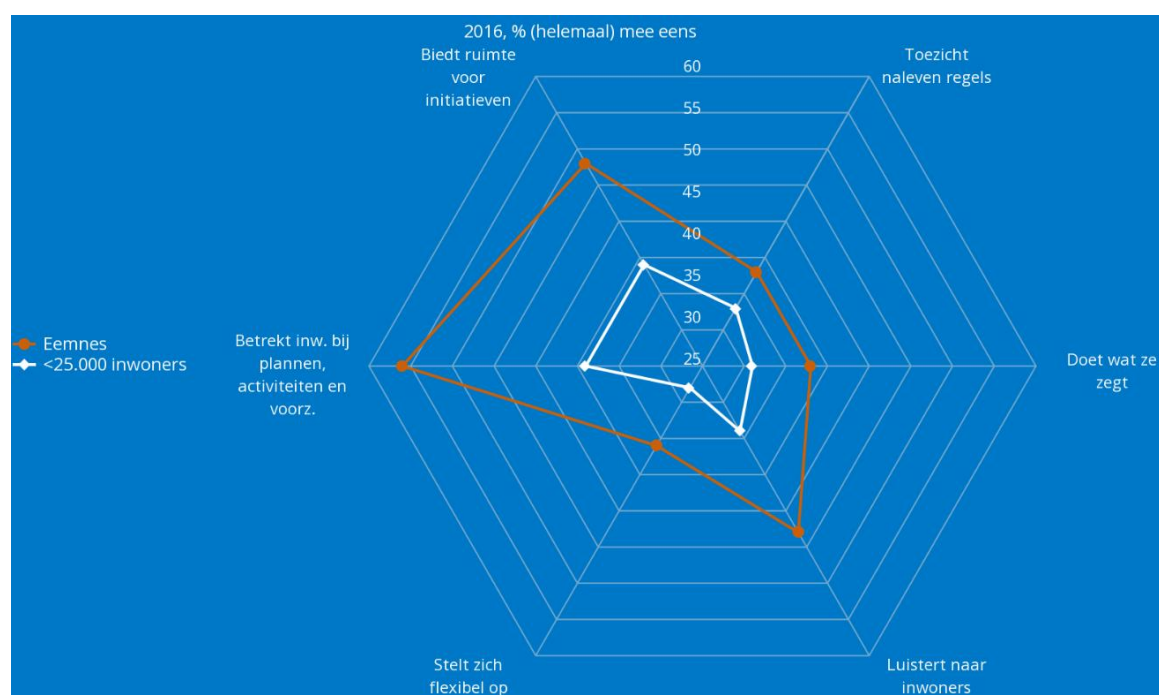
In het sociaal domein hebben we ingezet op verdere versterking en uitbreiding van onze lokale inzet. Minder herkeuringen, meer denken vanuit de mensen, terugdringen van bureaucratie: doen wat nodig is voor de mensen. Een sterk en goed bezet jeugd & gezins-team wat als spin in het web de regie voert en in staat is snel bij te sturen. We hadden verwacht dat we hierdoor niet uit zouden komen met het geld en dat blijkt wederom niet het geval. In plaats van € 180.000 tekort houden we per saldo ruim € 300.000 over. We storten dus wederom een fors bedrag in de reserve sociaal domein. Hier tegenover staat dat we doorgaan met intensiveringen, dat de kosten bij nieuwe aanbestedingen hoger zullen uitvallen en we ook fors hogere apparaatskosten HBEL kunnen verwachten. Overschotten uit het verleden zullen met de aankomende vergrijzing omslaan in tekorten. Dus goed dat we die reserve sociaal domein hebben en we ons ruimhartig beleid kunnen voortzetten. Een forse meevaller deed zich voor in het domein van de jeugdzorg, waar de regionale verevening van specialistische hulp dit jaar geen forse naheffing opleverde. Kortom inhoudelijk gaat het de goede kant op en financieel zitten we goed, echter moeten we wel steeds kritisch de vraag stellen: "Doen we het goede en bereiken we voldoende de inwoners die hulp nodig hebben?"

De twee grote lijnen in de begroting 2017 betreft ten eerste de vraag of we in control zijn. Net als in 2016 gebeurde het te vaak dat we overschrijdingen niet tijdig zien of domweg vergeten dat via de ordentelijke weg langs college en raad te brengen. Hier wreekt zich het nog steeds niet beschikken over een verplichtingenadministratie, waardoor het budgetbeheer gemankeerd gebeurt. Ook zijn er veel vacatures bij financiën die door de krappe arbeidsmarkt moeilijk anders zijn in te vullen dan met externe inhuur. Kennis van de budgetten, processen en seizoenspatronen is dan onvoldoende in de organisatie aanwezig. Het invoeren van de verplichtingenadministratie is een gedeelde wens met Laren en Blaricum, zodat we uitgaan van invoering in 2018. De andere grote lijn is dat we bij iedere begroting hoge ambities hebben, terwijl onze capaciteit daarvoor soms te beperkt is of de praktijk te weerbarstig (langere doorlooptijd) of er toch weer onverwachte (politieke) wensen opduiken die prioriteit krijgen. Uw raad heeft weer de nodige overhevelingsvoorstellen gekregen naar 2018, maar daarin is het college dit jaar terughoudender geweest. In het collegeprogram en de begroting moeten we scherper keuzes maken of bij grotere ambities ook de middelen voor (tijdelijke) formatie voteren.

In de begroting 2017 hadden we € 200.000 opgenomen om ons voor te bereiden op de Omgevingswet. Die wet komt er, maar is weer wat uitgesteld. We zullen ons er als gemeente op moeten voorbereiden, we zullen moeten investeren in opleiden en ICT en we moeten nadenken hoe we de Omgevingswet succesvol invoeren. Dus dat geld hebben we, op termijn, nodig. Vandaar het voorstel om dat niet gebruikte budget te reserveren voor die doelstelling en dit bedrag te storten in de reserve ruimtelijke plannen (voorheen reserve bestemmingsplannen). Het invoeringsplan voor de BEL en de mogelijke experimenten op het

niveau van kleinere bestemmingsplannen om ervaring op te doen zal aan uw raad worden voorgelegd. U gaat als raad immers over de onttrekking van middelen aan reserves.

Het jaar 2017 was het laatste jaar van de coalities-periode 2014 – 2018. Bij de evaluatie van het laatste coalitieakkoord is gebleken dat veel (80-90%) is bereikt, in gang gezet of gerealiseerd. Dat is op zich een knappe prestatie van onze medewerkers die zich met verve inzetten voor onze inwoners. We mogen dan soms veel de focus leggen op wat niet goed gaat (en dat gaat er ook nog genoeg), tegelijkertijd is er wel veel bereikt. Een groenplan, een E100, een GVVP, Rioolplan, succesvolle realisatie van de wijk Zuidpolder, een enorme stap voorwaarts op het gebied van verduurzaming, etc. Kijken we naar hoe onze inwoners naar ons als gemeente kijken (samenwerking met inwoners), dan geeft dit het volgende beeld:

Alle inspanningen van de gemeente worden beoordeeld met een 7,02 (in gemeenten kleiner dan 25.000 inwoners is dat een 6,7). Kortom we scoren niet onaardig, ondanks dat we ook in Eemnes het beter kunnen en moeten doen. Liefst 94,6% van onze inwoners geeft aan gelukkig te zijn (tegen 92,3% in vergelijkbare gemeenten). Wat doen we echt niet goed? Twee opvallende uitkomsten, het openbaar groen en het openbaar vervoer. Voor het eerste hebben we een groenplan vastgesteld in 2017 met forse investeringen de komende jaren en in 2018 gaan we kijken naar innovatieve manieren om samen met lokaal bedrijfsleven en onze inwoners het openbaar groen op een hoger level te krijgen. En het OV, ook in 2017 ging menig discussie en overleg over de HOV-lijn, maar het lijkt er toch op dat die halte er over enkele jaren zal liggen.

We danken onze medewerkers hartelijk voor hun inzet voor onze inwoners en hun betrokkenheid bij hun werk. Ook in 2018 en volgende jaren hebben we weer de nodige ambities en die kunnen we alleen realiseren met hun steun, kennis en kunde.

R. van Benthem
Portefeuillehouder Financiën

Financiële analyse

Algemeen

Volgens artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, bestaan de jaarstukken uit:

- het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen)
- de jaarrekening (programmarekening, balans en toelichting en een bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SISA-bijlage))

Saldo 2017

Bij het vaststellen van de begroting 2017 was er een begrotingsoverschot van € 166.644. De gemeenteraad heeft op 31-10-2016 besloten om dit begrotingssaldo te storten in de reserve MIP.

Als gevolg hiervan is het geraamde voordelig saldo teruggebracht naar € 0.

De jaarrekening 2017 laat een voordelig resultaat zien van € 994.022 na mutatie van de reserves.

Verklaring saldo 2017

Het voordelig saldo 2017 is hieronder op hoofdlijnen verklaard:

Financiële verschillen per programma	Afwijking afgerond op € 100	V/N
1. Bestuur van de gemeenschap	465.000	N
2. Veiligheid	31.900	V
3. Publiek, Vergunning en Handhaving	220.900	V
4. Mobiliteit	72.400	V
5. Groene leefomgeving	342.100	V
6. Milieu	179.000	V
7. Ruimtelijke Ordening en Wonen	373.300	V
8. Werk en Inkomen	30.300	V
9. Sociale Samenhang	548.400	V
10. Sport, Cultuur en Vrije Tijd	249.900	N
11. Opgroeien in Eemnes	111.600	V
Algemene dekkingsmiddelen	620.700	V
Overhead	251.700	N
Onvoorzien	10.000	V
Afronding	22	V
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	1.573.922	V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	579.900	N
TOTAAL RESULTAAT	994.022	V

Bij de uitgebreide toelichting per programma is tevens een verklaring van deze verschillen opgenomen.

Ten aanzien van dit voorlopige jaarrekeningsaldo dient rekening gehouden te worden met de budgetoverheveling van de jaarrekening 2017. Deze zijn in de raadsvergadering van 19 februari 2018 vastgesteld.

Budgetoverheveling 2017 - 2018	Bedrag
1. Plaatsen E-oplaadpalen	15.000
2. Voorbereiding verfraaiing Braadkamp	22.000
3. Aanbesteding beheer openbare ruimte	20.000
4. Openbaar groen: bestrijding Japanse duizendknoop	48.000
5. Baggeren Noordbuurt i.s.m. Waterschap Vallei & Veluwe	95.000
6. Bestuursopdracht investeren in sociale huurwoningen na 2022	20.000
7. Woonvisie	13.510
8. Specialistische ondersteuning JGT	17.400
TOTAAL BUDGETOVERHEVELINGEN	250.910

Analyse jaarrekeningresultaat

Het jaarrekeningresultaat 2017 komt uit op € 994.022. Wanneer de bovenstaande budgetoverheveling 2017 hier vanaf wordt gehaald dan komt het jaarrekeningresultaat 2017 uit op € 743.112. Daarnaast is in dit resultaat een bedrag van € 476.882 begrepen voor het Sociaal Domein, hetgeen als volgt is opgebouwd:

	BEDRAG	
Resultaat op decentralisatie-uitkering Sociaal domein	82.545	N
Resultaat programma 8. Werk en Inkomen	-117.923	V
Resultaat programma 9. Sociale Samenhang	-156.761	V
Resultaat programma 11. Opgroeien in Eemnes excl. onderwijs en peuterspeelzalen	-9.512	V
Resultaat 2016 Jeugd Regio Amersfoort	-97.776	V
Per saldo niet ingevulde begrotingsruimte Sociaal Domein (stelposten)	-177.455	V
TOTAAL RESULTAAT SOCIAAL DOMEIN	-476.882	V

Dit bedrag is inclusief de –in de begroting 2017- geraamde onttrekking van € 180.000 aan de reserve Sociaal Domein die uiteindelijk dus niet nodig blijkt te zijn. Kortom, het netto resultaat op het budget Sociaal Domein 2017 bedraagt € 296.882 (€ 476.882 minus € 180.000)

Vanwege het budgettair neutrale kader rondom het Sociaal Domein wat is vastgelegd in het coalitieakkoord 2014 – 2018 wordt het resultaat Sociaal Domein bij de resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein.

Rekening houdend met het bovenstaande resteert na aftrek van de budgetoverhevelingen en het resultaat Sociaal Domein een nog restant te bestemmen resultaat van € 266.231.

Samenvatting	Bedrag
Resultaat 2017	994.022
AF: budgetoverhevelingen 2017- 2018 (rbs. 19-02-2018)	-250.910
SUBTOTAAL	743.112
AF: bestemming resultaat Sociaal Domein storten in reserve Sociaal Domein	-476.882
RESTANT NOG TE BESTEMMEN RESULTAAT	266.231

Vorming en voeding voorziening grafrechten

Aanleiding vormen recente interpretatie-ontwikkelingen van de BBV-regelgeving met betrekking tot grafrechten. Aanwijzing 2017-150 van de commissie BBV geeft aan dat bij toepassing van afkoopsommen voor langdurige grafrechten het treffen van een voorziening noodzakelijk is om te bereiken dat voldoende middelen geoormerkt blijven voor toekomstig onderhoud ("De ontvangen afkoopsommen vormen een verplichting aan degene die de afkoop som heeft betaald en zal door de gemeente aan het onderhoud van de betreffende graven moeten worden besteed. Derhalve is het vormen van een voorziening verplicht"). Deze verplichting werkt terug tot en met 2015. De totale invloed op het berekende jaarrekeningsaldo 2017 komt neer op een nadeel van € 59.550 (2015: € 21.575, 2016: € 11.916 en 2017: € 26.058). Dit bedrag dient nog via de resultaatbestemming in een nieuw te vormen voorziening grafrechten te worden gestort.

Reserve ruimtelijke plannen

Verder wordt voorgesteld van het nog te bestemmen resultaat voor € 200.000 te bestemmen voor de om te vormen reserve Bestemmingsplannen naar de "reserve Ruimtelijke plannen".

In de exploitatiebegroting zat € 200.000 voor de Omgevingswet die in 2017 nog niet is besteed. Vanwege het feit dat de Omgevingswet pas in 2021 wordt ingevoerd is het budget niet meegenomen bij de budgetoverhevelingen 2017 naar 2018.

Om de invoering van de Omgevingswet te zijner tijd goed te kunnen voorbereiden voegen we dit bedrag van € 200.000 toe aan de reserve ruimtelijke plannen. Hierna komt de stand van de reserve uit op € 240.432.

Besteding daarvan gebeurt zoals gebruikelijk op basis van daartoe door de raad te nemen besluiten.

Restant naar de reserve MIP

Tenslotte resteert € 6.681 waarvan het voorstel luidt dit voor toekomstige investeringsdoeleinden toe te voegen aan de reserve MIP.

Samengevat luidt het voorstel van de resultaatbestemming als volgt:

Resultaatbestemming	bedrag in €
Naar algemene reserve t.b.v. budgetoverhevelingen (rbs. 19-2-2018)	250.910
Resultaat Sociaal Domein naar reserve Sociaal Domein	476.882
Vorming voorziening grafrechten	59.550
Toevoeging aan omgevormde reserve Ruimtelijke plannen	200.000
Toevoeging aan reserve MIP	6.681
Totaal te bestemmen resultaat	994.022

Controleverklaring

De controleverklaring is nog niet afgegeven en wordt pas toegevoegd in de definitieve versie van de jaarstukken 2017.

JAARVERSLAG (deel A)

1. PROGRAMMAVERANTWOORDING

VERPLICHTE BLEIDSINDICATOREN

Vanaf 2017 zijn de onderstaande beleidsindicatoren een verplicht onderdeel van de jaarstukken. De beleidsindicatoren maken de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten beter mogelijk. Op de website waarstaatjegemeente.nl staat de landelijke database die continue wordt bijgewerkt. Raadplegen daarvan kan dan ook andere, meer recente, cijfers laten zien. De cijfers zoals hieronder gepresenteerd zijn eind april/begin mei 2018 verzameld.

Programma 0 Bestuur							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1			Formatie	0,18	0,16	2017	Eigen gegevens
2			Bezetting	0,18	0,22	2017	Eigen gegevens
3			Apparaatskosten	€ 385	€ 355	2017	Eigen gegevens
4			Externe inhuur	0	0	2017	Eigen gegevens
5			Overhead	12,55%	11,13%	2017	Eigen gegevens

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Het aantal fte (gemiddelde formatie van de gemeente in 2017) per 1.000 inwoners conform CBS per 1-1-17.
- 2 De bezetting hiervan (vast en extern) in aantal fte per 1.000 inwoners conform CBS per 1-1-17.
- 3 De apparaatskosten (totale kosten overhead) per inwoner (aantal inwoners conform CBS per 1-1-17).
- 4 De kosten van externe inhuur (project en vervanging) ten behoeve van bestuur en staf, als % van het totaal van de loonsom en de totale kosten van inhuur externen.
- 5 % van de totale lasten (totaal uitgaven vóór mutaties reserves).

Programma 2 Veiligheid							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	2.1	Veiligheid	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	0	0,5	2016	CBS
2	2.1	Veiligheid	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,8	3,4	2017	CBS
3	2.1	Veiligheid	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2,3	2,3	2016	CBS
4	2.1	Veiligheid	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	4,5	3,9	2017	CBS

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
- 2 Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
- 3 Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
- 4 Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.

Bron*

CBS - geregistreerde criminaliteit en diefstallen

Programma 4 Mobiliteit							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	4.3	Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	5	8	2015	VeiligheidNL
2	4.3	Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	6	8	2015	VeiligheidNL

Toelichting beleidsindicatoren

1+2 als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen

Programma 6 Milieu							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	6.1	Volksgezondheid en Milieu	Huishoudelijk restafval	223	192	2014	CBS
2	6.5	Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	1,7	3,4	2015	RWS

Toelichting beleidsindicatoren

- De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).
- Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Bron*

CBS - Statistiek Huishoudelijk afval

RWS - Klimaatmonitor

Programma 7 Ruimtelijke ordening en wonen							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	7.	Economie	Vestigingen	186,1	192,5	2017	LISA
2	7.	Economie	Functiemenging	44,8	45,3	2017	LISA
3	7.	Vhrosv	Woonlasten éénpersoonshuishouden	579	641	2018	COELO
4	7.	Vhrosv	Woonlasten meerpersoonshuishouden	754	826	2018	COELO
5	7.	Vhrosv	WOZ-waarde woningen	285	290	2017	CBS
6	7.4	Vhrosv	Nieuwbouw woningen	1,1	13,8	2015	ABF
7	7.1	Vhrosv	Demografische druk	58,1	77,5	2017	CBS

Toelichting beleidsindicatoren

- Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
- De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
- Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
- Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
- De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
- Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
- De som van het aantal personen van 0-15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot personen 15-65 jaar.

Bron*

- 1 LISA
- 2 LISA
- 3+4 COELO Groningen
- 5 CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
- 6 ABF - Systeem woningvoorraad
- 7 CBS - Bevolkingsstatistiek

Programma 8 Werk en Inkomen							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	8.2	Soc.Domein	Banen	526	533,9	2017	LISA
2	8.2	Soc.Domein	Netto arbeidsparticipatie	67,2	67,2	2017	CBS
3	8.1	Soc.Domein	Bijstandsuitkeringen	16,12	17	2017	CBS
4	8.2	Soc.Domein	Lopende re-integratievoorzieningen	10,74	14	2017	CBS
5	8.4	Soc.Domein	% kinderen in uitkeringsgezin	1,91	2,51	2015	VJI
6	8.2	Soc.Domein	% werkloze jongeren	0,83	0,54	2015	VJI

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
- 2 Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
- 3 Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners 18 jr. e.o.
- 4 Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
- 5 Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
- 6 Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).

Bron*

- 1 LISA
- 2 CBS - Arbeidsdeelname
- 3+4 CBS - Participatie Wet
- 5+6 VJI - Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Programma 9 Sociale Samenhang							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	9.3	Soc.Domein	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	n.b.	21	2017	CBS

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep.

Bron*

- 1 CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Programma 10 Sport, cultuur en vrije tijd							
Nr.	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	10.1	Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	45,7	46,7	2016	CBS/RIVM

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

Bron*

- 1 RIVM - Zorgatlas

Programma 11 Opgroeien in Eemnes							
Nr	Doel	Taakveld	Naam indicator	Begr.17	Actueel	Meet-moment	Bron*
1	11.4	Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	2,6	0,8	2016	DUO
2	11.4	Onderwijs	Absoluut verzuim	0	0	2017	DUO
3	11.4	Onderwijs	Relatief verzuim	31	26,83	2017	DUO
4	11.3	Veiligheid	Verwijzingen Halt	38,5	38	2016	Halt
5	11.3	Veiligheid	Jongeren met een delict voor de rechter	1,86	0,53	2015	VJI
6	11.3	Veiligheid	Hardekern jongeren	1,4	1,4	2014	KLPD
7	11.1	Soc.Domein	Jongeren met jeugdhulp	9,5	8,8	2017	CBS
8	11.1	Soc.Domein	Jongeren met jeugdbescherming	0,7	0,8	2016	CBS
9	11.1	Soc.Domein	Jongeren met jeugdreclassering	0	0	2017	CBS

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Het % van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dwz zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
- 2 Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
- 3 Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
- 4 Het aantal verwijzingen naar HALT per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
- 5 Het aantal hardekern jongeren per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
- 6 Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
- 7 Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
- 8 Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
- 9 Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.

Bron*

- 1-3 DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
- 4 Bureau Halt
- 5 Korps landelijke politiediensten
- 6-8 CBS - Beleidsinformatie Jeugd
- 9 VJI - Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

PROGRAMMA 1 – BESTUUR VAN DE GEMEENSCHAP

Visie

Een rechtmatig, democratisch, open, doeltreffend en doelmatig bestuur, binnen de wettelijke (en door de raad gestelde) kaders.

Wat hebben we bereikt?

In 2017 is er 1 keer een onderzoek voorgelegd aan het Digitaal Burgerpanel. Onderwerpen waarover wij onze inwoners geraadpleegd hebben zijn: afval scheiden, de nieuwe afvalinzameling in Eemnes en de inzamelfrequentie. Per 1-1-2018 hebben we 407 inwoners die zich aangemeld hebben voor het Digitaal burgerpanel.

In 2016 heeft Gedeputeerde Staten van Noord Holland een bestuurskrachtonderzoek laten uitvoeren bij de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek. Eemnes heeft – als Utrechtse gemeente – aan dit onderzoek niet deelgenomen. In februari 2017 heeft de provincie Noord Holland een brief aan de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek gezonden waarin aangegeven wordt dat vanaf dat moment de fase van open overleg - als bedoeld in de Wet algemene regels herindeling - gestart wordt. Deze procedure wordt gestart om in de Gooi en Vechtstreek te komen tot een bestuursmodel met maximaal drie gemeenten ter versterking van de regionale en lokale bestuurskracht. Het college van Eemnes heeft in het voorjaar van 2017 gesproken met Gedeputeerde van de Hoek en heeft hierin haar visie gegeven op de voorgenomen herindeling van Laren en Blaricum met Huizen alsmede over de negatieve gevolgen die dit heeft voor de gemeente Eemnes en de BEL Combinatie. De gemeenteraad is niet in overleg getreden met de Gedeputeerde. In november 2017 heeft de provincie Noord Holland besloten om de provinciale Arhi procedure voort te zetten voor de gemeenten Laren, Blaricum en Huizen, om een herindelingsontwerp voor te bereiden voor deze gemeenten en om de termijn hiervoor te verlengen tot 1 september 2018.

Indien de provincie Noord Holland besluit om Laren, Blaricum en Huizen her in te delen heeft dit gevolgen voor de gemeente Eemnes. De BEL Combinatie zal dan ontvlochten worden. Vanwege dit mogelijke scenario is het logisch dat de gemeente Eemnes zich beraadt op de bestuurlijke toekomst. In de zomer van 2017 heeft het bestuur van de gemeente Eemnes besloten om met de gemeente Baarn een verkenning uit te voeren naar de meest optimale en meest duurzame ambtelijke samenwerkingsvorm voor deze beide gemeenten. Door een gezamenlijke inspanning van de bureaus WagenaarHoes & The ChangeLab is de verkenning in februari 2018 afgerond. Beide gemeenten zien een mogelijkheid om samen te werken in de toekomst. Er zijn voldoende inhoudelijke opgaven die de gemeenten delen die maken dat samenwerking logisch is. Er is tevens aangegeven dat een ambtelijke samenwerking een goede vorm zou zijn voor beide gemeenten om deze samenwerking vorm te geven. Een en ander zal nog wel verder uitgewerkt moeten worden in het komende jaar.

Wat ging goed?

Het betrekken van onze inwoners bij de politiek. Zowel via het Digitaal burgerpanel als via de rondes en sessies die goed bezocht werden.

Wat ging minder goed?

De livestreaming wordt pas in 2018 operationeel.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-	-	-18.559	-18.559
Lasten	644.274	670.746	1.154.298	483.552
Saldo programma	644.274	670.746	1.135.739	464.993

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
1. Bestuur van de gemeenschap	464.993	N
Bestuursorganen	445.000	N
Vanwege de verlaging van rentestanden was een extra toevoeging nodig aan de APPA-voorziening voor pensioenen van ex-wethouders ad € 386.900. Daarnaast zijn onderzoekskosten gemaakt in verband met de mogelijke bestuurlijke samenwerking met de gemeente Baarn ad € 28.500, is € 11.300 meer besteed aan representatiekosten en verkiezingskosten, € 10.000 t.b.v. ARHI-procedure en is op overige posten bij bestuursorganen nog een nadeel van € 8.300 ontstaan.		
Overige verschillen	19.993	N

PROGRAMMA 2 – VEILIGHEID

Visie

Burgers voelen zich veilig in Eemnes.

Wat hebben we bereikt?

Over het gehele veiligheidsbeeld is een daling te zien in de aangiftecijfers. Met name in de woninginbraken en fietsendiefstallen is een forse daling te zien. Het aantal woninginbraken is in 2017 op een historisch laag aantal uitgekomen. Het is niet reëel dat we dit kunnen handhaven.

Wat ging minder goed?

In 2017 zijn de autokraken toegenomen van 42 (2016) naar 51 (2017). Dit is een stijging van 21%.

De gemeente Eemnes heeft als uitgangspunt: 'Samen werken aan veiligheid'. In 2014 is het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 in de gemeenteraad vastgesteld.

In 2017 zijn de volgende acties uitgevoerd:

Er is door politie en gemeente extra ingezet op autokraken en woninginbraken. Hierbij is aandacht besteed aan het stimuleren van het gebruik van WhatsApp-groepen en Burgernet. In de "Week van de Veiligheid" is de Clinic Observeren en Signaleren georganiseerd, begin februari 2017 is er een veiligheidsmarkt georganiseerd, 9 november was een stand van de Brandweer/VRU om inwoners te stimuleren preventieve maatregelen te treffen en 20 november was er een stand van de gemeente voor inbraakpreventie. Om de inwoners te stimuleren is er binnen de gemeente een subsidiemogelijkheid voor woningeigenaren om preventieve maatregelen te treffen.

Per 31 december 2017 is 11,2% van de inwoners van Eemnes Burgernetdeelnemer. Dit ligt boven het regionaal gemiddelde aantal deelnemers. De afgelopen jaren zijn de deelnemer-aantallen aldoo gestegen.

Er heeft structureel een signaleringsoverleg plaats gevonden met de betrokken partners. Het signaleringsoverleg heeft vier keer plaats gevonden. Er is 1 problematische jeugdgroep in kaart gebracht door de politie, jongerenwerk en gemeente. Hier zal in 2018 een groepsaankpak op worden losgelaten.

In 2017 is de lokale Persoonsgerichte Aankpak (PGA) vastgesteld. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het privacyreglement Midden Nederland. Met de implementatie van de lokale PGA is dit jaar een start gemaakt.

In 2017 is er 10 keer Buurtbemiddeling ingezet.

In 2017 is een ondermijningsbeeld voor de gemeente Eemnes gemaakt. Dit is een soort nulmeting om te kijken wat er allemaal speelt in de gemeente aan ondermijnende criminaliteit. Dit rapport wordt in 2018 opgeleverd. Doel is dat de gemeente Eemnes adequaat bestuurlijk optreedt bij drugscriminaliteit, over een goed informatiepositie beschikt en niet onbewust ondermijning faciliteert bijvoorbeeld d.m.v. het verstrekken van een vergunning. Er is (intern) een meldpunt voor signalen van ondermijning.

In 2018 krijgt de raad een informatiebijeenkomst over ondermijning aangeboden.

Oud en nieuw is rustig verlopen. De vuurwerkvrijezones zijn opnieuw ingesteld. In samenwerking met Blaricum en Laren is ingezet op actieve communicatie om overlast zoveel mogelijk te voorkomen.

Er zijn diverse trainingen georganiseerd voor de ambtenaren van de BEL en voor de collegeleden een bestuurlijke oefening. Meerdere wethouders hebben als loco-burgemeester deelgenomen aan diverse bestuurlijke trainingen in het omgaan met situaties met een grote maatschappelijke impact. Dit komt voort uit de diverse maatschappelijke drama's die zich in 2017 en daarvoor hebben afgespeeld. Eind 2017 is bestuurlijk oefenen door de burgemeester met vertegenwoordigers van de veiligheidsregio geëvalueerd.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-	-	-3.350	-3.350
Lasten	784.962	810.675	782.161	-28.514
Saldo programma	784.962	810.675	778.811	-31.864

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
2. Veiligheid	31.864	V
Veiligheid en criminaliteit	4.500	N
Het ontstane nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de aanschaf van een camerapakket, omdat het oude systeem aan vervanging toe was (€6.000 N). Anderzijds deed zich een meevaller voor: van een woningbouwvereniging is een bijdrage (2016+2017) ontvangen in de kosten voor buurtbemiddeling (€ 3.350 V). Een subsidiebudget voor o.a. PKVW (politie keurmerk veilig wonen) is nauwelijks aangesproken (€ 4.300 V). Daarentegen waren er meer kosten voor lijkschouw en vervoer van gevonden lichamen naar mortuaria (€ 2.900 N).		
Brandweer	32.400	V
De afrekening van de bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) valt € 14.300 hoger uit dan het daarvoor begrote bedrag. Dit is veroorzaakt door hogere loon- en prijsindexering. Daar staat tegenover de geraamde huisvestingskosten € 46.400 lager uitvallen dan begroot.		
Overige verschillen	3.964	V

PROGRAMMA 3 – PUBLIEK, VERGUNNING EN HANDHAVING

Visie

Een correcte en efficiënte dienstverlening aan de bewoners van Eemnes

Wat hebben we bereikt?

Basis registraties Adressen en Gebouwen (BAG)-audit

De BEL Combinatie heeft in juni 2016 een Plan van aanpak laten opstellen door een extern bureau met de titel “BAG van de BEL Combinatie auditproof maken en houden”. De daarin opgenomen activiteiten worden projectmatig geïmplementeerd gedurende 2016 en 2017. Dit heeft geleid tot kwaliteitsverbetering.

Doorontwikkeling van het Klanten Contact Centrum (KCC)

Met ingang van 1 september 2017 is een nieuwe teamleider voor het Team Publiek aangesteld die tevens is belast met de rol van programmamanager Dienstverlening. Daarmee wordt vanaf de 2^e helft van 2017 weer ingezet op de verdere verbetering van de publieke dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven en instellingen. Op basis van de Visie dienstverlening 2020 (december 2016), is in het 4^e kwartaal van 2017 een Uitvoeringsplan Dienstverlening 2017-2019 vastgesteld. Dit uitvoeringsplan dient de komende jaren als kader voor de verdere doorontwikkeling van onze publieke dienstverlening en verhoging van de klanttevredenheid. Als concrete stap werd eind 2017 de balie Vergunningen (inzage bouwdoossiers en eenvoudige vragen rondom omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen) geïntegreerd binnen de bestaande frontoffice van het Team Publiek.

Eind 2016 is er door BMC een formatieonderzoek voor het KCC (telefonisch klant contact centrum en receptie) uitgevoerd. In februari 2017 werd het eindrapport opgeleverd. De conclusie van dit onderzoek was dat er een tekort aan formatie is binnen het KCC om de bestaande taken adequaat te kunnen uitvoeren. Geadviseerd werd om de formatie met minimaal 1 FTE uit te breiden en voor de verdere doorontwikkeling nog eens 1,5 fte toe te voegen aan het KCC. Met het vaststellen van het Uitvoeringsplan Dienstverlening 2017-2019, werd 1,5 FTE dat eerder jaarlijks werd ingehuurd, omgezet in structurele formatie per 1 januari 2018. De verder extra benodigde formatie voor de doorontwikkeling van het KCC (1 a 1,5 FTE) zal worden gerealiseerd uit de te verwachten efficiency-voordelen door het digitaliseren van een deel van onze dienstverlening en de verwachte reisdocumentendip in de jaren 2019-2021. Door het verlengen van de geldigheidstermijn van het paspoort en identiteitskaart voor volwassenen van 5 naar 10 jaar sinds maart 2014, zal er in de periode 2019-2021 een dip ontstaan in het aantal te verlengen reisdocumenten.

Dienstverlening

Onze dienstverlening heeft constant de aandacht. Nauwlettend wordt in de gaten gehouden of er voldoende mogelijkheden voor onze inwoners bestaan om afspraken in te plannen voor diverse producten en diensten. Daar waar mogelijk wordt getracht meer opties te bieden. Ook worden de telefonische servicenormen continue gemonitord en daar waar nodig de bezetting op aangepast. De kwaliteit van onze dienstverlening wordt 2 jaarlijkse gemeten via “Waar Staat Je Gemeente”. In 2016 is de laatste meting uitgevoerd en in 2018 vind daarom de volgende meting plaats. In 2018 wordt onderzocht in hoeverre we meer continue onze klanttevredenheid kunnen meten en op basis daarvan onze dienstverlening ook meer in een continue proces kunnen verbeteren.

Met de overgang naar een nieuw Burgerzakensysteem (iBurgerzaken) zijn we in staat om steeds meer producten en diensten digitaal aan te bieden. Zo kunnen onze inwoners hun verhuis-aangifte, afspraken voor burgerzaken, uittreksels uit de BRP en afschriften uit de Burgerlijke Stand reeds digitaal aanvragen. Ook kunnen meldingen openbare ruimte digitaal worden ingediend. De komende jaren zullen we steeds

meer producten (ook) digitaal gaan aanbieden aan onze inwoners en ondernemers. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet.

Audits Basisregistratie Personen (BRP) en de reisdocumenten (Pnik) volgens jaarlijkse zelfcontrole

Deze verplichte zelfcontroles vinden jaarlijks, volgens aanwijzing van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, plaats. De rapportages van de zelfevaluatie BRP en PNIK worden als integraal onderdeel van de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) auditeringen en rapportages naar verwachting in mei 2018, door de Chief Information Security Officer (CISO) aangeboden aan het college.

Verkiezingen

Op 15 maart 2017 hebben de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten Generaal plaatsgevonden. De organisatie en uitvoering van de verkiezingen is op zich prima verlopen. Wel zijn enkele verbeterpunten geconstateerd aan de hand van de uitgevoerde evaluaties. Deze verbeterpunten zijn reeds opgenomen in de voorbereiding op de verkiezing voor de leden van de gemeenteraad, in maart 2018.

Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft een ruime meerderheid van de Tweede Kamer ingestemd met de Omgevingswet. Begin 2016 stemde ook de Eerste Kamer in met het wetsvoorstel. De komst van de Omgevingswet betekent dat er veel verandert. De wet bundelt bijvoorbeeld 26 bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De wet treedt in 2021 in werking.

Drank- en horecawet

In 2016 is de regiosamenwerking op het gebied van preventie en handhaving van de Drank- en Horecawet verder voortgezet. En er wordt alleen gecontroleerd op verzoek van de gemeente (waakvlam-constructie).

De Markt

In de begroting 2017 is benoemd dat de markt meer kostendekkend zou worden en de vrijkomende uren ingezet worden voor handhaving (BOA). Er was afgesproken met de portefeuillehouder dat van de 150 uur die beschikbaar is voor de markt, er naar verwachting 50 uur nodig was in 2017 voor het markttoezicht. Dit bleek inderdaad het geval, waardoor de kosten zijn gedaald en de markt meer kostendekkend is geworden. De vrijkomende uren zijn ingezet voor handhaving (BOA).

Wat ging goed?

We kunnen over 2017 vaststellen dat:

- de wachttijden aan de publieksbalies ruimschoots binnen de norm zijn gebleven;
- inwoners tijdig bericht hebben ontvangen over een te verlopen reisdocument;
- digitaal bestelde en betaalde producten gemiddeld binnen 5 werkdagen zijn geleverd;
- de telefoon in ruim 80% van de gevallen binnen de gestelde norm (< 30 seconden) is opgenomen.

Daarnaast werd een nieuw uitvoeringsplan Dienstverlening vastgesteld, aan de hand waarvan we in 2018-2019 zichtbare stappen gaan zetten en in het verder optimaliseren van onze publieke dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven en instellingen.

Wat ging minder goed?

In 2017 is er wat natuurlijk verloop van personeel geweest binnen het team Publiek (onderdeel van de vroegere afdeling Publiek en Vergunning en Handhaving), waarbij sommige functies voor langere tijd moeilijk konden worden ingevuld. Dit heeft op onderdelen geleid tot enige stagnatie in de verdere ontwikkeling van de dienstverlening. Mede daardoor hebben we op sommige kortstondige momenten in 2017 niet altijd aan onze servicenormen kunnen voldoen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-655.950	-655.950	-819.654	-163.704
Lasten	1.060.399	984.324	927.152	-57.172
Saldo programma	404.449	328.374	107.498	-220.876

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
3. Publiek, Vergunning en Handhaving	220.876	V
APV	24.500	V
Op de kostenplaats A.P.V. is een verschil ontstaan bij de leges en rechten. In 2017 is een exploitatievergunning verleend aan Jack's Casino ad. € 27.290 en € 2.500, waardoor het begrote bedrag ad. € 7.800 is overschreden.		
Verlening omgevingsvergunning	142.800	V
Het verschil bij de verlening omgevingsvergunning is veroorzaakt door een aantal factoren:		
1. De digitalisering van de bouwdoossiers vertraagd en wordt in 2018 afgerond. De afrekening vindt plaats wanneer het gereed is, waardoor het budget in 2017 niet is gebruikt.		
2. a.g.v. het grote aantal bouwactiviteiten in de Zuidpolder is er meer leges ontvangen dan waarop was gerekend;		
3. de kosten m.b.t. de aanloop naar de implementatie Omgevingswet zijn lager uitgevallen dan verwacht;		
4. het positieve rekeningresultaat 2016 van de RUD leverde eveneens een nagekomen voordeel op.		
Welstandstoezicht	7.000	V
Het voordeel bij welstandstoezicht wordt voornamelijk veroorzaakt door de opheffingsafwikkeling van de stichting Welstand Monumenten Midden Nederland.		
Handhaving omgevingsvergunning	15.800	V
In verband met het niet kunnen invullen van vacatureruimte is er minder toezicht geweest op de uitvoering omgevingsvergunningen, waardoor de kosten van de BEL Combinatie lager zijn uitgevallen.		
Leges reisdocumenten, rijbewijzen e.d.	19.300	V
Door meer aanvragen zijn de opbrengsten hoger dan begroot.		
Overige verschillen	11.476	V

PROGRAMMA 4 – MOBILITEIT

Visie

Een goed functionerend, veilig en duurzaam verkeer en vervoersysteem in Eemnes.

Wat hebben we bereikt?

HOV project

In 2017 is het onderzoek voortgezet naar de haalbaarheid van de Sprey-vandenBerg variant voor de HOV halte A27 Eemnes. In verband met veelvuldig overleg hierover met bewoners, Rijkswaterstaat en provincie heeft dit in 2017 nog niet geleid tot een definitief besluit. Dit wordt verwacht in voorjaar 2018.

Bushaltes

In het HOV halte plan zijn twee extra bushaltes opgenomen op de Verlegde Laarderweg, nabij de Zuidersingel, voor bus 109. Deze worden gelijktijdig aangelegd met de uitvoering van het HOV halteplan.

Abri's

Er is een nieuw contract gesloten om alle abri's en plattegrondkasten in Eemnes te vervangen en sandwichborden te plaatsen. De abri's en sandwichborden zijn in 2017 gerealiseerd. In 2018 zullen de plattegrond kasten worden geplaatst.

Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP)

In 2017 is de opstelling van het nieuwe GVVP 2017-2021 afgerond. Het GVVP is in december 2017 vastgesteld. De uitvoering zal starten in 2018. Vooruitlopend op de vaststelling van het GVVP is een onderzoek uitgevoerd naar de verkeerssituatie op de Wakkerendijk en is besloten de snelheidslimiet op de Wakkerendijk terug te brengen van 60 naar 50 km/h.

Externe inhuur op dossier Mobiliteit

In 2017 heeft externe inhuur plaatsgevonden voor een aantal werkzaamheden op het gebied van Mobiliteit, zoals de brede discussie over de verkeersfunctie Laarderweg, beperking van de verkeer- en geluidsoverlast Wakkerendijk, aanpassen van de spitsafsluitingen in de Zuidpolder en voor het HOV halte ontwerp A27 Eemnes en participatie in het project verbreding A1/A27 (zie hierna).

Parallelweg Wakkerendijk

Samen met de bewoners van de parallelweg en de gemeente Baarn is in het afgelopen jaar een plan opgesteld voor de herinrichting van de parallelweg Wakkerendijk om de overlast van geparkeerde vrachtauto's tegen te gaan. Dit plan gaat echter niet door omdat Baarn het terrein van Rijkswaterstaat heeft aangekocht om daarop een nieuwe vrachtopparkeerplaats aan te leggen. De noodzaak tot herinrichting is daarmee vervallen. In 2018 wordt een nieuw plan voorbereid om de parallelweg op de gemeentegrens af te sluiten voor autoverkeer. De kosten hiervan zijn nog niet bekend.

Verbreding A1/A27

Vorig jaar zijn de werkzaamheden gestart voor de verbreding gestart de A27 (Bilthoven-knooppunt Eemnes) en de A1 (knooppunt Eemnes-Bunschoten). Rijkswaterstaat heeft hiervoor met Eemnes een uitvoeringsovereenkomst gesloten.

Wat ging goed?

In 2017 zijn, na een aanvankelijk moeizaam proces, belangrijke stappen gezet om met partijen tot overeenstemming te komen over de Sprey van den Berg variant.

Wat ging minder goed?

De studie naar een 4-tal mogelijke scenario's voor het substantieel terugdringen van het autoverkeer op de Laarderweg heeft uiteindelijk geen bevredigend resultaat opgeleverd. In het kader van het nieuwe GVVP zal in 2018 worden onderzocht hoe verkeersveiligheid en de oversteekmogelijkheden voor fietsers op de Laarderweg kan worden verbeterd.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-16.800	-16.800	-33.431	-16.631
Lasten	730.607	964.326	908.559	-55.767
Saldo programma	713.807	947.526	875.128	-72.398

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
4. Mobiliteit	72.398	V
Wegen, straten en pleinen	42.000	V
In de begroting is een bedrag opgenomen van € 30.000 voor paardenroutes. Dit bedrag is in 2017 niet besteed. De inkomsten voor de degeneratie-vergoedingen van nutsbedrijven zijn € 12.000 hoger dan geraamd.		
Verkeersmaatregelen	5.000	V
In de begroting is een bedrag opgenomen van € 15.000 voor E-oplaadpalen. Dit bedrag is in 2017 niet besteed omdat de palen worden geplaatst bij toekenning van de aanvragen. Op 19 februari 2018 heeft de raad daarom besloten om dit budget over te hevelen naar 2018. De aanschaf en plaatsing van komgrensborden aan de Wakkerendijk heeft geleid tot een overschrijding van € 8.000.		
Verkeersborden	18.400	V
In 2016 gaf de Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBD) aan dat er een flinke achterstand was aan de ANWB bewegwijzering. Hierbij gaat NBD in haar ramingen uit van vervanging van de bewegwijzering omdat de theoretische levensduur is verstreken. Op basis daarvan is extra budget gevraagd om deze achterstand in te lopen ad. € 25.000. Vervolgens is pas in 2017 een inspectie uitgevoerd naar de daadwerkelijke staat van de objecten. Hieruit bleek dat de werkelijke herstelkosten lager uitvielen omdat veel objecten nog in goede conditie waren.		
Overige verschillen	6.998	V

PROGRAMMA 5 – GROENE LEEFOMGEVING

Visie

Een mooi, vitaal, schoon, veilig en groen Eemnes.

Wat hebben we bereikt?

Japanse duizendknoop

In 2017 is gestart met de bestrijding van de Japanse duizendknoop. Het restant van het budget van 2017 wordt via deze jaarrekening overgeheveld naar 2018. In 2018 en de daarop volgende jaren zal de bestrijding worden voortgezet.

Wat ging minder goed?

De uitvoering van het Groenplan is nog niet opgestart. De in de afgelopen jaren opgelopen achterstand in renovaties van de speelplaatsen wordt in 2018 ingehaald.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-7.983	-7.983	-46.451	-38.468
Lasten	693.596	957.383	653.752	-303.631
Saldo programma	685.613	949.400	607.301	-342.099

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
5. Groene leefomgeving	342.099	V
Openbaar groen	206.000	V

Op 19 februari 2018 heeft de raad besloten een ongebruikt budget 2017 van € 90.000 over te hevelen naar 2018. Dit betreft:

- de voorbereiding verfraaiing van de Braadkamp (€ 22.000)
- integrale aanbesteding beheer openbare ruimte (€ 20.000)
- en bestrijding van de exoot Japanse duizendknoop (€ 48.000)

Voor het verfraaien van de Braadkamp is € 120.000 nog niet uitgegeven en zal in 2018 een nieuw raadsvoorstel worden gemaakt.

Waterbeheer

91.000 V

Op 19 februari 2018 heeft de raad besloten een ongebruikt budget 2017 van € 95.000 voor baggerwerkzaamheden in de Noordbuurt over te hevelen naar 2018.

Speeltuinen – plaatsen

9.000 V

In 2017 is er één inspectie uitgevoerd. Naar aanleiding van de inspectie was er minder onderhoud nodig dan verwacht.

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
Restgroen	34.900	V
Er is voor € 37.000 aan opbrengsten verkopen groenstroken gerealiseerd. Er zijn 7 groenstroken verkocht. Dit was niet begroot.		
Overige verschillen	1.199	V

PROGRAMMA 6 – MILIEU

Visie

Een duurzame, schone, veilige en gezonde leefomgeving in Eemnes.

Wat hebben we bereikt?

Klimaatbeleid

In Eemnes wordt hard gewerkt aan de verduurzaming van de lokale energievoorziening en het beperken van het gebruik van fossiele brandstof. In 2017 is het nieuwe klimaatbeleid vastgesteld, en het doel is om in Eemnes in 2030 klimaatneutraal te zijn. Daarmee zal de uitstoot van CO² per saldo nul (0) zijn.

Meest prominente ontwikkeling is de voorgenomen realisatie van enkele zonnevelden, te beginnen met het veld van 7 ha. in de driehoek Wakkerendijk-Eikenlaan-A1. Door een bestemmingsplanwijziging in 2017 is de realisatie van het eerste zonnepark mogelijk geworden. De uitvoering van dit project heeft wat vertraging opgelopen, o.a. door de tijd die nodig is om de 'zware' elektriciteitsaansluiting op het netwerk te realiseren.

Voor de realisatie van een tweede zonneveld van ca. 8 ha. is een facetbestemmingsplan in procedure gebracht. Deze procedure is ondertussen stilgelegd door de nieuwe gemeenteraad in verband met een gewijzigde kijk op de ontwikkeling van zonnevelden.

De gemeentelijke duurzaamheidslening voor particulieren heeft in 2017 gezorgd voor een verdere toename van het aantal inwoners dat zonnepanelen op hun woning heeft geplaatst, of gaat plaatsen. Sinds de invoering van de regeling zijn er 70 aanvragen voor een lening ingediend, die samen optellen tot ca. 800 zonnepanelen.

Na een intensief traject van ruim twee jaar heeft de Alliantie ingestemd met het aardgasvrij en zeer energiezuinig maken van een deel van haar woningbezit. In 2017 zijn de voorbereidingen getroffen voor aanpak van de eerste 23 woningen in Eemnes. De realisatie van het project start in het vierde kwartaal van 2018.

Ook in de nieuwbouwsector zijn er stappen gemaakt om de CO₂-uitstoot terug te dringen. Overleg tussen de gemeente en het projectbureau Zuidpolder Eemnes heeft geresulteerd in een voorstel om na mei 2018 alleen nog aardgasvrije nieuwbouwwoningen in de verkoop te brengen. Dit voorstel is begin 2018 goedgekeurd door de aandeelhouders van de ontwikkelaar.

In oktober 2017 is het zonnedak op het BEL-kantoor in gebruik genomen. Op het dak liggen ruim 700 zonnepanelen die samen jaarlijks ca. 160.000 kWh aan elektriciteit opwekken; gelijk aan het stroomverbruik van zeker 45 huishoudens. Met dit zonnedak bespaart de BEL Combinatie (en de gemeente Eemnes) aanzienlijk op de CO₂-uitstoot en de energiekosten.

De Stimuleringslening Verduurzaming Bedrijven is in 2016 door de gemeente Eemnes ingesteld. In het afgelopen jaar zijn de eerste twee aanvragen voor een dergelijke lening ingediend. Beide aanvragers gaan daarmee een zonnedak realiseren. Het eerste van de twee zonnedaken zal begin 2018 in gebruik worden genomen.

Ook in de verduurzaming van schoolgebouwen is een flinke stap gezet. In oktober van 2017 is bekrachtigd dat het pand aan het Schoolpad 1 ingrijpend zal worden verduurzaamd tot een aardgasvrije en energieneutrale school, die voldoet aan de Frisse Scholen Norm B. In het eerste kwartaal van 2018 zal worden gestart met de realisatie.

Het nieuwe Huis van Eemnes, dat in 2019 in gebruik zal worden genomen, wordt een gebouw met 'nul op de meter'. Dit betekent dat de som van het gebouwgebonden en het gebruiksgebonden energieverbruik in evenwicht is met de opwek van stroom door middel van zonnepanelen. Het gebouw zal niet van een gasaansluiting worden voorzien. Er zullen duurzame materialen worden toegepast. De infiltratie en berging van (regen)water wordt voorzien op de locatie.

Afval

In 2017 is de nieuwe inzamelstructuur voor huishoudelijk afval geïmplementeerd: elk huishouden heeft een extra minicontainer gekregen voor de inzameling van PMD en voor OPK. Voor diegene die beschikken over te weinig ruimte voor de minicontainers, bestaat er de mogelijkheid om dit naar de centrale inzamelvoorzieningen te brengen.

De inzameling van het huishoudelijk afval wordt uitgevoerd door SUEZ. Het contract met SUEZ verloopt op 1 januari 2019. In samenwerking met (een aantal van) de gemeenten die zijn aangesloten bij en onder leiding van de AVU is eind 2017 gestart met het aanbestedingsproces. De concept aanbestedingsleidraad staat gepland voor begin 2018.

Daarnaast zijn de openingstijden van de gemeentewerf vanaf januari 2017 verruimd, onder andere met de zaterdagopenstelling, voor het brengen van grof huishoudelijk afval. Door deze maatregelen wordt bijgedragen aan het te behalen doel dat de gemeente heeft op het gebied van het afval scheiden. Om het scheiden van afval in de keuken te stimuleren zijn er kleine aanrechtbakjes voor voedselresten weggegeven. Hier was veel animo voor.

Op de BEL-werf is een afval brengstation bestemd voor de inwoners van Eemnes. Dit voldoet nog niet helemaal aan alle milieu eisen: er moet nog een grotere vloestofdichte vloer aangelegd worden. De raad heeft hiervoor in 2017 krediet beschikbaar gesteld, maar heeft tegelijkertijd nadrukkelijk gevraagd de mogelijkheden van het gebruik van het Baarns afvalstation door inwoners van Eemnes te onderzoeken. Met de toezichthouder op de vergunning (de Regionale Uitvoeringsdienst = RUD) wordt overlegd op welke wijze in de tussentijd aan de vergunningsvoorwaarden voldaan kan worden.

Actie sedumcassettes

De actie gratis af te halen sedumcassettes en regentonnen is in 2016 een groot succes geweest. In 2017 is er een vervolg geweest met de uitgifte van sedumcassettes.

Opstellen Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)

Het GRP2018-2022 is in 2017 vastgesteld. In het GRP is het grondwater- en hemelwaterbeleid opgesteld. Daarnaast geeft het GRP een doorkijk naar toekomstbestendigheid van Eemnes om voorbereid te zijn op de effecten van klimaatsverandering.

Wat ging goed?

- De actie gratis af te halen sedumcassettes is wederom een groot succes geweest.
- Het GRP2018-2022 is conform planning en tevredenheid vastgesteld.

Wat ging minder goed?

- Voor de invoering van extra minicontainers was er wat weerstand. Na de invoering is die weerstand teruggelopen.
- Overlast hoge waterstand centrum Eemnes. Dit wordt in 2018 opgepakt.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-1.623.794	-1.680.444	-1.703.970	-23.526
Lasten	1.465.040	1.904.122	1.748.632	-155.491
Saldo programma	-158.754	223.678	44.661	-179.017

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
6. Milieu	179.017	V
Riolering onderhoud	27.000	N
De onderhoudskosten zijn € 34.000 hoger dan geraamd. Kosten voor correctief onderhoud zijn hoger uitgevallen. Dit als gevolg van meerdere storingen in het rioolstelsel van de Noordbuurt en de Minnehof.		
Riolering (beleid)	51.000	V
Een aantal projecten zijn in 2017 niet uitgevoerd. Deze projecten worden in 2018 alsnog uitgevoerd.		
Klimaatbeleid	104.000	V
Van het beschikbaar gestelde budget ad € 108.200 zal € 50.000 structureel worden ingezet voor de dekking van kapitaallasten van het nog te realiseren Huis van Eemnes. De vervolgactie Sedumdaken is niet volledig benut (€ 24.000 V). Tevens is er € 4.800 subsidie ontvangen voor het Duurzaam bouwloket.		
Afvalverwijdering	36.400	V
Het voordeel wordt veroorzaakt door een aantal factoren: er zijn weliswaar extra containers en biobakjes aangeschaft, maar een overhevelingsbudget uit 2016 (advieskosten) is amper benut. De storkosten zijn lager uitgevallen en er zijn hogere inkomsten uit papierrecycling en vermarkting bronscheiding.		
Begraafplaats	28.000	V
Het aantal uitvaarten en bijzettingen zijn lastig te begroten. In 2017 zijn er zijn meer inkomsten geweest dan begroot door een groter aantal uitvaarten en bijzettingen.		
Overige verschillen	13.383	N

PROGRAMMA 7 – RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN

Visie

Een goede ruimtelijke ordening, een goed functionerende woningmarkt.

Wat hebben we bereikt?

2017 heeft voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de verdere ontwikkeling van de Zuidpolder.

Woningbouw Zuidpolder

In 2017 is het geluidsscherm aanbesteed en zijn de voorbereidingen voor de bouw gestart. De verkaveling van de woonwijk is geoptimaliseerd en vastgelegd in een bestemmingsplan dat inmiddels door de raad is vastgesteld. De 13 seniorenwoningen in de Ruizendaalhof zijn verkocht en inmiddels in aanbouw. Daarnaast is gestart met de bouw van de woningen Zwanenwater. In Amerveld zijn 23 woningen verkocht waaronder een aantal sociale koop en middeldure huur. Met de Alliantie is een contract getekend voor de ontwikkeling van 31 sociale huurwoningen in Amerveld. De start van de bouw is in het 2e kwartaal van 2018.

De samenwerking met de bouwers in de Zuidbuurt loopt goed.

Er worden afspraken gemaakt over het afkoppelen van de laatste 210 woningen van het aardgas

Bedrijventerrein Zuidpolder

In 2017 zijn twee bedrijfskavels verkocht. De rooilijn in het bestemmingsplan is herzien. Hiermee is de belemmering voor de verdere verkoop opgeheven. Gelet op het aantal lopende opties is de verwachting dat in 2018 geen kavels meer beschikbaar zullen zijn op het bedrijventerrein. In 2017 is gestart met de bouw van het bedrijfsverzamelgebouw. Deze wordt in 2018 opgeleverd. Ook bouwcenter RAB is inmiddels gerealiseerd.

Hilt/Huis van Eemnes

Voor de nieuwe Hilt, het Huis van Eemnes, is voor de locatie aan de Noordersingel, noordelijk van de tennisbanen, een nieuw bestemmingsplan vastgesteld en in werking getreden. Een verzoek om voorlopige voorziening, ingediend door een omwonende, is afgewezen door de Raad van State.

Omgevingswet

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De gemeente is in 2017 gestart met de voorbereiding van de invoering. De jaren 2017 en 2018 staan in het teken van het kennismaken met de wet, het bepalen van de impact op de organisatie en het in beeld brengen van de huidige werkprocessen.

Woonvisie Eemnes

De huidige woonvisie dateert uit 2015. Sindsdien is er veel veranderd op de woningmarkt en deze veranderingen vragen om een actualisatie van de cijfers en het beleid. De woonvisie zou in 2017 geactualiseerd worden, maar dit bleek niet haalbaar. Het begrote budget voor de woonvisie wordt overgeheveld naar 2018. In 2018 wordt de woonvisie geactualiseerd.

Prestatieafspraken

In 2017 heeft de gemeente samen met de woningcorporatie de Alliantie en de huurdersbelangenvereniging HBVAA prestatieafspraken gemaakt voor 2018. Ook zijn er ambities voor de periode 2019-2022 uitgesproken. Deze prestatieafspraken zijn een vertaling van het gemeenschappelijke uitgangspunt; het bevorderen van de dynamiek op de woningmarkt.

Taakstelling huisvesten statushouders

De taakstelling in 2017 bedroeg 13 statushouders. Door een achterstand uit 2016 van 9 statushouders moesten er in totaal 22 statushouders gehuisvest worden in 2017. Er zijn 33 statushouders gehuisvest in 2017. Dat betekent dat we meer statushouders (11) hebben gehuisvest dan moest volgens de taakstelling en met een voorsprong 2018 in gaan. De eerste helft van 2018 moeten we 7 statushouders huisvesten. Dat hebben we dus al gerealiseerd ($11 - 7 = 4$). Extra woningen voor statushouders zijn daarom ook niet meer nodig. Het college heeft dan ook op 19 december 2017 besloten om af te zien van de bouw van 4 tijdelijke woningen aan het Wilgenpad.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-1.859.307	-1.859.307	-2.886.013	-1.026.706
Lasten	1.387.164	1.849.570	2.502.998	653.428
Saldo programma	-472.143	-9.737	-383.015	-373.278

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
7. Ruimtelijke Ordening en Wonen	373.278	V

Bestemmingsplannen

225.400 V

De kosten voor de diverse werkzaamheden zijn € 25.000 voordeliger uitgevallen. Er bleek o.a. minder inhuur van externen nodig (€ 12.800) en de nota Grondbeleid is (nog) niet opgesteld € 7.500) vanwege frictie in de capaciteit (kwaliteits- en kwantitatief/uren) van het te professionaliseren onderdeel vastgoed en grondzaken. Daarnaast bleek het budget van € 200.000 voor de nieuwe Omgevingswet en de start van de Omgevingsvisie nog niet nodig. (op Verlening omgevingsvergunning is tot nu toe slechts € 2.108 verantwoord m.b.t. implementatiekosten Omgevingswet).

Volkshuisvesting

108.100 V

De Woonvisie is in 2017 niet geactualiseerd. Het budget is overgeheveld naar 2018, omdat de actualisatie dan pas gaat plaatsvinden (€ 13.500 V). Eind december is de Bestuursopdracht onderzoek investeringen in sociale huurwoningen na 2022 vastgesteld. Het budget ad € 20.000 (V) is dan ook overgeheveld naar 2018 (rbs 19-2-2018). Het beschikbaar gestelde budget voor het realiseren van tijdelijke woningen voor statushouders aan het Wilgenpad ad € 71.000 is niet nodig gebleken (behoudens € 1.200 onderzoekskosten). Het plaatsen van statushouders verliep voorspoediger dan verwacht waardoor de onttrekking aan de Reserve Sociale woningbouw € 69.900 lager uitviel

Overige gebouwen en gronden

19.600 V

Dit voordeel wordt veroorzaakt door een drietal factoren:

1. de service- en exploitatielasten van het gemeentehuis vallen hoger uit dan verwacht en er heeft een na verrekening over 2015 en 2016 plaatsgevonden;
2. als gevolg van vrijval uit diverse onderhoudsvoorzieningen van gemeentelijke gebouwen;
3. lagere exploitatiekosten van diverse gemeentelijke gebouwen.

GREX Bedrijventerrein Baten *(per saldo neutraal, zie ook Lasten)* **926.200** **V**

De opbrengsten grondverkoop zijn € 415.700 hoger uitgevallen doordat meer m2 bedrijventerrein zijn verkocht dan was begroot. Daarnaast is er € 510.538 meer ontvangen aan bijdragen

GREX Bedrijventerrein Lasten *(per saldo neutraal, zie ook Baten)* **926.200** **N**

De gerealiseerde uitgaven zijn € 105.000 lager dan begroot omdat een deel van de uitvoering doorschuift naar 2018. Hiermee rekening houdend en met de hogere baten komt de balansmutatie op het OHW (onderhanden werk) € 1.031.200 hoger uit dan was begroot.

Overige verschillen **20.178** **V**

PROGRAMMA 8 – WERK EN INKOMEN

Visie

Het bevorderen van de (financiële) zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van een ieder die niet in de eigen middelen van bestaan kan voorzien en het stimuleren van werkgelegenheid in Eemnes.

Wat hebben we bereikt?

Participatie/werk en inkomen

In 2016 had 2,1 % van de huishoudens in Eemnes een bijstandsuitkering. Het landelijk gemiddelde was 5,7%.

Ten opzichte van 2016 is het aantal inkomensvoorzieningen in Eemnes met 0,1% gedaald. Daarnaast is de uitstroom nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2016. In 2017 is 28% van de werkzoekenden uitgestroomd naar werk. Dit is grotendeels te danken aan de start van Zicht op Werk (zie hieronder).

Re-integratie en arbeidsontwikkeling

Arbeidsontwikkeling

Nadat in 2016 is gebleken dat het beleggen van arbeidsontwikkeling bij Tomingroep voor de doelgroep met een loonwaarde van 40-80% niet het gewenste effect heeft gehad.

Besloten is om arbeidsontwikkeling zelf te gaan doen. Dit heeft in mei 2016 geleid tot de start van de projecten Zicht op Meedoen en Zicht op Werk.

Zicht op Werk

Het effect van de inzet van Zicht op Werk is in 2017 steeds duidelijker geworden. De makkelijker bemiddelbare doelgroep met een loonwaarde van 40%-80% is grotendeels uitgestroomd. De re-integratiemiddelen zijn daarom tegen het einde van 2017 nog meer toegespitst op de behoeften van bijzondere doelgroepen. De werkzoekende wordt meer op maat naar werk toe geleid. Er is meer aandacht voor de match tussen vraag en aanbod.

De relatie met het WSP speelt daarbij een belangrijke rol. Voor de HBEL zijn in 2017 in totaal 123 mensen uitgestroomd naar werk.

Werkgeversdienstverlening

Sinds begin 2017 is de werkgeversdienstverlening centraal georganiseerd vanuit de Regio in de vorm van het Werkgeversservicepunt (WSP) en zijn de medewerkers lokaal gepositioneerd. Het doel is steeds betere aansluiting bij de lokale situatie en korte lijnen bij de match tussen de behoefte van de werkgever en competenties van een kandidaat. Ook wordt de nadruk regionaal gelegd op het creëren van arrangementen bij grotere werkgevers bijvoorbeeld in de zorgsector en de commercie. Deze werkwijze is expliciet opgenomen in de bestuursopdracht aan de regio Gooi en Vechtstreek van september 2017.

Jobcoach

In navolging van het coalitieakkoord is vanaf november 2016 een jobcoach gestart voor Eemnes. Met alle uitkeringsgerechtigden is een gesprek gevoerd en bekeken welk traject naar werk, of tijd voor meedoen geschikt is. Tevens vindt matching op vacatures plaats.

Wat ging goed?

Aan twee bedrijven is het vignet “smaakmaker” uitgereikt. Deze bedrijven dienen als voorbeeld voor het in dienst nemen en houden van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat ging minder goed?

De Tomingroep en de toekomstdiscussie over de Sociale Werkplaats.

Door het nieuwe aanbestedingsbeleid en de verschillende visies van gemeenten is het nog niet gelukt om tot een toekomstbestendige oplossing te komen.

Taal, Werk, Toekomst

Taal, Werk, Toekomst heeft het uitgangspunt dat statushouders 10 dagdelen per week aan de slag gaan om de Nederlandse taal te leren en zo mogelijk andere stappen zetten.

De invulling van deze dagdelen kan onder meer door school, werk en dagbesteding (participatie).

In onderstaand tabel het aantal statushouders en de trajecten die voor hen passend zijn om de integratie te bevorderen op peildatum 1 december 2017

	Aantal	ZOW	ZOM	ZOJ	TvM	Voorveld	Intake I&P	Part-time werk	Overig
Eemnes	20			1	4	10	5		

- *ZOW: Zicht op Werk*
- *ZOM: Zicht op Meedoen*
- *TvM: Tijd voor Meedoen*
- *Voorveld : taalmaatje, taalcafé, vrijwilligerswerk etc.*
- *Intake I & P: gezamenlijke participatie intake door Vluchtelingenwerk en Versa Welzijn. De gesprekken zijn momenteel gaande.*
- *Overig: handhaving of zorg of nadere gesprekken zijn nodig*

In 2017 zijn in Eemnes in totaal 7 statushouders uitgestroomd uit de uitkering.

Naast de reguliere re-integratie / participatie activiteiten dienen statushouders die na 1 januari 2016 zijn gehuisvest in een gemeente een participatieverklaring te ondertekenen. Daarvoor moeten zij een aantal workshops volgen. Dit is een verplichting vanuit het Rijk.

- 19 statushouders hebben de verklaring ondertekend .
- 5 statushouders zijn aangemeld voor de participatie-intake ter voorbereiding op de workshops. Tijdens de gesprekken zal ook beoordeeld worden welk traject passend of nodig is voor de statushouder om zo snel mogelijk te integreren. Zodoende kunnen de organisaties (beide organisaties in het voorveld) elkaar aanvullen.

Alle statushouders uit Eemnes zijn aan een buddy gekoppeld. Vluchtelingenwerk meldt een statushouder aan bij Goede Buren Eemnes. Goede Buren Eemnes koppelt de statushouder aan een buddy. Indien later blijkt dat een statushouder geen buddy heeft dan volgt een aanmelding bij Goede Buren Eemnes door uitvoeringsdienst.

Schuldhulpverlening

In 2017 is de inzet op preventie van schulden geïntensiveerd. We hebben ons aangesloten bij het Startpunt geldzaken van Nibud waar inwoners een geldplan kunnen invullen. De Schuldhulpmaatjes worden (structureel) ingezet voor inwoners die ondersteuning nodig hebben bij financiële taken. Bij het Schuldhulpverleningscongres is de nadruk gelegd op het bereiken van maatschappelijke partners.

De schuldhulpverleningstrajecten In Eemnes worden uitgevoerd door de Kredietbank. Het gaat om 2 lopende schuldbemiddelingstrajecten, 14 lopende zaken inkomens- en budgetbeheer en 3 WSNP (wet schuldsanering natuurlijke personen) verklaringen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-1.085.900	-1.085.900	-1.242.562	-156.662
Lasten	2.105.859	2.105.859	2.232.219	126.360
Saldo programma	1.019.959	1.019.959	989.657	-30.302

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
8. Werk en Inkomen	30.302	V
Bijstand	28.200	N
De uitgaven en inkomsten BUIG zijn beide iets hoger dan begroot. In de inkomsten is een bedrag van € 108.000 nog te ontvangen inkomsten vangnetuitkering opgenomen.		
Participatietrajecten	70.700	V
De uitgaven op re-integratietrajecten zijn beduidend lager. Voor een groot deel is dit het gevolg van projecten die nu door de HBEL zelf uitgevoerd worden. Daarbij zijn de rijksbijdragen als gevolg van een aantal gehuisveste statushouders € 33.000 hoger dan begroot		
WSW	76.600	V
De kosten, op basis van het werkelijk aantal WSW-ers, zijn lager dan begroot. Daarnaast is er een winstuitkering van de Tominggroep geweest van ruim € 8.000		
Stelpost Sociaal Domein	87.600	N
In de begroting is rekening gehouden met per saldo een taakstelling van € 177.455 op het sociaal domein. De taakstelling bij participatie en uitkeringen is gehaald als gevolg van voordelen op participatietrajecten en WSW.		
Overige verschillen	1.198	N

PROGRAMMA 9 – SOCIALE SAMENHANG

Visie

Ondersteunen van onze burgers zodat zij, zoveel als mogelijk, zelfstandig mee kunnen doen in de samenleving.

Wat hebben we bereikt?

In 2017 is de ingezette verbeteringslag met Versa Welzijn (Versa) over de dienstverlening voortgezet. De afspraken hierover – gebaseerd op de door de Raad eind 2014 geformuleerde uitgangspunten in 'De Lokale Keuzenota in het Sociaal Domein 2015-2018' – zijn aangescherpt. Het betreft in feite de ontwikkeling van het 'preventieve voorveld' en de rol die Versa daarin vervult. Daarbij gaat het om het ondersteunen van specifieke doelgroepen waarbij signaleren en verbinden centraal staat. Een concreet voorbeeld hiervan is het actualiseren van de afspraken van het jongerenwerk waarbij afstemming en samenwerking met het Jeugd en Gezinsteam verder is uitgewerkt. Hierin is in 2017 verder uitvoering gegeven.

Sociaal wijkteam Eemnes

In het najaar van 2016 is in Eemnes het Sociaal wijkteam van start gegaan. Naast twee wijkverpleegkundigen neemt ook een sociaal werker van Versa Welzijn deel aan dit team. Er is nu ook een praktijkbegeleider van een huisartsenpraktijk aangehaakt. Daarmee kunnen goed de signalen verzameld worden en/of doorgezet.

Algemeen Maatschappelijk Werk, Mantelzorg, Vrijwillige Thuishulp en Welzijn Wonen Zorg

De BEL-gemeenten subsidiëren instellingen die deze diensten aanbieden. Het Wmo-loket coördineert en geeft opdracht aan de dienstverlenende uitvoeringsorganisatie. Versa Welzijn is één van de uitvoeringsorganisaties. Ook in 2017 is de werkwijze met Versa Welzijn en de gemeente Huizen verder afgestemd om te komen tot één HBEL-model persoonsvolgende financiering.

De uniforme regeling mantelzorgcompliment was in 2017 gedurende het hele jaar beschikbaar. Er is daarbij ook op een aantal momenten in het jaar, met een nadruk in de periode vooraf en na de dag van de mantelzorg, extra aandacht aan besteed in de media. Ook de samenwerkingspartners hebben aandacht aan de regeling gegeven. De dag van de mantelzorg was een succes met een geslaagde high-tea in Café Staal.

In 2017 hebben MEE UGV en het Adviespunt Zorgbelang professionele cliëntondersteuning geleverd in de HBEL. Middels monitoring op kwartaal basis is er een vinger aan de pols gehouden. Gedurende het jaar zijn er gesprekken gevoerd met Per saldo om hen op een gelijke wijze als cliëntondersteuners in te zetten voor de gemeente. Vanaf 2018 bieden zij cliëntondersteuning voor inwoners met als specialisme vragen rondom het PGB.

In 2017 is de samenwerking met de werkgroep huisartsen voortgezet en er is diverse keren overlegd. Ook samenwerking middels welzijn op recept wordt verkend, ook is samenwerking met de Buurtsportcoaches. Buiten de overleggen weten de individuele huisartsen of praktijken de gemeente te vinden met vragen.

Maatwerkvoorzieningen algemeen

In dit derde jaar na de decentralisatie van taken in het sociaal domein is de formatie op peil gebracht in de uitvoeringsdienst HBEL en zijn werkprocessen waar nodig aangepast en waar mogelijk vereenvoudigd. De inkoop en contractbeheer van de maatwerkvoorzieningen in het sociaal domein is v.w.b. jeugd en Wmo bij De Regio belegd. Ook hier staat de organisatie. Aandachtspunt blijft de tijdige aanlevering van kloppende cijfers, met name op het gebied van jeugd GGZ.

In 2017 is geïnvesteerd in het verbeteren van de informatiepositie van inwoners. In regionaal verband is het inwonerportal gelanceerd waar het mogelijk is voor inwoners om hun eigen ondersteuning in te zien en geleverde zorg te waarderen. In de HBEL is aan het inwonersportal (Digitaal Sociaal Plein) een groot aantal functies toegevoegd. Waaronder de mogelijkheid om een eigen geldplan te maken en een tool om de eigen bijdrage te berekenen. Ook heeft in 2017 de voorbereiding plaatsgevonden van een nieuwe website informatie & advies, waar inwoners informatie kunnen vinden over (vrijwel alle) activiteiten en ondersteuningsmogelijkheden in het sociaal domein.

Wmo

Ontwikkelingen Wmo vervoer

September 2017 is één van de drie vervoersaanbieders (WMO-taxi) van DVG failliet gegaan. Dit kwam door verliesgevendende opdrachten elders in het land, hoge personeelskosten en het missen van enkele grote aanbestedingen. De overige twee aanbieders hebben het contract voort kunnen zetten, waardoor continuïteit van Wmo vervoer gerealiseerd werd en de gevolgen voor gebruikers zo klein mogelijk waren. Dit kon binnen de bestaande begroting worden opgelost.

In 2017 is een project gestart om te komen tot een gebundeld vervoersnetwerk in de regio. Onder leiding van een externe deskundigen wordt uitgewerkt hoe de gemeenten in Regio Gooi en Vechtstreek de komende jaren het doelgroepenvervoer in samenhang met het openbaar vervoer invulling kunnen geven. Uitgangspunt is dat een gebundeld vervoersnetwerk daadwerkelijk verbetering voor de inwoners van Gooi en Vechtstreek oplevert; meer keuze, beter (passend) vervoer, beter uitgevoerd en overzichtelijk. Doel is in 2020 een nieuw vervoerscontract te hebben voor het Wmo vervoer.

Bescherming en opvang

Medio 2017 is het regionale beleidsplan bescherming en opvang vastgesteld. Met dit beleidsplan willen de gemeenten samen met de professionele partners voor Gooi en Vechtstreek:

1. *echte betrokkenheid* bij en van inwoners om met partners een sluitende aanpak te realiseren;
2. versterken van *preventie en vroegsignalering* om te zorgen dat problemen niet uit de hand lopen;
3. zorgen dat inwoners *24/7 veilig en beschermd thuis kunnen wonen*;
4. met *gebundelde en hoogwaardige crisiszorg* zorgen dat inwoners bij een crisis geen hinder ondervinden van de wettelijke, financiële en organisatorische schotten;
5. het aanbod *beschermd woon- en opvangplekken* uitbreiden en differentiëren;
6. met de regiogemeenten de *bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid* nemen.

Met dit beleidsplan is in 2017 onder meer een impuls gegeven aan de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag, waarmee in de HBEL al eerder is gestart via de vangnet-regisseurs (zie hieronder). Als vervolg op de beweging van een integrale en sluitende aanpak die met dit beleidsplan worden gecontinueerd, is ook in 2017 het besluit genomen om vanaf 2018 het Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek onder te brengen bij de Regio Gooi en Vecht en deze om te vormen tot het Zorg- en Veiligheidshuis. Hiermee wordt beoogd om de diverse regionale expertise, capaciteit en overleggen die bij casussen met een zorg- en veiligheidscomponent nodig kan zijn, te bundelen.

PGA aanpak

In 2017 heeft het Interventieteam HBEL de PGA aanpak ingezet. Deze aanpak behelst een integrale, op de persoon én zijn (gezins)systeem toegesneden mix van straf-, zorg- en overige interventies, die beoogt hardnekkige patronen van overlast en/of criminaliteit te doorbreken en/of om herhaling te voorkomen. Het gaat hierbij om personen waarvoor een integrale aanpak nodig is, maar die niet in aanmerking komen voor een dergelijke aanpak in het Veiligheidshuis (aanpak daar is altijd vanuit het strafrecht).

Door een persoonlijke benadering en na een gesprek en onderzoek wordt die individuele hulp en begeleiding geboden die nodig is om gezond en veilig op te groeien en te ontwikkelen, te participeren (school, werk, maatschappelijk, sociaal en een zinvolle vrijetijdsbesteding) en niet (dreigen) te vervallen in criminaliteit, overlast en/of verslaving.

Deze aanpak leidde tot resultaten op persoonsniveau: van het (weer) naar school gaan, tot werk, tot afname van overlast en criminaliteit. Eind 2017 is besloten deze aanpak te continueren en te borgen in de organisatie.

Onderbrengen crisisdienst bij Veilig Thuis

Per 1 januari 2017 is Veilig thuis, Regio Gooi en Vechtstreek, gestart met de 24/7 uitvoering van de crisisdienst kindermishandeling en huiselijk geweld. Voorheen voerde Veilig Thuis overdag de crisisdienst kindermishandeling en huiselijk geweld uit, en was deze buiten kantooruren bij de instelling Jeugd- en Gezinsbeschermers (JGB) belegd.

Met deze verandering is Veilig Thuis 24/7 bereikbaar en beschikbaar voor crisismeldingen, kan zij de eerste crisisinterventie doen en spoedeisende hulp inzetten met oog op het stabiliseren van veiligheid en als een eerste aanzet voor verder hulpverlening. Zo kan een melding efficiënter door Veilig Thuis worden opgepakt en wordt het gezin minder geconfronteerd met hulpverleners in korte tijd.

Zicht op Meedoen

Zicht op Meedoen is vanaf 2017 voor inwoners die een uitkering van de gemeente ontvangen met een middellange afstand tot de arbeidsmarkt. Door middel van de inzet van een projectplek wordt gewerkt aan de re-integratie naar werk. Een projectplek is gericht op groei en ontwikkeling om uiteindelijk aan het werk te kunnen gaan op korte- of middellange termijn (3 tot 12 maanden). Na het doorlopen van een projectplek heeft een inwoner weinig tot geen begeleiding meer nodig op een werkplek en is deze klaar om door te stromen naar Zicht op Werk.

Zicht op Meedoen is ontstaan uit de ervaringen en veranderende behoeften vanuit Tijd voor Meedoen. Waar een participatieplek bij Tijd voor Meedoen zich meer kenmerkt in vrijblijvendheid en gericht op sociale activering, is een Zicht op Meedoen projectplek gegoten in een leerwerk-structuur. Daarmee is Zicht op Meedoen een goede vervolgstap in het re-integratieproces naar werk.

In 2017 hebben in Eemnes 15 inwoners deelgenomen aan Zicht op Meedoen (7 nog lopend, 8 beëindigingen door uitstroom naar Zicht op Werk, Tijd voor Meedoen, werk of beëindiging door ziekte, verhuizing of andere oorzaken)

Wat ging minder goed?

De adviesraad Sociaal Domein is door gebrek aan adviseurs en daardoor actieve betrokkenheid nog niet bemenst. De cliëntenraad functioneert wel goed. In HBEL verband is wel één gemeenschappelijke raad Sociaal Domein gevormd.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-173.700	-173.700	-140.966	32.734
Lasten	2.329.686	2.430.677	1.849.513	-581.164
Saldo programma	2.155.986	2.256.977	1.708.547	-548.430

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
9. Sociale Samenhang	548.430	V
Algemene voorzieningen	73.700	V
Het voordeel is opgebouwd uit verschillende voor- en nadelen. Voordelen zijn lagere kosten op vervoersvoorzieningen (€ 23.600), lagere incidentele subsidies preventief voorveld (€ 14.000), en een verschuiving van kosten overhead van Regio Gooi & Vechtstreek die nog begroot stonden op het taakveld (€ 55.000). Daartegenover staat het nadeel van vervroegde inzet programmamanager sociaal domein (€ 25.000).		
Eerste lijnsloket/uitvoering	95.900	V
De kosten voor de uitvoering van HBEL (€ 89.800) en st. MEE (€ 7.600) zijn lager dan begroot.		
Voorzieningen in en om het huis	55.000	N
Dit is het saldo van méér woonvoorzieningen (€ 60.000 nadeel), minder vervoersvoorzieningen (€ 32.000 voordeel) en minder eigen bijdrages (€ 18.000 nadeel)		
Maatwerkvoorzieningen 18+ incl. PGB	41.000	V
De overschrijding is met name veroorzaakt door meer financiële tegemoetkomingen (€ 71.400 nadeel) en meer persoonlijke begeleiding (€ 25.300 nadeel). Daar staat een veel lagere uitgave van huishoudelijke hulp tegenover (€ 117,100 voordeel). Aan pgb is € 14.900 minder uitgegeven.		
Stelposten ter correctie	391.700	V
In de begroting is rekening gehouden met per saldo een taakstelling van € 177.455 op het sociaal domein. De als stelpost ingeboekte ruimte bij sociale samenhang compenseert de taakstellingen op bijstand en jeugd.		
Overige verschillen	1.130	V

PROGRAMMA 10 – SPORT, CULTUUR EN VRIJE TIJD

Visie

Onze inwoners in staat stellen om optimaal gebruik te maken van faciliteiten om gezond te bewegen, te ontmoeten, te recreëren en te ontspannen.

Wat hebben we bereikt?

De Gooi en Meer (gevestigd in de gemeenten Eemnes, Gooise Meren, Weesp en Wijdmeren) is fysiek en digitaal het eigentijdse lokale ontmoetingscentrum voor alle inwoners. Leesbevordering en leesplezier, kennis en informatie, mediawijsheid en cultuur staan centraal. De bibliotheek levert hierdoor, vaak in samenwerking met andere educatieve en culturele organisaties, een belangrijke bijdrage aan de sociale cohesie en participatie in de gemeente. De uitgebreide dienstverlening is gericht op individuele leners, scholen, groepen en instellingen in het werkgebied. Er is bijzondere aandacht voor preventie o.a. door het project Boekstart. Ouders worden benaderd voor een (gratis) lidmaatschap voor hun pas geboren kinderen met het Boekstartpakket. Daarnaast biedt de bibliotheek veel aandacht aan leren lezen en schrijven o.a. door het digi-taalhuis en de Voorleesexpress.

In overleg met de sportverenigingen zijn sportclinics uitgevoerd. Eind 2017 is de nota Sport, Bewegen en Meedoen in de BEL aangenomen. Per 2018 wordt daarmee gestart. Ook is Eemnes per 2018 officieel toegetreden tot het project Jongeren Op Gezond Gewicht [JOGG].

Huis van Eemnes

Op 11 april 2016 heeft de raad ingestemd met het voorgenomen besluit tot verzelfstandiging van De Hilt. Op 27 februari 2017 heeft de raad hierover een definitief besluit genomen. Met ingang van 1 april worden de activiteiten van De Hilt voortgezet door de Stichting Huis van Eemnes.

Het programma van eisen is opgesteld en er is een marktconsultatie voor de design, build & maintain-aanbesteding gehouden. Het bestemmingsplan is in juli 2017 door de raad vastgesteld, tegelijkertijd met het programma van eisen en de financiële onderbouwing. Vervolgens is de aanbestedingsprocedure gestart. Eind oktober is de aannemer geselecteerd. In december heeft de raad het uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld en is het contract met de aannemer gesloten.

Kunst en cultuur

De firma Kunstwacht B.V. waarmee in 2016 een contract is afgesloten, heeft het laatste kwartaal 2017 achterstallig onderhoud van de kunstwerken openbare ruimte gerealiseerd. De totale kunstcollectie is getaxeerd.

Eemnes heeft in 2017 meegedaan aan het landelijk amateurkunstfestival Iktoon. Wegens succes wordt dit project in 2018 voortgezet. Dit project is uitgezet onder leiding van regio Gooi en Vechtstreek voor wat betreft publiciteit. Eemnes heeft zich hierbij aangesloten. In het kader van het CERT programma wordt de inhoud van het CERT-programma aangescherpt.

Kunsteducatie: in het jaar 2017 heeft een aantal cultuur educatie projecten plaatsgevonden op de basisscholen. De Hobbitstee en Merlijn hebben hun eigen kunstprogramma en hebben niet met Kunst centraal gewerkt. In 2018 wordt de kunsteducatie bij de deelnemende scholen voort gezet.

Wat ging goed?

De clinics basketbal en handbal zijn enthousiast bezocht.
De uitwerking van de bestuursopdracht Huis van Eemnes.

Wat ging minder goed?

De kunstcommissie wilde in 2017 een website opzetten zodat alles wat binnen de BEL te maken heeft met kunst en cultuur zichtbaar wordt. Helaas is dat in 2017 niet gelukt. In 2018 zal dit alsnog gerealiseerd worden.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-479.329	-479.329	-606.515	-127.186
Lasten	1.281.990	1.334.744	1.711.872	377.129
Saldo programma	802.661	855.415	1.105.357	249.942

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
10. Sport, Cultuur en Vrije Tijd	249.942	N
Sport	37.200	N
De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door de bijdrage aan het BEL-zwembad De Biezem.		
Sportvelden	19.900	N
Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het wegvallen van de huuropbrengst.		
Huis van Eemnes	150.600	N
In de begroting is reeds uitgegaan van een kostenbesparing in verband met de realisatie van het Huis van Eemnes op een nieuwe locatie. Dit is nog niet gerealiseerd.		
De Hilt	65.300	N
Dit is het nadelige saldo dat is ontstaan bij De Hilt na consolidatie in de gemeentelijke jaarrekening. Tegenover dit nadeel hier op programma 10 staat een voordeel bij de Algemene dekkingsmiddelen vanwege de opheffing van de algemene reserve De Hilt van € 8.003		
Recreatie	14.500	V
In de raad van februari 2017 is budget van € 15.000 beschikbaar gesteld t.b.v. de Kernrandvisie Goyergracht Zuid/A-27. Dit budget is in 2017 niet benut, maar voor 2018 liggen er inmiddels bestedingsplannen klaar. De raad ontvangt hierover in 2018 een aanvullend voorstel.		
Overige verschillen	8.558	V

PROGRAMMA 11 – OPGROEIEN IN EEMNES

Visie

Het bevorderen van deelname van jeugdigen aan de samenleving en hen in staat stellen zich voor te bereiden op een volwaardige deelname aan de samenleving als volwassene.

Wat hebben we bereikt?

Jeugd- en Gezinsteam

2017 stond in het teken van het optimaliseren van de werkprocessen van het Jeugd- en Gezinsteam (JGT), wat zijn voortgang zal vinden in 2018 door de borging van de nieuwe privacy wetgeving (AVG) in de werkprocessen. Enkele zaken die in 2016 zijn uitgevoerd zijn in 2017 herhaald, dit betreffen het cliënt tevredenheidsonderzoek Jeugd Eemnes, netwerk- en kennisbijeenkomsten met het preventieve voorveld/sociale basis infrastructuur (Jeugdondersteuningscafé), Meet&Greets met (lokale)aanbieders en de jaarlijkse ronde langs de scholen (PO en VO) en kinder-/peuteropvang. Het spreekuur van het JGT is na overleg met de scholen én door de slechte opkomst bij het spreekuur in Gezondheidscentrum de Driesten, verplaatst naar de Wegwijzer en de Zuidwend. De succesvolle ouderbijeenkomst met Steven Pont vraagt zeker in 2018 om een vervolg.

Het Jeugd- en Gezinsteam heeft enkele personeelwisselingen gekend. Dit heeft van enkele consultants veel gevraagd, maar is niet ten koste gegaan van de zorg die we aan onze inwoners willen geven. Wij lijken daar vooralsnog in geslaagd te zijn, dit toont o.a. het uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek aan. Daarnaast lijkt het aantal casussen te stabiliseren, de samenwerking met partners en professionals blijft toenemen en we weten elkaar steeds beter en makkelijker te vinden, dit geldt ook voor de samenwerking met de uitvoeringdienst HBEL. Ook het JGT lijkt binnen de Eemnesser samenleving steeds meer vanzelfsprekend te worden.

Monitoring en (financiële) sturingsinformatie blijven nog steeds achter bij onze verwachting. De jaarrapportage 2016 heeft meer duidelijkheid gegeven over de geleverde jeugdhulp in 2016, evenals de prognose 2017. Kortheidshalve wordt daarom hier naar verwezen. Eind 2017 is het beloofde datawarehouse (DWH) met actuele (P*Q) informatie beschikbaar gesteld en wordt er nu kritisch gekeken naar de beschikbaar gestelde rapporten en cijfers.

Onderwijs

In 2017 zijn er onderdelen van het Integraal Huisvestingsplan Eemnes uitgevoerd. Zo is de GGD tijdelijk gehuisvest in het Hart van Laren. Het eerste deel van de verbouwing van de Clusterschool is bijna gerealiseerd. Partou heeft reeds haar opvangactiviteiten verhuist van Schoolpad 1 naar de Clusterschool. Ook zijn de wissel lokalen van de Zuidwend ruimer en daarmee functioneler en beschikt de Mariaschool over meer ruimte. In 2018 start de tweede fase van de interne verbouwing en dit betreft het deel dat bestemd is voor de GGD.

Als bekend gaat het Noorderlicht en Wegwijzer fuseren en hun activiteiten onderbrengen in een nog te realiseren voorziening gelegen aan Schoolpad 1. Het bouwheerschap is belegd bij het schoolbestuur die reeds een aanbestedingsprocedure heeft doorlopen.

Eerste opvangonderwijs

Wij dragen conform regionale afspraken bij aan de plaatsing van basisschool leerlingen, die de Nederlandse taal niet schrijven en lezen, in de Taalklas Huizen. In 2017 hebben vijf leerlingen van deze voorziening gebruik gemaakt en hiervan zijn er drie doorgestroomd naar het regulier onderwijs. Aandachtspunt blijft dat het regulier onderwijs de mogelijkheid krijgt om mee te denken welke taalondersteuning er nodig is en mogelijk zelf kan aanbieden.

Harmonisatie peuterspeelzalen / Voor- en vroegschoolse educatie

In 2016 zijn alle peuterspeelzalen geharmoniseerd, dat wil zeggen de omvorming van peuterspeelzaal tot kinderdagverblijf. De subsidie peuterspeelzalen is hiermee afgebouwd.

Door de Rijksoverheid zijn met ingang van 2016 gelden beschikbaar gesteld voor het organiseren van betaalbare kinderopvang voor peuters. Als gevolg hiervan is er in de BEL-gemeenten een regeling tot stand gebracht, de regeling Elke Peuter een Kans om ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag van het Rijk met ingang van 1 januari 2017 financieel te compenseren. Daarnaast is er een nieuwe subsidieregeling voor- en vroegschoolse educatie tot stand gebracht.

Handhaving kinderopvang

In 2017 zijn alle kinderopvangorganisaties in Eemnes door de GGDru geïnspecteerd. In 2017 is in de gemeente Eemnes twee keer een aanwijzing opgelegd omdat zaken niet op orde waren. Uit het hierop volgende nadere onderzoeken is gebleken dat alle zaken alsnog in orde zijn gebracht.

Wat ging goed?

Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd in 2017 bij de handhaving van de kinderopvang.

Wat ging minder goed?

De financiële afrekening en inkoop van diverse lokale/regionale contracten.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-20.191	-20.191	-113.405	-93.214
Lasten	2.892.574	2.884.447	2.866.024	-18.423
Saldo programma	2.872.383	2.864.256	2.752.619	-111.637

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
11. Opgroeien in Eemnes	111.637	V
Onderwijshuisvesting	66.200	V
Er is een voordeel van € 14.700,- op onderwijshuisvesting algemeen. Dit komt doordat minder leerlingen dan begroot gebruik hebben gemaakt van de voorziening Taalklas Huizen. Daarnaast zijn de doorbelaste kosten voor onderwijshuisvesting € 51.400,- lager dan begroot.		
Leerlingenvervoer	34.300	V
Het leerlingenvervoer voor de taalklas valt enerzijds voordeliger uit omdat de taalklas is verhuisd van Hilversum naar Huizen. Anderzijds wordt er slechts beperkt gebruik van gemaakt (instroom: 5 kinderen / uitsroom: 3 kinderen).		
Peuterspeelzalen	27.600	V
Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage inzake de Onderwijs Achterstand Beleidsgelden ad € 45.700. Deze middelen zijn deels bedoeld voor het organiseren van een Taaltoets 3F-niveau voor de VVE-voorzieningen en voor de regeling Elke Peuter een Kans.		

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
Jeugdgezondheidszorg	20.600	N
Er zijn hier kosten verantwoord die waarschijnlijk op Algemene voorzieningen Jeugd verantwoord hadden moeten worden. Daar is een budget ad € 27.400 niet benut. Uit de nota's van de GGDrU valt dit echter niet te herleiden. Daarnaast is er een extra bijdrage (€6.900) betaald voor statushouders (via het Gemeentefonds zijn hier weer middelen voor ontvangen).		
Kinderopvang	5.300	V
Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere inspectiekosten van de GGDrU en de ontvangen leges voor de exploitatie van gastoudervoorzieningen en een kinderdagverblijf.		
Algemene voorzieningen jeugd	36.200	V
Kosten van de GGDrU die hier zijn begroot, zijn uiteindelijk verantwoord op JGZ.		
Jeugdzorg	90.600	V
Het voordelig resultaat is met name veroorzaakt door het incidenteel nagekomen voordelig resultaat over de afrekening 2016 van de inkoop jeugdzorg à € 97.800. Het overig saldo bestaat vooral uit hogere kosten inkoop jeugdzorg 2017 (€ 46.500 nadeel), lagere inkoopkosten gemeente Amersfoort (overhead, € 10.000 voordeel), een voordeel op de geëscaleerde zorg van € 15.300 en het voordeel op persoonsgebonden budget (€ 16.800).		
Stelposten ter correctie	126.600	N
In de begroting is rekening gehouden met per saldo een taakstelling van € 177.455 op het sociaal domein. Voor een deel betrof dit de taakstelling op Jeugd die ten dele gecompenseerd wordt met een overschot op WMO.		
Overige verschillen	1.363	N

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Visie

Een financieel gezonde gemeente die “in control” is.

Wat hebben we bereikt?

Algemene uitkering en uitkering Sociaal Domein

In totaal is er een voordeel ten opzichte van de raming van € 40.780, ca 0,3%. Dit voordeel bestaat enerzijds uit een voordeel van € 200.000 op de algemene uitkering, voornamelijk als gevolg van accresontwikkeling en hoeveelheidsverschillen, anderzijds uit een voordeel van € 56.000 voor de uitkering Sociaal Domein, als gevolg van een hogere uitkering voor de decentralisatie jeugdzorg en de participatiewet.

Resultaat en controleverklaring

Het resultaat bedraagt € 994.022 voordelig. De jaarrekening 2017 is nog niet voorzien van een controleverklaring.

Bezuinigingen

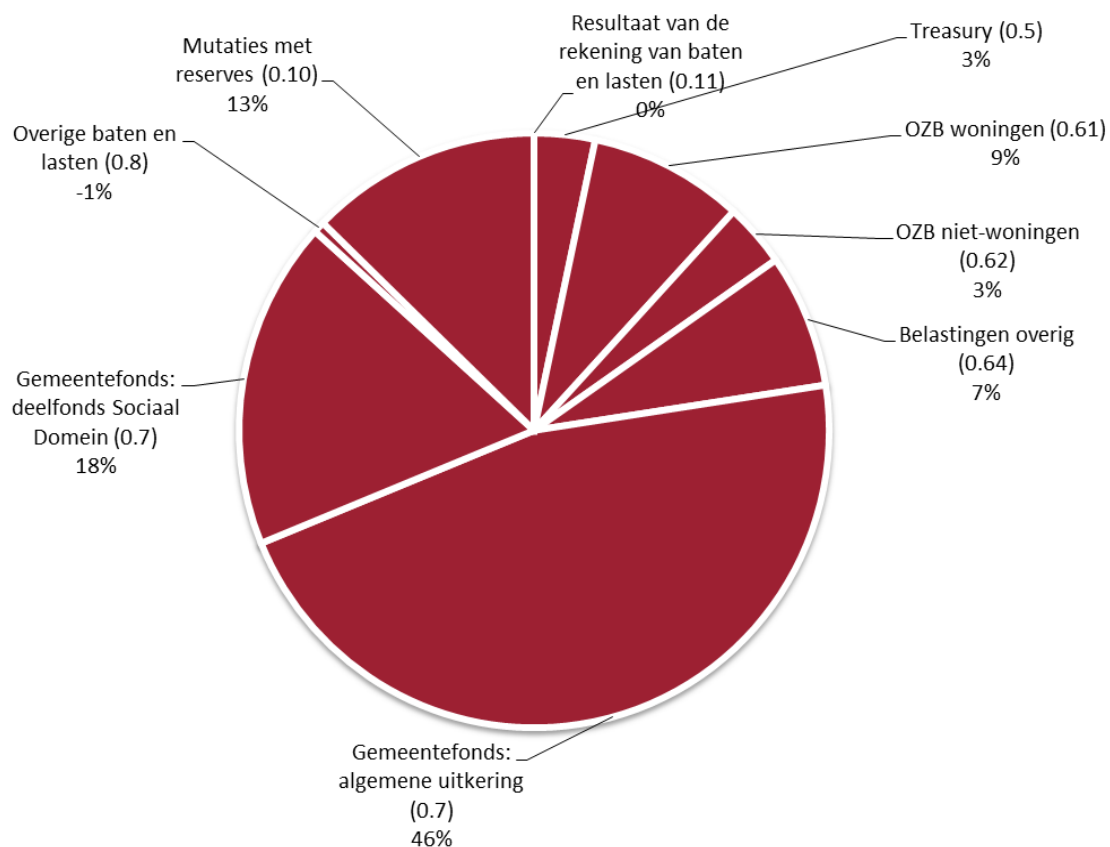
In de begroting 2017 zijn bezuinigingen opgenomen. Een groot deel hiervan is reeds in de budgetten verwerkt. De niet gerealiseerde bezuinigingen betreffen voornamelijk:

- de bibliotheek/De Hilt in verband met het Huis van Eemnes;
- het groenonderhoud daar het behoud van het groene karakter van Eemnes veel inzet vergt. In het groenplan 2017-2020 zijn de budgetten hierop aangepast.

Overigens is in de begroting 2017 een stelpost van € 100.000 opgenomen als tegenhanger voor de niet gerealiseerde bezuinigingen.

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit een aantal verplichte componenten, zoals opgenomen in de BBV. Het betreft hier de inkomsten van de gemeente, waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In het overzicht hieronder zijn deze weergegeven, zowel in cijfers als grafisch.

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
Omschrijving inclusief taakveld	Saldo	Saldo	Saldo
Treasury (0.5)	-314.453	-342.740	-474.453
OZB woningen (0.61)	-1.237.141	-1.265.124	-1.207.088
OZB niet-woningen (0.62)	-448.950	-409.147	-491.670
Belastingen overig (0.64)	-1.046.082	-1.042.108	-1.033.267
Gemeentefonds: algemene uitkering (0.7)	-6.167.891	-6.167.891	-6.574.462
Gemeentefonds: deelfonds Sociaal Domein (0.7)	-2.619.869	-2.619.869	-2.537.324
Overige baten en lasten (0.8)	227.000	227.000	88.460
Mutaties met reserves (0.10)	-1.076.422	-2.386.562	-1.806.689
Resultaat van de rekening van baten en lasten (0.11)	-	-	-
Economische promotie (3.4)	-69.784	-69.781	-90.513
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-12.753.593	-14.076.223	-14.127.005

De toelichting op de verschillen ten opzichte van begroting na wijziging is terug te vinden bij de volgende onderdelen:

<i>Verplichte componenten</i>	<i>Vindplaats</i>
1 Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	Paragraaf lokale heffingen (deel A)
2 Algemene uitkering	Toelichting algemene dekkingsmiddelen; algemene uitkering (deel B)
3 Dividend	Toelichting algemene dekkingsmiddelen; beleggingen en dividend (deel B)
4 Saldo van de financieringsfunctie	Paragraaf financiering (deel A)
5 Overige algemene dekkingsmiddelen	Toelichting kostenplaatsen; toegerekende rente (deel B)

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-13.932.869	-15.959.234	-14.621.469	1.337.765
Lasten	1.169.276	1.873.011	494.464	-1.378.547
Saldo programma	-12.763.593	-14.086.223	-14.127.005	-40.782

LET OP: de totaal gepresenteerde baten en lasten zijn inclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. (zie ook 3.1 Overzicht van baten en lasten).

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
Algemene dekkingsmiddelen	40.782	V
Mutatie reserves	579.900	N
Veel geraamde onttrekkingen aan reserves waren nog niet volledig nodig omdat de uitvoering van plannen doorloopt in 2018. Hierdoor ontstaan op deze plaats minder baten, hetgeen hier dan ook nadelig is.		
Treasury	131.700	V
Vanwege rente-ontwikkelingen valt de realisatie mee ten opzichte van de begroting.		
Belastingopbrengsten	36.400	V
Per saldo is de gerealiseerde opbrengst hoger dan was geraamd. Voor nadere details zie Paragraaf Lokale heffingen.		
Algemene uitkering gemeentefonds	324.100	V
De reguliere uitkering valt € 406.600 hoger uit. De uitkering voor het sociaal Domein valt € 82.500 lager uit. Per saldo dus € 324.000 voordelig		
Onvoorzien / Stelposten	128.500	V
De raming voor stelposten leidt op deze post niet tot daadwerkelijke uitgaven maar moet gezien worden als compensatie voor overschrijdingen elders.		
Overige verschillen	82	V

OVERHEAD

Toelichting

Het programma Overhead is een nieuw onderdeel in deze (meerjaren)begroting 2017-2020. Vanuit het gewijzigde BBV is dit onderdeel verplicht. Tot 2017 waren de lasten van de programma's inclusief de daaraan toegerekende overhead (integrale kostprijs). In de nieuwe situatie zullen de lasten per programma geen toegerekende overhead meer bevatten. Hiervoor is dit aparte programma opgenomen.

Deze algemene overhead wordt dus voortaan als afzonderlijk budget door de raad geautoriseerd. Om een wirwar aan methodes te voorkomen is een algemene definitie van overhead voorgeschreven. De overhead in Eemnes bestaat voor het grootste deel uit de overhead van de DVO van de BEL Combinatie en de lasten van bestuursondersteuning. Maar ook de lasten van de overhead van andere verbonden partijen dienen hier te worden geraamd en verantwoord.

De kosten in overhead opgenomen zijn als volgt.

1. Kosten van de gemeente zelf:
 - Huisvestingskosten gemeentehuis
 - Bestuursondersteuning/Staf
 - Overige ondersteuning College en Representatie
2. Alle overhead van de BEL-combinatie

De kosten van de gemeente zelf waren voorheen opgenomen in programma 1 Bestuur van de gemeenschap. De kosten overhead van de BEL-combinatie waren door middel van de urentoerekening verdeeld over alle programma's.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil
Baten	-14.000	-14.000	-3.315	10.685
Lasten	3.147.751	3.172.953	3.413.993	241.041
Saldo programma	3.133.751	3.158.953	3.410.679	251.726

In onderstaande tabel is de overhead verdeeld naar de gemeente en de gemeenschappelijke regelingen.

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil
Gemeente Eemnes	555.257	342.557	532.311	189.754
BEL-combinatie	2.555.494	2.793.396	2.793.396	
Gemeente Amersfoort	23.000	23.000	19.413	-3.587
Regio Gooi- en Vechtstreek	0	0	65.559	65.559
Saldo programma	3.133.751	3.158.953	3.410.679	251.726

Voor het eerst bij deze jaarstukken is de overhead niet meer op de overige taakvelden, maar binnen dit programma verantwoord. Dit geldt echter niet voor kosten die aan derden doorberekend worden. Hierbij wordt óók de overhead doorberekend. Toerekening van de overhead van inzet van derden vindt plaats door berekening van een gemiddeld overheadbedrag per uur. Dit bedrag wordt berekend door de totale begrote overheadkosten van de BEL-Combinatie te delen door het aantal begrote werkbare uren. De overhead op de inzet van uren wordt doorbelast in de gevallen van de lokale heffingen (met name riool- en afvalstoffenheffing) en de toerekening aan de grondexploitaties.

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
Overhead	251.726	N
Bestuursondersteuning/Staf	151.500	N
De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere salariskosten (28.800), hogere inhuurkosten (€ 34.200) en hogere huisvestingskosten (€81.300)		
Representatie	25.200	N
Het budget ad € 32.500 was ontoereikend voor de totale lasten ad € 57.700		
Overhead BEL Combinatie	19.200	N
Van de geraamde toerekening van overheadskosten BEL Combinatie aan projecten ad € 80.700 kon in werkelijkheid maar € 61.600 worden doorbelast.		
Overhead Overige verbonden partijen	65.600	N
De overhead in de bijdrage aan de regio Gooi- en Vechtstreek moet op het programma Overhead worden verantwoord. Hiervoor was in 2017 nog geen raming opgenomen.		
Overige verschillen	9.774	V

ONVOORZIEN

Toelichting

In de begroting 2017 is een post onvoorzien opgenomen van € 10.000 voor structurele onvoorziene uitgaven. Van de post onvoorzien wordt slechts gebruik gemaakt als er sprake is van de drie O's: Onvoorzien, Onvermijdelijk en Onuitstelbaar.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil
Baten	-	-	-	-
Lasten	10.000	10.000	-	-10.000
Saldo programma	10.000	10.000	-	-10.000

Toelichting diverse afwijkingen

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
Onvoorzien	10.000	V
Onvoorziene uitgaven	10.000	V

Het betreft een begrotingstechnische stelpost waarop niet daadwerkelijk wordt geboekt. Eventuele aanwending wordt op het desbetreffende programma verantwoord.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Toelichting

Per 1 januari 2016 is de belastingplicht in de vennootschapsbelasting uitgebreid voor overheidslichamen en daarmee ook voor gemeenten. Deze belastingplicht gaat gelden bij die activiteiten waarbij de gemeente deelneemt aan het economisch verkeer en in concurrentie treedt met private partijen. Het doel van de nieuwe wet is om een gelijk speelveld te creëren tussen publieke en private partijen.

Gemeenten worden belastingplichtig indien en voor zover zij een onderneming drijven, zo luidt het wettelijk criterium. Praktisch gezien betekent dit dat alleen die activiteiten van de gemeente in de heffing worden betrokken die als 'zelfstandig onderdeel' kunnen worden beschouwd en die voldoen aan de voorwaarden om als –belaste- onderneming te worden aangemerkt.

De voorwaarden voor belastingplicht zijn:

- de activiteit kwalificeert als een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid; die
- deelneemt aan het economisch verkeer; en die
- structureel fiscale winsten of overschotten beoogt of behaalt.

In samenwerking met EFK belastingadviseurs is in 2015 een rapportage vennootschapsbelasting opgesteld. Deze rapportage geeft het volgende inzicht:

Grondbedrijf:

De gemeente is slechts belastingplichtig voor de resultaten van het grondbedrijf behaald vanaf 1 januari 2016. De resultaten behaald tot 31 december 2015 zijn vrijgesteld van belastingen. In de praktijk betekent dit dat verliezen uit het verleden op grondexploitaties niet in het fiscale resultaat zullen worden meegenomen; winsten uit het verleden worden evenmin belast. De activiteiten van het grondbedrijf van de gemeente bestaan naast de actieve grondexploitatie ook uit een verstrekte lening en dienstverlening aan Zuidpolder CV. De resultaten van deze verschillende activiteiten kunnen onderling met elkaar worden verrekend.

Inmiddels is een waarde in het economische verkeer van de grondexploitatie per 1 januari 2016 vastgesteld ten behoeve van de fiscale openningsbalans. Deze waarde is berekend via een discounted cashflow methode waarbij de kasstromen 2016 en verder netto-contant zijn gemaakt naar 1 januari 2016.

Het fiscale resultaat wordt beoordeeld aan de hand van de gerealiseerde opbrengst in het boekjaar waar de fiscale boekwaarde van de verkochte hoeveelheid tegenover wordt gezet. Daarnaast wordt rekening gehouden met toekomstig te maken kosten waar een winstuitstelpost voor wordt gevormd. Dit laatste is bevestigd in een notitie van de SVLO van 8 februari 2018.

Het fiscale resultaat van de dienstverlening is de resultante van de ontvangen vergoedingen minus het deel toe te rekenen kosten. Het resultaat met betrekking tot de geldverstrekking wordt bepaald op basis van een scenario waarbij wordt uitgegaan van de situatie dat een deel van de rentebetaling een risicovergoeding is welke wordt belast.

Overige onderwerpen:

Daarnaast is voor een aantal onderwerpen (detachering, verhuur werkplekken BV/CV, dienstverlening HOV-lijn, sport, begraafplaats, afval, verhuur politiebureau, actieve financiering en de Hilt) geadviseerd om voor de aangifte in 2018 (dienstjaar 2016) de belastingplicht nader te bezien op basis van het winstcriterium.

De fiscale regels voor winstbepaling wijken op belangrijke punten af van de BBV-regels die gelden voor de gemeentelijke rapportages. Verschillen ontstaan doordat sommige BBV-lasten fiscaal niet of niet volledig in aftrek mogen worden gebracht. Dit zijn zogenaamde permanente verschillen. Te denken valt aan dividenden ontvangen onder de deelnemingsvrijstelling, kapitaallasten, representatiekosten en boetes.

Voor de VPB is geen afzonderlijke fiscale administratie ingericht. Blijkens de parlementaire geschiedenis is het de gemeenten toegestaan om voor de eerste beoordeling van de vraag of overschotten worden gerealiseerd, uit gaan van de resultaatbepaling overeenkomstig het BBV. Daarbij moeten wel de evidente verschillen tussen BBV en winstbepaling volgens de vpb worden opgeheven. Zo mag geen rekening worden gehouden met rentekosten van financiering met eigen vermogen en is waakzaamheid geboden bij kosten die binnen het BBV ineens ten laste van de winst worden gebracht en volgens de VPB in meerdere jaren moeten worden afgeschreven. De gemeente hoeft bij de vraag of door een bepaalde activiteit overschotten worden behaald geen rekening te houden met ingewikkelde afschrijvingsbeperkingen die gelden binnen de VPB.

Op moment van opstelling van de jaarrekening 2017 worden de voorbereidingen van de aangifte 2016 afgerond. Voor de aangifte over 2016 is door de belastingdienst uitstel verleend 1 oktober 2018. De werkzaamheden voor 2017 worden opgestart na vaststelling van de jaarrekening 2017. Voor een juiste berekening is het van belang dat alle boekingen zijn verwerkt en zijn vastgesteld via de jaarrekening. Daarnaast is het voor gemeenten een geheel nieuw onderwerp en is er nog geen jurisprudentie waarop precedentwerking van uit kan gaan. Om qua tijdsdruk niet in problemen te komen is inmiddels gebruik gemaakt van de uitstelregeling (BECON). Om deze redenen is thans nog geen goede inschatting te maken van de Vpb-lasten over 2016 en 2017. Dit betekent dat deze uiteindelijk ten laste zullen komen van de exploitatie 2018.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
Baten	-	-	-	-
Lasten	-	-	-	-
Saldo programma	-	-	-	-

2. Paragrafen

Inleiding

De voorgeschreven paragrafen beogen een “dwarsdoorsnede” te geven van de programmabegroting, gezien van uit een bepaald perspectief. Het hoofddoel van de paragrafen is om de raad in staat te stellen een aantal wezenlijke beleidslijnen vast te stellen en de hoofdlijnen van de uitvoering te controleren. De paragrafen richten zich voornamelijk op de beleidscontouren van het beheersproces die niet direct extern (of naar de burger toe) gericht is. De informatie die per paragraaf verstrekt wordt was voorheen op meerdere plaatsen in de begroting (versnipperd) terug te vinden. Door de paragrafen wordt de begroting dus inzichtelijker voor deze onderwerpen. Met de paragrafen heeft de raad een extra instrument (naast de programma's) om de uitvoering te kunnen controleren.

De volgende paragrafen zijn verplicht voorgeschreven:

- A. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- B. Onderhoud kapitaalgoederen
- C. Financiering
- D. Bedrijfsvoering
- E. Verbonden partijen en participaties
- F. Grondbeleid
- G. Lokale heffingen
- H. Reserves en voorzieningen

Waar mogelijk zijn de paragrafen gebaseerd op het reeds vastgestelde beleid voor het betrokken terrein. In dat geval wordt dan ook verwezen naar de relevante beleidsnota's.

A. Paragraaf Weerstandvermogen en Risicobeheersing

1.1 Algemeen

Waarom is weerstandvermogen van belang?

Informatie over het weerstandvermogen is belangrijk om te weten of én in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen zodat de gemeente Eemnes kan zorgen dat de uitvoering van het bestaande beleid en voorzieningen doorgang blijft vinden.

Ook bij goed financieel beheer kunnen onverwachte financiële gevolgen optreden. Deze tegenvallers kunnen structureel of incidenteel van aard zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente.

Wat zijn de normen?

Vanuit de provincie Utrecht zijn geen directe normen voor het weerstandvermogen aangegeven.

Opvangen van structurele, incidentele tegenvallers en restrisico's

De mate van flexibiliteit van de baten en lasten in de gemeentebegroting speelt een belangrijke rol bij de bepaling van het weerstandvermogen: hoe snel kunnen (structurele) tegenvallers worden opgevangen door ombuigingen van bestaand beleid al dan niet in combinatie met belastingverhogingen (het benutten van de onbenutte belastingcapaciteit).

Daarnaast kunnen incidentele tegenvallers opgevangen worden door het inzetten van de algemene reserve en/of door het niet-beklemde deel van de bestemmingsreserves anders in te zetten.

Restrisico's kan de gemeente dus dragen door het achter de hand hebben van voldoende weerstandscapaciteit. Een precies sluitende begroting (zonder enige mate van flexibiliteit) en geen weerstandscapaciteit betekent dat iedere financiële tegenvaller een probleem gaat opleveren, als er geen even grote meevallers tegenover staan.

Hoe hoog moet weerstandscapaciteit zijn?

De begrotingsprogramma's en daarmee het beleid van de gemeente staan dan permanent onder druk. Weerstandscapaciteit als financiële buffer is daarom noodzakelijk. Hoe hoog de weerstandscapaciteit zou moeten zijn, is niet exact aan te geven. De omvang is namelijk afhankelijk van de financiële restrisico's die de gemeente (op enig moment) loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden: dit wijzigt in de tijd.

Wat staat in deze paragraaf?

- 1.2 Beleid inzake weerstandscapaciteit en de risico's
- 1.3 Weerstandvermogen
- 1.4 Inventarisatie van de weerstandcapaciteit
- 1.5 Risico's
- 1.6 Confrontatie risico's met beschikbaar weerstandvermogen
- 1.7 Kengetallen

1.2 Beleid inzake weerstandscapaciteit en de risico's

Wat is het beleid?

Het beleid is vastgelegd in de "Nota Risicomanagement en weerstandvermogen Blaricum, Eemnes, Laren en BEL Combinatie" en is door de raad vastgesteld op 22 oktober 2012. De tekst

in deze rekening is beperkt omdat er al vastgesteld beleid is.

Wat staan de begrippen voor?

In de nota zijn de volgende begrippen gedefinieerd:

Begrip	Toelichting
Weerstandscapaciteit	Dit zijn de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
Risico's	Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet voorzien is in de begroting van enig jaar.
Weerstandsvermogen	Dit is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die zich binnen de gemeente kunnen manifesteren
Risicomanagement	Het identificeren en kwantificeren van risico's en het bepalen van activiteiten die de kans van optreden van de risico's en/of de gevolgen van de risico's beheersbaar houdt.
Beheersmaatregelen	Het stelsel van maatregelen en procedures die worden genomen om de onderkende risico's te ondervangen dan wel om de opkomende risico's te signaleren en het effect hiervan te beperken.

Alle gemeenten moeten vanaf begrotingsjaar 2017 een tabel met financiële kengetallen opnemen in deze paragraaf. Deze cijfers geven de gemeenteraad een globaal inzicht in de financiële ontwikkelingen in de gemeente. Voor de financiële kengetallen zijn geen landelijke normen vastgesteld omdat deze erg afhankelijk zijn van de lokale situatie.

Cyclische aanpak

Gekozen is voor een cyclische aanpak bij het risicomanagement. In de nota risicomanagement zijn de volgende fasen beschreven:

Fase	Activiteiten
Fase 1: Kaderstelling en strategie	Het vastleggen van de kaders in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen
Fase 2: Risico-analyse	Inventariseren van de potentiële risico's en deze vastleggen in een risicokaart. Een samenvatting van het resultaat wordt in deze paragraaf weergegeven. Per risico wordt inzicht gegeven in de kans dat een risico zich voordoet (verdeeld in 5 klassen) en het inschatten van het financiële gevolg (verdeeld in 5 klassen). De kans vermenigvuldigt met het financiële gevolg bepaald de risico-score.
Fase 3: Beheersmaatregelen	Om de risico's af te dekken worden beheersmaatregelen gedefinieerd en wordt een risico-eigenaar benoemd. Voor het omgaan met risico's is een aantal basisstrategieën: - Accepteren - Reduceren - Elimineren - Overdragen/verzekeran
Fase 4: Monitoren en toetsen	In deze fase wordt informatie verstrekt, worden ontwikkelingen in beeld gebracht en resultaten beoordeeld.
Fase 5: Toezicht en toetsen	Risico's worden (mede in het kader van interne controle) in verband gebracht met de beheersmaatregelen en het beschikbare weerstandvermogen.
Fase 6: Continue verbetering	Op basis van (tussentijdse) resultaten kan beleid en methodiek worden bijgesteld.

Rolverdeling

De volgende actoren hebben een rol bij risicomanagement:

- De raad stelt het beleid vast en stelt de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening vast.
- Het college ziet toe op een juiste uitvoering van risicomanagement en de verantwoording daarover.
- Het management en het ambtelijk apparaat van de gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van het risicomanagement waarbij het identificeren van de risico's en het uitvoeren van beheersmaatregelen de kern vormt.

1.3 Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen in relatie tot de risico's te kunnen beoordelen is een ratio weerstandsvermogen gedefinieerd:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De ratio kan ingedeeld worden volgens onderstaande waarderingstabel.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$\geq 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 \leq x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 \leq x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 \leq x < 1,0$	Matig
E	$0,6 \leq x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

De gemeente Eemnes streeft er naar om deze ratio tussen de 1 en 2 te houden. Dat betekent dat de gekwantificeerde risico's gedekt worden door het aanwezige weerstandsvermogen. De feitelijke uitkomst is daarmee ver boven de norm.

1.4 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit structurele weerstandscapaciteit en incidentele weerstandscapaciteit.

1.4.1 Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit (in de exploitatie) bestaat uit de volgende onderdelen:

Nr.	Post	Bedrag
1	Onroerende Zaakbelasting (onbenutte belastingcapaciteit)	593.283
2	Rioolheffing	10.686
3	Afvalstoffenheffing	271.668
4	Leges en andere heffingen	-
5	Onvoorzien	10.000
Totaal structureel weerstandsvermogen		885.637

Toelichting

1. Onroerende zaakbelasting

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de OZB te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente. Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het zogenaamde artikel 12-beleid. Een gemeente met een artikel 12-status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een “redelijk peil eigen heffingen”, willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun. De actuele normen voor dit artikel 12-beleid staan steeds in de circulaire Gemeentefonds.

Voor het jaar 2017 is dit percentage vastgesteld op 0,1927%.

Cat.	Redelijk peil artikel 12	Tarieven	Opbrengst 2017	Onbenutte belastingcapaciteit
Eigenaren woning	0,1927%	0,1224%	1.357.732	779.808
Eigenaren niet-woningen	0,1927%	0,2969%	531.473	-186.526
Totaal				593.283

Het verschil van de tarieven in de begroting 2017 en het rekestarief voor 2017 uit de meicirculaire 2016 geeft een onbenutte capaciteit in 2017 van € 593.283. Theoretisch zou dit ruimte bieden voor een tariefsverhoging ter grootte van dit bedrag. Voordat de gemeente een beroep kan doen op de status van artikel 12, moeten de tarieven voor de OZB naar dat (forse) niveau worden verhoogd.

2. Rioolheffing

De rioolheffing is niet 100% kostendekkend. In de rekening 2017 zit een onttrekking aan de reserve riolering van € 10.686. In de rioolheffing 2017 zat dus ruimte wegens niet 100% kostendekkendheid.

3. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is niet 100% kostendekkend. In de rekening 2017 was een onttrekking aan de reserve afvalstoffenheffing van € 271.668. In de afvalstoffenheffing 2017 zat dus ruimte wegens niet 100% kostendekkendheid.

4. Leges en andere heffingen

De publieksleges zijn niet kostendekkend; de bouwleges etc. zijn in principe 100% kostendekkend.

5. Onvoorzien

In de begroting 2017 was een post onvoorzien voor structurele uitgaven ad € 10.000 opgenomen.

Er mag alleen van de post onvoorzien gebruik gemaakt worden als er sprake is van de drie O's: Onvoorzien, Onvermijdelijk en Onuitstelbaar.

1.4.2 Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vermogen om tegenvallers eenmalig op te vangen zonder dat invloed heeft op het voortzetten van bestaand beleid.

In het onderstaande overzicht wordt de stand gegeven conform de rekening 2017.

Nr.	Reserve	Stand per 31-12-2017
1	Algemene reserve	1.845.831
2	Bestemmingsreserves (niet beklemd)	414.182
	Totaal reserves	2.260.013
3	Stille reserves	1.498.000
	Totaal incidenteel weerstandsvermogen	3.758.013

Toelichting

1. Algemene reserve

Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven voortvloeiende uit:

- opkomende verplichtingen
- calamiteiten
- het opvangen van rekeningtekorten

2. Vrij besteedbare deel van de bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves nemen een bijzondere plaats in. De raad heeft de bestemming van deze reserves vastgelegd. In die zin kunnen de saldi niet zondermeer bij het beschikbare weerstandsvermogen worden opgeteld. Anderzijds is de raad bevoegd om de bestemming van reserves te wijzigen. Bij grote calamiteiten, waarbij het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve niet toereikend is, kan de raad besluiten ook bestemmingsreserves anders in te zetten.

Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt voorgesteld alleen reserves mee te nemen die niet beklemd zijn (de komende jaren niet worden gebruikt voor uitgaven). Dit betreffen de volgende reserves:

- Eemnesser kunstenaars	€ 746
- Investeringsubsidie sport	€ 83.828
- Landschapsontwikkelplan	€ 251.395
- Reserve gemeenschap, Cultuur en Sport	€ 78.213
	€ 414.182

3. Stille reserves

De stille reserves betreffen een aantal onroerende zaken die reeds (voor een groot deel) zijn afgeschreven.

Per object wordt de WOZ-waarde gecorrigeerd met aanwezige boekwaarden vermeld. Een belangrijke voorwaarde is dat het een en ander binnen afzienbare tijd verkoopbaar is.

Object	Adres	Woz-waarde 31-12-2017 (1)	Boekwaarde 31-12-2017 (2)	Stille reserve (1-2)
Kindcentrum	Schoolpad	755.000	494.000	261.000
De Hilt	Hasselaarlaan 1 c	1.362.000	536.000	826.000
Jongerengebouwtje Impuls	Noordersingel 4	108.000	44.000	64.000
Bibliotheek	Raadhuislaan 49 b	347.000	-	347.000
Totaal				1.498.000

Geen of beperkte boekwaarde:

- Kerktorens Eemnes Binnen en Eemnes Buiten
- Gronddepot
- Diverse percelen (openbaar gebied)
- Noordbuurt 7,5 ha (agrarische grond, toekomstige inbreidingslocatie)

1.5 Risico's

De gemeente probeert haar doelstellingen te bereiken maar hierbij kunnen zich risico's voordoen die er voor kunnen zorgen dat het behalen van die doelstellingen negatief wordt beïnvloed. Voor een groot aantal geïdentificeerde risico's zijn maatregelen getroffen om de kans en/of het gevolg te verminderen. Voor een aantal risico's is dit om verschillende redenen (bewust) niet gedaan of kunnen de beheersmaatregelen niet geheel effectief zijn (voor de kans en/of het gevolg): dit zijn de zogenaamde restrisico's

Restrisico's

De risico's relevant voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet zijn of konden worden ondervangen met beheersmaatregelen (zogenaamde restrisico's). Er heeft een gemeentebrede risico-inventarisatie plaatsgevonden waarbij alle teams de processen zijn beoordeeld op mogelijke nog niet afgedekte risico's. De 'gevonden' restrisico's zijn vervolgens voor zover mogelijk gekwantificeerd.

Wat zijn de grootste restrisico's?

Hierna worden de risico's genoemd en toegelicht die tot het moment van aanbieden van de begroting bekend zijn:

PRG	Risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	Risico-score	Fin effect Structu-reel	Fin effect Inciden-teel
Bestuur	Wachtgeld wethouders	Wethouders hebben na beëindiging van het wethouderschap recht op wachtgeld. Risico doet zich voor op moment van eventuele collegecrisis en bij het einde van de raadsperiode 2014-2018	Voorziening wachtgeld. Jaarlijkse actualisatie	2*3		30.000

PRG	Risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	Risico-score	Fin effect Structu-reel	Fin effect Inciden-teel
Bestuur	Te weinig invloed als kleine gemeente op begroting en plannen van gemeenschappelijke regelingen	Doordat Eemnes slechts een beperkt stemrecht heeft, kan zij majeure ontwikkelingen niet tegen houden. Hierbij is het van belang dat Eemnes zich sterk profileert in de verschillende Algemene en Dagelijkse Besturen (AB en DB).	Tijdig reageren op begrotingen van gemeenschappelijke regelingen. Gezamenlijk optreden van de Utrechtse gemeenten.	2*3	30.000	
Veilig Eemnes	Rampen	Risico dat op grondgebied van Eemnes zich een ramp voordoet	Verzekeringen en Aktive participatie in de VRU.	1*5		100.000
Milieu	Illegale stort / milieu criminaliteit	In het buitengebied wordt de gemeente soms geconfronteerd met illegale stort van asbest (Goyergracht), grof vuil (puin, banden, apparaten) of restanten van XTC-laboratoria. De kosten komen dan voor rekening van de gemeente.	Afspraken met politie en VRU over inspecties en toezicht	1*4		18.000
Ruimtelijke Ordening en wonen	Planschade	Planschade ontstaat, wanneer een belanghebbende waardedaling ervaart van zijn eigendom ten gevolge van een planologische beslissing van de gemeente.	Inschatting van mogelijke planschade opnemen in de leges, zodat de kosten voor rekening van de initiatiefnemer blijven komen.	3*3		50.000
Ruimtelijke Ordening en wonen	Bodemverontreiniging	Bij herontwikkeling van binnenstedelijke locaties is er kans op bodemverontreiniging.	Bodembeleid en bodemkwaliteitskaart moeten up-to-date zijn	1*4		18.000
Werk en inkomen en Sociale samenhang	Open-einde regelingen	Mede door economische crisis neemt het aantal aanvragen toe.	Adequate monitoring ontwikkeling aanvragen. Bezien of SZW de regeling voor het eigen risico niet wijzigt.	2*4	54.000	
Sociale Samenhang	WMO verstrekkingen	De WMO verstrekkingen betreffen een opendeinde regeling. In het kader van de "kanteling" zal het aantal verstrekkingen naar verwachting afnemen.	Ontwikkelingen nauwgezet volgen en waar mogelijk op anticiperen. Er is wel afdoende reserve gevormd.	2*3	30.000	

PRG	Risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	Risico-score	Fin effect Structu-reel	Fin effect Inciden-teel
Sport, Cultuur, Vrije tijd	BEL Zwembad	In de (meerjaren) begroting is rekening gehouden met de kosten van een BEL zwembad voor een bedrag van € 100.000. De maximale bijdrage is begrensd op € 133.000.		5*2	18.000	
Woning-bouw	Garanties Sociale woningbouw	De gemeente Eemnes staat garant voor woningbouw leningen van de Alliantie en Eemland Wonen.	Monitoring van financiële ontwikkelingen aan de hand van jaarrekening en begroting	1*5		100.000
Totaal risico's					132.000	316.000

1.6 Confrontatie risico's met beschikbaar weerstandsvermogen

In het volgende overzicht worden de hierboven genoemde risico's in verband gebracht met het beschikbare weerstandsvermogen.

		Structureel	Incidenteel
A	Geïntariseerde risico's	0,1 mln.	0,3 mln.
B	Beschikbare	0,9 mln.	3,8 mln.
C = B -	Saldo	+/- 0,8	+/- 3,5 mln.

De ratio weerstandsvermogen kan met betrekking tot de incidentele posten als volgt worden berekend:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{3,8 \text{ miljoen}}{0,3 \text{ miljoen}} = 11,9$$

1.7 (Financiële) kengetallen

De door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven financiële kengetallen zijn voor het verslagjaar 2017 berekend op:

Kengetallen	Realisatie 2016	Begroting voor wijziging 2017	Realisatie 2017
1 Netto schuldquote	5,2%	8%	-0,6%
2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-10,7%	-9%	31,8%
3 Solvabiliteitsratio	37,0%	33%	35,7%
4 Grondexploitatie	8,6%	3%	5,0%
5 Structurele exploitatieruimte	7,6%	0%	2,1%
6 Belastingcapaciteit	93,4%	93%	98,2%

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Een netto schuldquote tussen de 100% en 130% is hoog en wanneer de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, bevindt een gemeente zich in de gevarenzone. De netto schuldquote van de gemeente Eemnes bedraagt -0,6 % en ligt dus ruim onder de 90% waarmee geen sprake van een risico.

De normpercentages 100% en 130% zijn grove vuistregels.

2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen

Voor een genuanceerder beeld van de schuldpositie moet ook worden gekeken naar de doorgeleende gelden. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden deze leningen geëlimineerd. De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen bedraagt 31,8%.

3. Solvabiliteitsrisico

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Eemnes in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteit is het percentage van het vermogen dat uit eigen vermogen bestaat. Deze ratio geeft een goed beeld van de mate waarin bezittingen zijn gefinancierd met eigen vermogen of vreemd vermogen. De norm voor de solvabiliteit ligt doorgaans tussen de 25% en 40%. De solvabiliteit van de gemeente Eemnes valt met 35,7% binnen deze norm.

4. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft met 5% aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten.

5. Structurele exploitatieruimte

In principe dienen de structurele lasten en baten in evenwicht te zijn. De mate waarin dit gebeurt, is de structurele exploitatieruimte.

De structurele exploitatie ruimte van 2,1% geeft aan dat de structurele baten in 2017 voldoende zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale gemiddelde woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing de afvalstoffenheffing en de korting voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde van € 290.000. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde. Uitgedrukt in een percentage betekent dit dat de belastingcapaciteit van Eemnes 98,2% bedraagt. De woonlasten liggen in de gemeente Eemnes dus 1,8% lager dan het landelijk gemiddelde.

B. Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Eemnes heeft een groot deel van haar vermogen geïnvesteerd in voorzieningen voor haar inwoners en instellingen, zoals wegen, riolering, openbaar groen, speelplaatsen, straatmeubilair en gebouwen. Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van cruciaal belang voor het functioneren van de gemeente. Ook voor de inwoners is de kwaliteit van hun leefomgeving van groot belang; teruglopende kwaliteit kan leiden tot kleiner ergernissen, klachten of zelfs serieuze ongelukken. Slecht onderhouden gebouwen betekent voor de gebruikers een vermindering van gebruiksgenot en mogelijk zelfs van gebruiksmogelijkheden. In 2015 en 2016 zijn de beheerdata voor wegen, groen, bomen, speelplaatsen geactualiseerd opgenomen in het integraal databeheersysteem Greenpoint. De beheerdata voor riolering zijn geactualiseerd opgenomen in het databeheersysteem Kikker van Riodesk.

Het beleid van de gemeente Eemnes voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de volgende vastgestelde nota's:

- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP);
- Exploitatieovereenkomst Openbare Verlichting Citytec;
- Groenbeheerplan 2017-2020;
- Groenplan 2017-2027;
- Speelplan 2009;
- Wegenbeheerplan 2017-2021
- Basisrioleringsplan 2014-2017
- Uitvoeringsplan GRP 2017
- Beleid maatschappelijk vastgoed, een toetsingskader 2013

Financieel overzicht kapitaalgoederen

Beheerplan	Jaarrekening	Begroot voor wijz.	Begroot na wijz.	Werkelijk	Restant
Openbare verlichting	Onderhoudsbudget	38	38	48	-10
	Kapitaallasten	110	110	106	4
Groen	Onderhoudsbudget	172	222	185	37
	Kapitaallasten	-	-	-	-
Riolering	Onderhoudsbudget	70	85	118	-33
	Kapitaallasten	211	211	206	6
Wegen	Onderhoudsbudget	148	171	177	-6
	Kapitaallasten	5	5	4	1
Gebouwen	Onderhoudsbudget	46	61	91	-30
	Kapitaallasten	532	591	530	61
	Investeringsplanning	29	29	-	29

*Bedragen zijn * € 1.000. Belangrijke verschillen worden nader toegelicht in de verschillenanalyses.*

Vastgoedbeheer

Schoolgebouwen

Per 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen naast het binnenonderhoud ook verantwoordelijk geworden voor het buitenonderhoud van de schoolgebouwen. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de bekostiging van het binnen- en buitenonderhoud voor het deel van de schoolcomplexen Vierkantebosje en Noorderlicht/Hobbitste waarin de peuterspeelzalen zijn gehuisvest.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

In 2016 is een start gemaakt met het opstellen van nieuwe (meerjaren)onderhoudsplannen, dit is in 2017 afgerond. De onderhoudsplannen betreffen de bouwkundige elementen (extern en intern), de gebouw gebonden installaties, de terreininstallaties en de bouwkundige inventaris. De werkzaamheden zijn onderverdeeld naar jaarlijks uit te voeren onderhoudswerkzaamheden en vervanging en groot onderhoud dat niet jaarlijks, maar wel periodiek plaats dient te vinden. In principe wordt onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) nagestreefd.

Het jaarlijks installatietechnisch en klein bouwkundig onderhoud van alle vastgoedobjecten van de BEL-gemeenten, inclusief BEL-gebouwen, is grotendeels bij externe partijen ondergebracht. Ten aanzien van Legionella-preventie zijn risico-inventarisaties uitgevoerd en beheersplannen opgesteld. Deze zullen in 2018 uitgevoerd gaan worden. Het meerjarenonderhoud (vervanging en groot onderhoud) wordt in regie opgedragen.

De kosten van jaarlijks terugkerende werkzaamheden worden begroot in de exploitatie. Met ingang van 2015 maakt de gemeente Eemnes gebruik van de componentenbenadering ten behoeve van het groot onderhoud. Uitgaven groot onderhoud van € 10.000 of meer worden opgenomen in de meerjarige investeringsplanning, geactiveerd en afgeschreven. Uitgaven groot onderhoud tot € 10.000 worden begroot in de exploitatie.

De onderhoudsvoorzieningen zijn in 2015 vrijgevallen met uitzondering van de voorziening onderhoud bibliotheek (Raadhuislaan 49A) en de voorziening groot onderhoud schoolgebouwen. De voorziening voor de bibliotheek, ultimo 2017 €71.110 blijft gehandhaafd in verband met de realisering van het Huis van Eemnes maar wordt verlaagd tot € 25.000. De reeds aangegane verplichtingen waarvoor de voorziening groot onderhoud schoolgebouwen is aangehouden zijn inmiddels gerealiseerd waardoor het restant van deze voorziening nu kan vrijvallen.

In november 2017 is melding gemaakt van enig achterstallig onderhoud uit voorgaande jaren. Na herbeoordeling is dit vastgesteld op € 51.679 incl. BTW. Hiervan is € 899 reeds uitgevoerd in 2017.

Voor de gevolgen verbonden aan het onderhoud gemeentelijke gebouwen 2018 e.v. zal een afzonderlijk voorstel worden gedaan.

Groen

Naam beheersplan	Groenbeheerplan 2017-2020	Jaar vaststelling	2016
Naam Voorziening		Actualisatie	2020 (Groenplan 2017-2027)
Te onderhouden kapitaalgoederen	De gehele groen inrichting van het gemeentelijk openbaar gebied, te weten: hagen, heesters, gazons, ruwgras, plantsoenen, bosplantsoenen, perken, bermen etc.		
Doel	Het beheerplan geeft inzicht in het benodigde budget per jaar ten behoeve van het technisch en functioneel in stand houden van de gemeentelijke		

	groenvoorzieningen.
Beleidskader	Het onderhoud van het openbaar groen vindt plaats op basis van een groenbeheerplan. In 2016 is besloten het huidige onderhoudscontract met 2 jaar te verlengen. Hiermee loopt het contract eind december 2018 af. Als kwaliteitsnorm wordt het kwaliteitsniveau "B" volgens CROW standaard kwaliteitsniveaus voor het onderhoud gehanteerd.
Financiële situatie	Het onderhoud van de Noord- en de Zuidbuurt is nagenoeg geheel uitbesteed. Voor het overige wordt het onderhoud in eigen beheer uitgevoerd. Alle baten en lasten van het openbaar groen gaan via de exploitatiebegroting. Er is geen voorziening of reserve aanwezig. In de exploitatie zijn de kosten opgenomen voor het onderhoud. Het onderhoud wordt uitgevoerd zowel door de BEL Combinatie, als door externen. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau "B". Investerings (reconstructie groen) met maatschappelijk nut worden in 10 jaar afgeschreven ten laste van de reserve dekking kapitaallasten.

RIOLERING

Naam beheersplan	GRP 2014 - 2017	Jaar vaststelling	2014
Naam Voorziening		Actualisatie	2017
Te onderhouden kapitaalgoederen	Het gehele gemeentelijk rioolstelsel, inclusief bergbezink- en overstortvoorzieningen en de drukriolering, inclusief alle pompgemalen en bijbehorende zaken.		
Doel	Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) heeft inzicht in de noodzakelijke onderhoud- en nieuwbouwwerkzaamheden en de daartoe benodigde budgetten over de planperiode. De planmatige opzet van het GRP vormt tevens de basis voor de raming van de jaarlijkse lasten en daarmee voor de bepaling van de hoogte van het rioolrecht. In het GRP is een lijst van investeringen opgenomen die noodzakelijk zijn om de riolering in de gemeente op het vereiste niveau te houden. Deze lijst bevat investeringen voor vervanging, verbetering en aanleg/uitbreiding.		
Beleidskader	Het beheer en onderhoud van de riolering in Eemnes gebeurt op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan voor de planperiode 2014 - 2017. Hierin zijn de beleidskaders opgenomen voor het beheer en onderhoud van de riolering in de planperiode. Daarnaast wordt elk jaar een uitvoeringsprogramma GRP opgesteld. Daarin staat welke activiteiten we in het betreffende jaar moeten uitvoeren. Het kwaliteitsniveau is volgens de richtlijnen van RIONED en diverse relevante NEN-normen. In december 2017 is het nieuwe GRP2018-2022 vastgesteld.		
Financiële situatie	De reguliere onderhoudswerkzaamheden worden gefinancierd uit de jaarlijkse exploitatiebegroting. De object-, systeemmaatregelen en de wijkschouwen vallen onder de investeringen en afschrijving van 40 jaar. Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met het kwaliteitsniveau conform de richtlijnen van RIONED en diverse relevante NEN-normen. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau.		

WEGEN

Naam beheersplan	Wegenbeheerplan 2017 - 2021	Jaar vaststelling	2016
Naam Voorziening		Actualisatie	2021
Te onderhouden kapitaalgoederen	De gehele grijze inrichting van het gemeentelijk openbaar gebied, te weten: wegen (zand, asfalt en klinker), trottoirs, fiets- en voetpaden, pleinen, parkeerplaatsen, tunnels etc. Met behulp van de ingevoerde beheerdata en inspecties in het beheersysteem wordt inzicht gekregen in de actuele kwaliteit en de benodigde budgetten voor het uitvoeren van het onderhoud aan het wegennet om het gewenste kwaliteitsniveau te bereiken/handhaven. In 2016 is het Wegenbeheerplan 2017-2021 vastgesteld.		
Doel	Het wegennet planmatig en naar behoren te onderhouden met het beschikbaar gesteld budget.		
Beleidskader	Het beleidskader wordt bepaald door enkele wetten, als de Wegen- en Verkeerswet, Wet Herverdeling Wegenbeheer, het BW en de Wet Milieubeheer. Er is ook een relatie met andere beleidsterreinen, zoals riolering (gezamenlijke aanleg), verkeersveiligheid, milieu en sociale veiligheid, ruimtelijke ordening, nieuwbouwprojecten etc. Eind 2016 is het Wegenbeheerplan voor de planperiode 2017 t/m 2021 vastgesteld. Eemnes heeft gemiddeld gezien een hoog kwaliteitsniveau voor asfalt- en elementenverhardingen (A en A+). Enkele elementenverhardingen vertonen achterstallig onderhoud (2% van het areaal heeft een laag kwaliteitsniveau en 7% van het areaal heeft een zeer laag kwaliteitsniveau) Dit heeft aandacht.		
Financiële situatie	De onderhoudswerkzaamheden worden gefinancierd uit de jaarlijkse exploitatiebegroting. Tot 2017 zijn investeringen met maatschappelijk nut in één jaar afgeschreven ten laste van de reserve dekking kapitaallasten. Met ingang van 2017 zijn deze investeringen geactiveerd en komen de kapitaallasten, na besluitvorming van de raad, ten laste van de reserve dekking kapitaallasten. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau "B".		

OPENBARE VERLICHTING

Naam beheersplan	Uitvoeringsplan Eemnes 2015	Jaar vaststelling	2015
Naam Voorziening		Actualisatie	
Te onderhouden kapitaalgoederen	De gehele openbare verlichting van het gemeentelijk openbaar gebied.		
Doel	Verduurzaming van de openbare verlichting onder het motto "donker waar het kan en verlichten waar het moet".		
Beleidskader	Het onderhoud van de openbare verlichting vindt plaats op basis van het uitvoeringsplan Eemnes 2015. Dit plan is door de raad vastgesteld in 2015. Op basis van dit plan is de openbare verlichting verduurzaamd. Deze verduurzaming houdt in dat de openbare verlichting is gemoderniseerd met dimbare led-verlichting en hierdoor een substantiële bijdrage wordt geleverd aan een beter milieu en tegelijkertijd een besparing van financiële middelen. Het doel is om in 2020 25% CO2 reductie te bereiken ten opzicht van 2008. De kwaliteitsnorm is conform het eigen kwaliteitsplan van CityTec. Dit is conform de exploitatie-overeenkomst.		
Financiële situatie	Alle lasten van de openbare verlichting gaan via de exploitatiebegroting. Er is geen voorziening of reserve aanwezig. Het onderhoud wordt uitgevoerd door CityTec.		

SPEELPLAATSEN

Naam beheersplan	Speelplan	Jaar vaststelling	2009
Naam Voorziening		Actualisatie	2024
Te onderhouden kapitaalgoederen	Alle gemeentelijke speelplaatsen.		
Doel	Het beheerplan geeft inzicht in de algehele onderhoudsstaat van de speelplaatsen en de benodigde budgetten voor het uitvoeren van het onderhoud en de renovaties binnen de planperiode.		
Beleidskader	In het najaar van 2009 is een nieuw Speelplan vastgesteld door de Raad. In dit plan is de stand van zaken aangaande speeltoestellen beschreven. Ook is naar de leeftijdsopbouw van de jeugd in Eemnes gekeken. Daarnaast zijn opmerkingen van de jeugd meegenomen. Hieruit is een visie gekomen voor de speelplaatsen in Eemnes. Als kwaliteitsnorm wordt het kwaliteitsniveau "B" volgens CROW standaard kwaliteitsniveaus aangehouden.		
Financiële situatie	De jaarlijkse lasten inzake renovatie, inspectie en onderhoud worden ten laste gebracht van de reserve kapitaallasten. Het speelplan bevat ook een raming voor de aankomende jaren. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau "B".		

GEBOUWEN

Naam beheersplan	Beleid maatschappelijk vastgoed, een toetsingskader	Jaar vaststelling	2013
Te onderhouden kapitaalgoederen:	Het integrale onderhoud van alle vastgoedobjecten van de BEL-gemeenten, inclusief BEL-gebouwen, wordt intern beheerd door het team Vastgoed en Grondzaken van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling		
Doel:	De gebouwen planmatig en naar behoren te onderhouden met het beschikbaar gesteld budget. In principe wordt onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) nagestreefd.		
Beleidskader:	Jaarlijks wordt intern MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) voor de gemeentelijke eigendommen geactualiseerd. In 2016 en 2017 zijn de onderhoudsplannen herzien.		
Financiële situatie			

C. Paragraaf Financiering

Algemeen

In deze paragraaf gaan wij in op de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie. Deze dient plaats te vinden binnen de kaders die gesteld zijn in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). In de Wet Fido staan risicobeheersing en transparantie centraal. Risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's en valutarisico's. De Ruddo beperkt zich tot regelgeving omtrent het uitzetten van gelden.

Treasurystatuut

In 2014 is een nieuw treasurystatuut vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe de gemeente Eemnes met beleggingen en leningen omgaat. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Beschermen van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's;
- Aantrekken van gelden tegen zo laag mogelijke kosten en aanvaardbare condities;
- Optimaliseren van het renteresultaat

Renterisiconorm

Om ongewenste financiële gevolgen van rentewijzigingen te beperken wordt door het ministerie jaarlijks een renterisiconorm aangegeven. Dit is het maximale percentage (20%) van de totale vaste schuld (minus verstrekte leningen) waarvan de rente herzien mag worden in het lopende jaar. De uitkomst hiervan mag niet overschreden worden, zodat er een spreiding van de opgenomen leningen, looptijden en renteaanpassing data ontstaat. Voor de gemeente Eemnes is in 2017 deze norm niet overschreden.

Risicobeheer

De risico's die de gemeente Eemnes loopt zijn gering:

Kredietrisico: de beleggingen zijn ondergebracht bij marktpartijen die voldoen aan de eisen die het treasurystatuut hieraan stelt.

Koersrisico: Bij de beleggingen is de intentie om de volledige looptijd uit te zitten, zodat de hoofdsom altijd is gegarandeerd. Mocht hiervan, als gevolg van de behoefte aan liquiditeiten, worden afgeweken en de hoofdsom daardoor niet meer gegarandeerd is, dan zal de raad hierover een besluit moeten nemen.

Renteresultaat

De rente was in het afgelopen jaar nog steeds bijzonder gunstig voor de financiering. Op kasgeldleningen werd het afgelopen jaar zelfs rente ontvangen. Het totaalbedrag aan ontvangen rente over leningen en beleggingen en opgenomen kasgeld bedraagt € 440.137.

Het grootste rendement is gehaald op het APG clickfonds. Hierop is in 2016/2017 maximaal geclickt, waardoor er in 2017 een opbrengst van € 116.250 is gerealiseerd. In 2018 was geen click mogelijk.

De werkelijk ontvangen rente van de CV/BV bedraagt over 2017 € 744.700.

Voor de opgenomen geldleningen is een totaalbedrag van € 440.100 aan rente betaald.

Rentevisie

De treasuryfunctie is volop in beweging. Met deze ontwikkeling wordt opnieuw gekeken naar de rentevisie van Eemnes. Er wordt ingeschat dat de rente de komende tijd licht zal stijgen. Deze stijging wordt nauw in de gaten gehouden door middel van het volgen van websites van enkele banken. Zolang kasgeldleningen rentebaten opleveren, zal dit instrument meer dan gewoon worden ingezet. Tegelijkertijd wordt rekening gehouden dat de kasgeldlimiet niet wordt overschreden. Afhankelijk van

de ontwikkeling van de stijging van de rente kan sneller worden overgegaan tot afsluiten van langlopende geldleningen.

Daar waar de raad heeft vastgesteld dat projecten worden gefinancierd op basis van “projectfinanciering”, wordt zoveel als mogelijk geprobeerd om een lening af te sluiten met de rentepercentage zoals opgenomen in het raadsbesluit.

Voor wat betreft het te hanteren percentage voor de pensioenen en wachtgeldten wordt aangesloten bij het percentage van de rekenrente dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorschrijft aan de Nederlandse pensioenfondsen. Voor 2017 is dat 1,648%.

Kasgeldlimiet

Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet Fido de *kasgeldlimiet* ingesteld. Deze moet voorkomen dat gemeenten te veel kort geld lenen waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens explosief zouden toenemen. Deze kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Als de vlottende schuld structureel de 8,5% overschrijdt moet de kortlopende schuld worden omgezet naar een langlopende schuld. De kasgeldlimiet is eind 2016 en begin 2017 overschreden. Begin 2017 zijn daarom drie nieuwe leningen aangetrokken. Vervolgens is de kasgeldlimiet gedurende de rest van 2017 niet meer overschreden.

De kasgeldlimiet over 2017 geeft het volgende beeld:

Kasgeldlimiet 2017

Begroting per 1 januari	19.586
Kasgeldlimiet in %	8,50%
Kasgeldlimiet	1.665

Bedragen x € 1.000					
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	jaar
Vlottende schuld	6.437	1.939	68	68	2.128
Vlottende middelen	2.332	975	4.836	4.836	3.245
Per saldo	4.105	964	-4.768	-4.768	-1.117
Kasgeldlimiet	1.665	1.665	1.665	1.665	1.665
Ruimte (+) Overschrijding (-)	-2.441	700	6.433	6.433	2.781

Schatkistbankieren

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Dit houdt in dat overtollige middelen, met uitzondering van middelen nodig voor uitoefening van de publieke taak, voortaan uitsluitend bij het rijk of bij andere lagere overheden mogen worden uitgezet. Dit beperkt eventuele kredietrisico's.

Leningen

De financieringsportefeuille ziet er op 31 december 2017 als volgt uit:

Omschrijving	bedrag lening	soort	Loop-tijd	Laatste aflossing	Rente	Stand 1-1-2017	Aflossing	Opname	Stand 31-12-2017	Rentelast
BNG 40.107336	2.000.000	Lineair	10	20-2-2022	2,630%	1.200.000	200.000	-	1.000.000	27.035
BNG 40.107871	1.800.000	Lineair	10	15-11-2022	1,950%	1.080.000	180.000	-	900.000	20.618
BNG 40.108898	4.500.000	Fixe	10	23-12-2023	1,580%	4.500.000	-	-	4.500.000	71.100
BNG 40.108897	2.500.000	Fixe	5	23-12-2018	2,730%	2.500.000	-	-	2.500.000	68.250
BNG 40.109119	4.900.000	Fixe	10	15-4-2024	2,270%	4.900.000	-	-	4.900.000	111.230
BNG 40.109348	1.000.000	Fixe	5	1-10-2019	0,705%	1.000.000	-	-	1.000.000	7.050
BNG 40.109914	1.800.000	Lineair	10	25-6-2026	0,980%	1.620.000	180.000	-	1.440.000	14.963
BNG 40.109913	1.500.000	Fixe	10	25-6-2026	1,450%	1.500.000	-	-	1.500.000	21.750
BNG 40.110309	1.750.000	Fixe	10	23-12-2026	1,37%	1.750.000	-	-	1.750.000	23.975
BNG 40.110584	1.000.000	Fixe	15	1-7-2031	1,12%	1.000.000	-	-	1.000.000	11.200
BNG 40.111044	2.500.000	Fixe	5	23-2-2022	0,15%	-	-	2.500.000	2.500.000	3.195
BNG 434471	1.000.000	Fixe	1	19-2-2018	-0,26%	-	-	1.000.000	1.000.000	-2.265
Totaal binnenlandse banken						21.050.000	560.000	3.500.000	23.990.000	378.100
Provincie Groningen	5.000.000	Fixe	4,5	1-4-2019	0,520%	5.000.000	-	-	5.000.000	26.000
Gemeente Giessenlanden	650.000	Lineair	10	23-12-2026	0,70%	585.000	65.000	-	520.000	4.085
AG Insurance 174425	2.500.000		15	23-2-2032	1,50%	-	-	2.500.000	2.500.000	31.952
Totaal openbare lichamen						5.585.000	65.000	2.500.000	8.020.000	62.037
TOTAAL-GENERAAL						26.635.000	625.000	6.000.000	32.010.000	440.137

Beleggingen

De gemeente Eemnes heeft ook leningen uitstaan waarop afgelost wordt. De belegging in de obligatie en het APG garantieproduct vallen in 2019 vrij.

Voor het APG is op 17 maart 2017 maximaal geclickt, te weten 12,4%, voor een bedrag van € 558.000.

Hiervan kwam € 441.750 ten gunste van 2016 en komt € 116.250 ten gunste van 2017.

De beleggingsportefeuille ziet er per 31 december 2017 als volgt uit:

Beleggingen 2017	Boekwaarde 31-12-2016	Uitzetting rente/agio	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
Aandeel Participatiemaatschappij	1	-	-	1
Aandeel Vitens	7.510	-	-	7.510
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	7.511	-	-	7.511
Leningen en aandeel in Zuidpolder CV/BV	2.426.206	-	-	2.426.206
Geldlening Vitens	38.786	-	-7.000	31.786
Leningen aan deelnemingen	2.464.992	-	-7.000	2.457.992
Startersleningen	1.557.795	259.237	-	1.817.032
Svn Duurzaamheidsfonds	303.608	392	-	304.000
Svn Duurzaamheid bedrijven	1.000.000	-	-	1.000.000
Leningen aan verbonden partijen	2.861.403	259.629	-	3.121.032
ABN variabel 2019	996.250	-	-996.250	-
APG Garantieproduct	6.783.150	116.250	-	6.899.400
Beleggingen	7.779.400	116.250	-996.250	6.899.400
Diverse overige lokale leningen u/g	841.428	7.377	-60.176	788.630
Overige langlopende geldleningen	841.428	7.377	-60.176	788.630
Totaal	13.954.735	383.257	-1.063.426	13.274.566

D. Paragraaf Bedrijfsvoering

Beleids- en beheersmatige aspecten

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie. Deze bestaat uit een ambtelijke staf (gemeentesecretaris, bestuurssecretariaat, beleidsregie en control).

De gemeentelijke taken worden uitgevoerd door de BEL Combinatie. Hiervoor heeft de gemeente Eemnes een dienstverleningsovereenkomst met de BEL Combinatie. Voor informatie over de bedrijfsvoering van de BEL Combinatie wordt verwezen naar de jaarrekening van de BEL Combinatie.

In deze paragraaf wordt op een aantal specifieke onderdelen op het gebied van dienstverlening en bedrijfsvoering ingegaan, die relevant zijn voor de dienstverlening van de gemeente Eemnes.

Realisatie dienstverleningsovereenkomst BEL Combinatie

De gemeentelijke taken worden uitgevoerd door de BEL Combinatie. De toegestane formatie per 31 december 2017 bedraagt 184,84 fte. De capaciteit wordt naar rato van de dienstverlening ingezet voor de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren.

Voor 2017 is uitgegaan van een verdeling van de kosten naar rato van de DVO-percentages zoals in de BEL begroting voor 2017 is opgenomen (Blaricum 33,23%, Eemnes 30,17% en Laren 36,60%). Aan het begin van het boekjaar zijn de capaciteitsramingen verwerkt in het tijdschrijfsysteem TIM. De capaciteit wordt op het niveau van medewerker verdeeld over exploitatie en projecten.

De DVO-bijdrage van de gemeente Eemnes aan de BEL Combinatie is voorcalculatorisch vastgesteld op basis van de actuele begroting 2017 van de BEL Combinatie.

De werkelijke verdeling van de DVO-bijdrage aan de programma's en taakvelden vindt plaats op basis van de begrote verdeling. Het voordeel van deze systematiek is dat het verschil tussen begrote en gerealiseerde DVO-bijdrage nagenoeg nihil is.

Voor projecten (grondexploitaties en investeringen) en tarief gerelateerde producten (afval, riool en straatreiniging) is wel uitgegaan van de werkelijke uren. Alleen op deze onderdelen ontstaan verschillen ten opzichte van de geraamde DVO-bijdrage 2017.

In 2017 is door de BEL Combinatie derhalve het begrote bedrag inzake verrekening gemeenten ad € 5.239.853 aan de gemeente Eemnes doorbelast.

Verantwoording Dienstverleningsovereenkomst BEL Combinatie

		Begroting	Realisatie	Verschil
Exploitatie				
PRG 1	Bestuur van de gemeenschap	9.220	9.220	-
PRG 2	Veiligheid	59.014	59.014	-
	Publiek, Vergunning en			
PRG 3	Handhaving	554.038	554.038	-
PRG 4	Mobiliteit	330.746	325.575	5.171
PRG 5	Groene leefomgeving	386.050	386.050	-
PRG 6	Milieu	298.357	345.151	-46.794
PRG 7	Ruimtelijke ordening en wonen	300.300	300.300	-
PRG 8	Werk en inkomen	-	-	-
PRG 9	Sociale Samenhang	303.795	303.795	-

		Begroting	Realisatie	Vershil
PRG 10	Sport, cultuur en vrije tijd	43.984	43.984	-
PRG 11	Opgroeien in Eemnes	41.353	41.353	-
PRG 12	Algemene dekkingsmiddelen	147.935	118.896	29.039
PRG 14	Overhead	2.593.480	2.612.665	-19.185
Totaal Exploitatie		5.068.272	5.100.042	-31.769
Projecten				
Grondexploitaties		49.598	44.713	4.885
Investerings		121.983	95.098	26.885
Totaal projecten		171.581	139.811	31.770
Totaal DVO		5.239.853	5.239.853	-

HRM

Opleiding en ontwikkeling

De BEL Combinatie heeft de ambitie een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven. Daarom is in 2017 sterk gericht op loopbaanontwikkeling. Eén van de voorbeelden van vaardigheidsontwikkeling was de cursus “Helder en Strategisch Schrijven”. De cursus gaf de beleidsmedewerkers van de BEL goede handvatten om beleidsstukken doelgerichter en beter leesbaar te schrijven. De cursus was opgestart na signalen van de raden. In overleg met de griffies zijn nieuwe formats voor college- en raadsvoorstellen ingevoerd. Deze formats begeleiden ambtenaren beter in het proces een goed leesbaar en krachtig voorstel te schrijven.

Inhuur extern personeel

De BEL Combinatie is een wendbare en flexibele organisatie die in kan spelen op de opgaven die zich aandienen. Om de maatschappelijke opgaven voor onze drie gemeenten te kunnen realiseren zoeken wij naar personeel dat bij de opgaven past. De wijze waarop wij contracteren past ook bij de opgaven waar we voor staan. Wanneer structurele vacatures ontstaan, zoekt de BEL Combinatie eerst altijd naar vast personeel. Soms lukt dat onvoldoende. De markt kan zeker op bepaalde expertisegebieden niet altijd die kwaliteit leveren die nodig is om de maatschappelijke opgaven te realiseren. Eind 2017 was de personeelsbezetting 152,08 fte. De bezetting van medewerkers in loondienst is ten opzichte van vorig jaar stabiel gebleven (2016: 149,9 fte). De toegestane formatie van de BEL Combinatie is echter 184,84 fte. Dit betekent dat de GR ruim 32 fte aan vacatures heeft. Dit is een toename van 12 fte ten opzichte van vorig jaar.

Dit betekent in de cijfers van 2017 wel een grotere financiële druk op de salarislaster van de GR. Dit risico is onderkend in de risicoanalyse.

Mobiliteit

De investering in de organisatie, in teams en in medewerkers heeft zichtbaar geleid tot meer beweging en mobiliteit, zowel intern als extern. Tegelijk betekent mobiliteit soms (tijdelijk) verlies van kennis en ervaring. In totaal was er in 2017 een uitstroom van 16,04 fte en een instroom van 11,11 fte.

Verzuim

De BEL Combinatie ziet het als werkgeversplicht werknemers een gezonde werkomgeving te bieden. Het verzuimpercentage is echter redelijk hoog, zeker in landelijke vergelijkingen.

Het verzuimpercentage over 2017 is 7,02%. Dit is nagenoeg gelijk aan het verzuim in 2016. De verklaring zit vooral in langdurig verzuim met medische oorzaak, waarbij de organisatie weinig tot geen invloed heeft op verloop en duur. In 2017 is blijvend aandacht besteed aan verzuimbegeleiding en het terugdringen van kortdurend verzuim. Dit gebeurde onder andere door middel van het voeren van structureel overleg tussen leidinggevend, directie, HRM en de arbodienst.

Onderhoud functieboek

In 2017 is het onderhoudsproces functieboek, afgerond. In de eerste helft van 2018 wordt er opnieuw een onderhoudsronde functieboek gestart. Dit is nodig omdat de personeelsorganisatie van de BEL Combinatie in beweging blijft. De functies worden opnieuw bekeken, gewaardeerd en ingedeeld.

Inkoop

In 2017 heeft de BEL Combinatie extra aandacht besteed aan de inkoopprocedures.

De inkoop- en aanbestedingsrichtlijnen worden ook voor GR's steeds verder aangescherpt. De BEL heeft dit onderkend en bij de 1^e begrotingswijziging 2017 extra personeelsinzet voor inkoop gerealiseerd. Het inkoopbeleid van de G&V is geactualiseerd naar de Wet op Aanbesteding 2016 en door de BEL en de gemeenten geaccordeerd.

Op het gebied van externe inhuur zijn bij controle afwijkingen op het inkoopbeleid geconstateerd. In vervolge op deze constatering heeft de BEL Combinatie maatregelen getroffen om dit probleem in 2018 te voorkomen. Door bepaalde contracten nog in 2017 te verlengen, voorkomt de BEL onrechtmatigheden in 2018. Tegelijkertijd is het proces rondom (langdurige) inhuur van personeel herzien en verbeterd. Voor vacatures in de functieschaal 10 en hoger is in 2017 besloten een Dynamisch Aankoop Systeem te gaan gebruiken. Dit is aanbesteed en heeft Flex tender als nieuwe contractpartner opgeleverd. Flex tender voldoet aan de (Europese) aanbestedingsregels en dit voorkomt onrechtmatigheden in de inhuurprocessen in volgende jaren. Voor de functieschalen onder schaal 10 wordt via mantelovereenkomsten samengewerkt met vaste uitzendbureaus.

Er is vanuit inkoop veel met partners uit de regio samengewerkt om aanbestedingen kwalitatief goed te doen en schaalvoordelen te behalen op de totale investering. Investeren in dergelijke allianties krijgt ook in 2018 prioriteit.

E. Paragraaf Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een financieel en/of bestuurlijk belang heeft. Met een verbonden partij zet de gemeente Eemnes één of meerdere taken op afstand.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

De Gemeente Eemnes heeft bestuurlijke en financiële belangen in een aantal verbonden partijen. In de nota strategische samenwerking (voorjaar 2011) is de visie op verbonden partijen opgenomen.

Bij samenwerking met andere partijen gaat het om meer dan alleen het bereiken van een gunstiger schaalgrootte. De keuze voor samenwerkingspartners wordt niet alleen bepaald door de geografische nabijheid en de gezamenlijke schaalgrootte, maar ook en vooral door gedeelde belangen bij de samenwerking en onderling vertrouwen.

Eemnes hanteert bij haar keuzes voor het aangaan, continueren of beëindigen van samenwerkingsrelaties de toegevoegde waarde van de samenwerking voor de burger als toetssteen. Effectieve aanpak van maatschappelijke opgaven, kwaliteit, continuïteit en efficiëntie zijn daarbij kernwaarden, evenals democratische controle en betrouwbaar partnerschap. De kaderstellende en controlerende taken van de raad mogen door de samenwerkingen niet uitgehold worden. Eemnes hecht eveneens aan betrouwbaar partnerschap, hetgeen inhoudt dat samenwerken voor ons niet vrijblijvend of gemakkelijk opzegbaar is.

Eemnes kiest ervoor geen korte termijn voordelen na te jagen, maar kiest voor stabiele relaties met anderen en stabiele verhoudingen in de regio omdat wij ervan overtuigd zijn dat daarmee op de lange termijn de beste en meest efficiënte resultaten worden bereikt.

De gemeente Eemnes kiest bij het aansturen van de verbonden partijen voor:

- Het zo goed en zo tijdig mogelijk betrekken van de raad, bij voorkeur door middel van een Kadernota/brief in het voorjaar (motie Soest);
- Het inzetten op reële en niet te grote vermogensposities bij de verbonden partijen (max. 5% van de gemeentelijke bijdragen);
- Het volgen van de beweging van het gemeentefonds bij het vaststellen van de gemeentelijke bijdragen (trap op en trap af).

Sturen op verbonden partijen

Grip en sturing op Verbonden partijen is landelijk een actueel thema. Hoe kun je als gemeente daarin meer sturen en beter grip houden op externe partijen? Om, hieraan invulling te geven is in februari 2016 de nota "Sturen op verbonden partijen: loslaten in verbondenheid" vastgesteld door de raad. Met deze notitie is invulling gegeven aan de wijze waarop de gemeenteraad van Eemnes verbetering wil aanbrengen in de grip en sturing. Daarbij is ingezoomd op de 3 rollen die we als gemeente hierin vervullen:

- A. De kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad;
- B. Regie voeren als opdrachtgever richting verbonden partijen;
- C. Ambtelijke werkwijze (ambtelijke werkprocessen, taken en verantwoordelijkheden).

In deze nota wordt nader ingegaan op de definitie en afbakening van verbonden partijen. Verder wordt iets gezegd over ontwikkelingen in de regio. De recente wetswijzigingen worden toegelicht. Er zijn voorstellen opgenomen tot verbetering. Er wordt een algemeen kader geschetst, de rolverdeling tussen de raad en

college wordt nader uiteengezet. De mogelijkheden voor de samenstelling van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur worden benoemd. Vervolgens worden de verbeteringen aangegeven, gezien vanuit de drie hierboven genoemde rollen. Vervolgens wordt iets gezegd over de landelijke vernieuwing van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

Door de aandacht voor verbonden partijen structureel te beleggen in de organisatie, verwachten we tijdig en adequaat in te kunnen spelen op Kadernota's, begrotingen en de jaarrekeningen van verbonden partijen. Door in de raad te werken met ambassadeurs, zullen één of enkele raadsheren bij uitstek een bepaalde verbonden partij volgen (i.p.v. afstand meer nabijheid). Om invloed te kunnen uitoefenen moeten de gemeenten (regionaal) samen optrekken en heldere kaders afgeven richting de verbonden partijen.

In het volgende overzicht is de lijst aan gemeenschappelijke regelingen

Aard verbonden partij	Verbonden partij	Bijdrage 2017	Programma
<i>Gemeenschappelijke regeling</i>	Afvalverwijdering Utrecht	€ 267.161	6
	BEL Combinatie	€ 5.239.853	AD
	GGD regio Utrecht	€ 246.872	9,11
	Regio Gooi- en Vechtstreek	€ 121.441	9
	Regionale Uitvoerings Dienst	€ 191.782	3,6
	Soza HBEL	N.B.	8,9
	Tomingroep	€ 301.389	8
	Veiligheidsregio Utrecht	€ 536.369	2
<i>Vennootschappen en coöperaties</i>	CV Zuidpolder/BV Zuidpolder	N.v.t.	7
<i>Stichtingen en verenigingen</i>	NVT		
<i>Overige verbonden partijen</i>	NVT		
	TOTAAL	€ 6.904.867	

Risico-inschatting

Hieronder wordt weergegeven de onderwerpen waarop de betreffende verbonden partij is beoordeeld is voor de bepaling van het risicoprofiel / -waardering:

Klasse	Bijdrage	Punten	Solvabiliteit	Stemverhouding
1	< 100.000	2	2	2
2	< 250.000	5	4	4
3	< 500.000	10	6	6
4	<1.000.000	15	8	8
5	>1.000.000	20	10	10

Dit leidt tot de volgende score (aflopend qua risico):

Verbonden partij	Bijdrage	Solvabiliteit	Stemverhouding	Totaal
BEL Combinatie	20	8	10	38
Veiligheidsregio Utrecht	15	10	8	33
Tomingroep	10	10	6	26
Afvalverwijdering Utrecht	10	8	6	24
GGD regio Utrecht	5	10	4	19
Regio Gooi- en Vechtstreek	5	10	4	19
Regionale Uitvoerings Dienst	5	8	4	17
Soza HBEL	5	2	4	11
CV Zuidpolder/BV Zuidpolder	2	4	2	8

Facts per verbonden partij

Per verbonden partij zijn de belangrijkste kerngegevens opgenomen. Het gaat achtereenvolgens om de volgende verbonden partijen:

- Afvalverwijdering Utrecht
- BEL Combinatie
- GGD regio Utrecht
- Regio Gooi- en Vechtstreek
- Regionale Uitvoerings Dienst
- Soza HBEL
- Tomingroep
- Veiligheidsregio Utrecht
- CV Zuidpolder/BV Zuidpolder/Gemeentelijke Participatiemaatschappij Zuidpolder

De financiële jaarcijfers 2017 in deze paragraaf met betrekking tot verbonden partijen zijn gebaseerd op de concept jaarrekeningen van de gemeenschappelijke regelingen.

Afvalverwijdering Utrecht		AVU	
Vestigingsplaats	Soest		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Verzorging van overslag & verwerking van brandbaar afval, alsmede overslag en verwerking GFT-afval.		
Bestuurlijk belang	Stemaandeel is 1 van 26.		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting (na wijziging)	24.815.925	25.291.396
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	23.884.594	24.216.874
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes	300.000	269.000
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes	289.128	267.161
	Resultaat boekjaar	122.936	149.852
	Eigen vermogen (EV)	365.546	539.283
	waarvan algemene reserve	0	0
	Totaal vermogen (TV)	14.599.143	15.793.775
	Kengetallen:		
- Solvabiliteit (EV/TV)	3%	3%	
- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	0%	0%	
Risico's			
Overige informatie			

BEL Combinatie			BEL
Vestigingsplaats	Eemnes		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Werkorganisatie van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de collegeleden van de drie gemeenten en heeft volledige zeggenschap. De gemeentesecretarissen van de 3 gemeenten vormen de directieraad van de BEL Combinatie.		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting	19.791.164	18.951.752
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	16.713.669	17.777.650
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes	5.050.262	5.239.853
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes	5.050.262	5.239.853
	Resultaat boekjaar (- = nadeel; + = voordeel)	585.046	-67.675
	Eigen vermogen (EV)	1.790.952	613.421
	waarvan algemene reserve	334.920	265.081
	Totaal vermogen (TV)	19.791.164	19.167.707
	Kengetallen:		
	- Solvabiliteit (EV/TV)	9%	3%
- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	2%	1%	
Risico's			
Overige informatie	De bijdrage vanuit de gemeente Eemnes aan de BEL Combinatie is verantwoord onder alle voorkomende programma's.		

GGD regio Utrecht			GGD
Vestigingsplaats	Zeist		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Uitvoering van de wet publieke gezondheid en de jeugdgezondheidszorg		
Bestuurlijk belang	Stemaandeel is 1 van 26		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting (na wijziging)	30.910.000	42.027.000
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	niet bekend	niet bekend
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes	237.860	228.103
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes	246.338	246.872
	Resultaat boekjaar	175.000	116.000
	Eigen vermogen (EV)	2.634.907	2.755.522
	waarvan algemene reserve	1.104.907	1.273.349
	Totaal vermogen (TV)	16.707.815	14.578.407
	Kengetallen:		
- Solvabiliteit (EV/TV)	16%	19%	
- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage			
Risico's			
Overige informatie			

Regio Gooi- en Vechtstreek			G&V
Vestigingsplaats	Bussum		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	In 2016 is de gemeente Eemnes partieel toegetreden.		
Bestuurlijk belang			
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting (na wijziging)	64.828.000	69.806.000
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	33.543.000	36.657.000
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes	niet bekend	55.981
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes	niet bekend	121.441
	Resultaat boekjaar	3.821.000	12.761.000
	Eigen vermogen (EV)	11.049.000	20.399.000
	waarvan algemene reserve	1.048.000	1.365.000
	Totaal vermogen (TV)	41.705.000	43.175.000
	Kengetallen:		
	- Solvabiliteit (EV/TV)	26%	47%
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	3%	4%
Risico's			
Overige informatie			

Regionale Uitvoeringsdienst			RUD
Vestigingsplaats	Utrecht		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Vergunning & Hadhaving milieu, natuur en leefomgeving		
Bestuurlijk belang	Stemaandel is 1 van 12		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting (na wijziging)	10.550.661	12.974.000
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	10.607.900	11.097.000
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes	197.123	198.186
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes	183.860	191.782
	Resultaat boekjaar	306.000	-303.000
	Eigen vermogen (EV)	1.718.000	612.000
	waarvan algemene reserve	544.000	573.000
	Totaal vermogen (TV)	3.418.000	2.422.000
	Kengetallen:		
	- Solvabiliteit (EV/TV)	50%	25%
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	5%	5%
Risico's			
Overige informatie			

Soza HBEL			HBEL
Vestigingsplaats	Huizen		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Uitvoering van de Participatiewet en sinds 1 januari 2015 de uitvoering van de WMO taken voor de gemeente Eemnes. Omdat de uitvoering van deze wetgeving specialistische kennis en een robuuste uitvoeringsorganisatie vereist, is gekozen voor een samenwerking tussen vier gemeenten.		
Bestuurlijk belang	Stemaandeel is 1 van 4. De portefeuillehouder van sociale zaken heeft zitting in het bestuurlijk overleg.		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting (na wijziging)		
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen		
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes		
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes		
	Resultaat boekjaar		
	Eigen vermogen (EV)		
	waarvan algemene reserve		
	Totaal vermogen (TV)		
	Kengetallen:		
	- Solvabiliteit (EV/TV)		
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage		
Risico's			
Overige informatie	Sinds 2002 werken de gemeenten Huizen, Eemnes en Blaricum samen voor de uitvoering van de WWB en aanverwante sociale wetgeving. Daarbij is Huizen de centrumgemeente. Voor deze (maatwerk-) samenwerkingsvorm is tussen de gemeenten afgesproken dat Blaricum en Eemnes bijdragen in de apparaatskosten van Huizen. Vanaf 2008 heeft ook de gemeente Laren zich bij Soza HBEL aangesloten		

Tomingroep			TOMIN
Vestigingsplaats	Hilversum		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	Uitvoering van Wet Sociale Werkvoorziening en biedt werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt		
Bestuurlijk belang	Stemaandeel is 1 van 9		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting (na wijziging)	31.844.000	29.084.000
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	25.153.000	niet bekend
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes	384.000	369.900
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes	384.000	301.389
	Resultaat boekjaar	277.000	307.000
	Eigen vermogen (EV)	2.183.000	2.213.000
	waarvan algemene reserve	1.906.000	1.906.000
	Totaal vermogen (TV)	12.280.000	12.482.000
	Kengetallen:		
	- Solvabiliteit (EV/TV)	18%	18%
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	8%	
Risico's			
Overige informatie			

Veiligheidsregio Utrecht			VRU
Vestigingsplaats	Utrecht		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek Belang	De regionale brandweer en crisisbeheersing.		
Bestuurlijk belang	Stemaandeel is 1 van 26		
Financieel belang			
Kerncijfers	Bedragen x € 1.000	31-12-2016	31-12-2017
	Omvang begroting (na wijziging)	83.926.000	85.674.000
	Totaal werkelijke gemeentelijke bijdragen	69.693.000	72.214.000
	Begrote bijdrage gemeente Eemnes	701.216	522.066
	Werkelijke bijdrage gemeente Eemnes	725.293	536.369
	Resultaat boekjaar	1.746.000	233.000
	Eigen vermogen (EV)	6.859.000	6.943.000
	waarvan algemene reserve	1.313.000	1.313.000
	Totaal vermogen (TV)	54.612.000	36.984.000
	Kengetallen:		
	- Solvabiliteit (EV/TV)	13%	19%
	- Algemene reserve als % van gemeentelijke bijdrage	2%	2%
Risico's			
Overige informatie			

CV Zuidpolder/BV Zuidpolder/Gemeentelijke Participatiemaatschappij Zuidpolder

Vestigingsplaats

Eemnes

Doel

In augustus 2013 zijn de marktpartijen (VDW Projecten BV, Vos & Teeuwissen/Heijmans en Van Wijnen) met de gemeente Eemnes een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. De samenwerking is vormgegeven in een CV/BV-structuur. In de overeenkomst is afgesproken dat de gemeente alle gronden aankoopt van de marktpartijen en samen met haar eigen grond doorverkoopt aan de CV. De CV maakt de gronden bouwrijp en levert vervolgens de bouwkvavels door aan de opstalontwikkelaars of particuliere bouwers.

De Gemeentewet vereist dat er voor het oprichten van een/meer rechtspersonen goedkeuring vereist is van de Provincie. Daarom heeft de gemeente daartoe op 16 oktober 2013 (formeel) een verzoek gedaan. Op 4 februari 2014 is de goedkeuring verkregen.

Op 17 april 2014 is de CV ingeschreven in het handelsregister van de KvK. Vanaf dat moment konden de gronden worden geleverd en kon aan de aannemer opdracht worden gegeven om te starten met het bouwrijp maken van de gronden.

Op dit moment heeft de gemeente 50% van de aandelen van de CV in eigendom. De overige eigenaren zijn van Wijnen en Heijmans. Deze partijen hebben de aandelen van Van der Wardt projecten overgenomen.

In juni 2014 is het handboek administratie vastgesteld hierin is afgesproken dat de CV de gemeente op de volgende manier informeert over de voortgang van het project:

- 4x per jaar over de voortgang van het project.
- 1x per jaar een jaarrekening en accountantscontrole opstelt;
- Jaarlijks de grondexploitatie actualiseert

Indien de CV verwacht dat zij buiten de kaders van de samenwerkingsovereenkomst zal treden dan wordt dit vooraf aan de gemeenteraad ter besluitvorming aangeboden.

Ter borging van de belangen van de gemeente Eemnes is een Gemeentelijke Participatiemaatschappij opgericht, deze vennootschap is de houder van de hypotheekrechten op de gronden die in de CV/BV Zuidpolder bouw- en woonrijp worden gemaakt. Bij levering aan de projectontwikkelaar, woningcorporatie of koper (vrije kavels) wordt de hypotheek pas doorgehaald voor die betreffende gronden.

Bestuurlijk belang

In de algemene vergadering van aandeelhouders wordt de gemeente Eemnes vertegenwoordigd door twee wethouders.

Financieel belang

De gemeente Eemnes participeert risicodragend voor 50% in de CV/BV Zuidpolder.

F. Paragraaf Grondbeleid

1. Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om de ruimtelijke, en deels ook economische doelstellingen te realiseren. De resultaten op grondexploitaties en de financiële risico's zijn van groot belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Het wettelijke kader voor het opstellen van een paragraaf grondbeleid is opgenomen in artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en is als volgt verwoord:

De paragraaf grondbeleid geeft ten minste:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's.

De grondexploitatie vormt een geheel met de totale financiële huishouding van de gemeente Eemnes. Het financiële uitgangspunt bij grondexploitaties is minimaal het realiseren van een sluitende exploitatie, waarin alle kosten van de gemeente zoals de planvoorbereiding, de interne (ambtelijke) uren en de kosten voor het realiseren van het openbaar gebied worden vertaald in de (grond)opbrengst (inclusief een bijdrage aan de bovenwijkse fysieke en maatschappelijke (voorzieningen) infrastructuur in de ruimste zin des woord).

De gemeente Eemnes hanteert als algemeen uitgangspunt 25% sociaal betaalbare woningen. Voor het project Zuidbuurt is het percentage 25% sociale (betaalbare) woningen en in de Weiden 100% sociaal. Indien in een plan geen of minder sociale woningbouw wordt gerealiseerd, dient de initiatiefnemer een bedrag te storten in de reserve sociale woningbouw. Besluit de gemeente (als grondeigenaar of in het kader van een exploitatieovereenkomst) een hoger percentage sociale woningbouw te realiseren, dan kan de lagere grondopbrengst worden gecompenseerd door een vrijval (onttrekking) aan deze reserve.

Visie op het grondbeleid

Grond is een schaars goed. De gemeente bezit zowel verspreide gronden als enkele aansluitende percelen bij de Noord- en Zuidbuurt. Het verwerven van gronden door de gemeente is gericht op het realiseren van de strategische visie op de toekomstige ontwikkeling van Eemnes. De praktijk leert echter dat veel projectontwikkelaars al grondposities hebben verworven rondom Eemnes.

Uitvoering van het grondbeleid

Bij het in exploitatie nemen van een complex wordt een bestuursopdracht opgesteld, waarin de uitgangspunten (kaders), de werkwijze, de planning en de financiële aspecten worden vastgelegd.

2. Complexen in exploitatie

Complex Bedrijventerrein Zuidpolder

In het onherroepelijke bestemmingsplan voor het bedrijventerrein Zuidpolder is ca. 3,8 ha ten zuiden van het huidige bedrijventerrein (tussen A27 en Zuidersingel) bestemd als bedrijventerrein. Hiervan is 2,4 ha bestemd voor uitgifte van kavels. De rest is voor o.a. wegen, parkeren, groen en water. Het plan is flexibel van opzet; de omvang van de kavel wordt afgestemd op de behoefte van de koper.

De ontwikkeling van het bedrijventerrein wordt door de grondeigenaren afzonderlijk opgepakt. De gemeente ziet toe op de uitstraling en beoordeelt de plannen. In 2017 heeft de gemeente een kavel gekocht van een andere grondeigenaar. Daarnaast is de exploitatiebijdrage ontvangen vanwege verkoop van de kavel die nog in bezit was van een lokale partij. In 2017 zijn 2 kavels verkocht. De oplevering van het bedrijfsverzamelgebouw en het bouwcenter vindt in 2018 plaats. Gelet op de aanwezige opties op de gronden is de verwachting dat na 2018 geen kavels meer beschikbaar zijn voor verkoop.

De grondexploitatie is in het voorjaar van 2018 herzien en laat evenals voorgaande jaren een licht positief resultaat zien. Herziening van het exploitatieplan is niet meer noodzakelijk.

3. Overige complexen

Complex Eemhof e.o.

In 2014 zijn gronden van het voormalige parkeerterrein en gronden die aansluiten bij de Eemhof door de gemeente verkocht aan een aannemer. Vervolgens is een bouwvergunning verleend voor de realisatie van 16 appartementen voor jongeren met een verstandelijke beperking op het voormalige parkeerterrein. De bouw is ook in 2014 aangevangen en afgerond. Voor de verbouwing van de begane grond van de Eemhof is in 2016 een bouwvergunning verleend. De Eemhof alsmede een aanbouw aan de Eemhof moet huisvesting bieden aan 24 mensen met dementie. Bij realisatie van de plannen ontvangt de gemeente nog een opbrengst van de levering van gronden rond het complex.

Nadat ook de Eemhof is verbouwd, kan het complex worden afgesloten.

Complex Ocriet

In 2017 zijn er geen (nieuwe) initiatieven door de eigenaar ondernomen. De eigenaar is bekend met de kosten die de gemeente middels een anterieure overeenkomst zal verhalen bij een toekomstige ontwikkeling.

De door de gemeente gemaakte kosten kunnen op grond van de Wet ruimtelijke ordening verhaald worden op derden, die daarvan profijt hebben.

4. Bovenwijkse voorzieningen

Per project wordt gekeken welke gevolgen het heeft voor de voorzieningen elders in Eemnes, de extra kosten die het project direct of indirect veroorzaakt worden aan het betreffende project toegerekend. De investeringen die later worden verricht, worden ten laste van deze reserve gebracht in het jaar van uitvoering.

Voor het project Zuidpolder is in kaart gebracht wat de aanleg van een bedrijventerrein en een nieuwbouwwijk van 500 woningen voor gevolgen heeft buiten het plangebied zelf. Uiteraard zijn de kosten die vallen binnen de plangebieden volledig opgenomen in de GREX zelf. Dit heeft geleid tot onderstaande lijst van investeringen die verricht moeten worden:

- verlengen Zuidersingel
- geluidswerende voorziening
- vergroten capaciteit kruispunten/aanleg VRI's
- kunstgrasveld SV Eemnes i.v.m. toename aantal kinderen (capaciteitsuitbreiding)
- aanleg duiker in Wakkerendijk t.b.v. afwatering

De aanleg van de geluidswerende voorziening wordt 100% toegerekend aan de GREX woningbouw en maakt geen deel uit van deze reserve, maar zit integraal in die GREX.

Voor het vergroten van de capaciteit van de SV Eemnes is € 207.000 toegerekend aan de woningbouw Zuidpolder.

De infrastructurele maatregelen, die deels ook in de verdere toekomst worden uitgevoerd, zijn deels toegerekend aan beide grondexploitaties en komen voor het overige deel ten laste van de gemeente zelf. Aan beide grondexploitatie wordt elk ca. € 1 mln. toegerekend. Bij het bedrijventerrein zal deze bijdrage bij de start van het bouwrijp maken in rekening worden gebracht en bij het woongebied zijn 17 jaarlijkse termijnen in de GREX opgenomen.

In totaal wordt er vanuit de realisatie van de Zuidpolder ca. € 2,2 mln. (excl. de geluidswerende voorziening) bijgedragen aan de bovenwijkse voorzieningen.

De reserve bovenwijks is bij de jaarrekening 2014 gevormd. De stand ultimo 2016 bedroeg € 292.600 . In 2017 is een bedrag van € 89.380 toegevoegd. Bij de uitgifte van bouwplots in 2018 zullen opnieuw bijdragen aan de reserve worden toegevoegd.

5. Verwachte resultaten totale grondexploitaties

Bedrijventerrein Zuidpolder

De belangstelling voor kavels op het bedrijventerrein Zuidpolder is onverminderd groot. Er is op dit moment nog circa 6500 m2 beschikbaar, waar wel diverse opties op zijn genomen.

Reserve Zuidpolder

De gemeente heeft de gronden in het plangebied Zuidpolder economisch geleverd. De winst die hiermee is gerealiseerd is toegevoegd aan de reserve Zuidpolder. Uit deze reserve wordt het deel van de beheerskosten gefinancierd dat niet is opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst. De reserve dient verder als buffer voor de projecten Zuidpolder.

Conclusie

De grondexploitaties van de gemeente Eemnes zijn inzichtelijk en de risico's beheersbaar binnen de projecten. Voor majeure tegenvallers is daarnaast nog een reservepositie achter de hand van in totaal € 2,33 mln.

6. Overige ontwikkelingen Zuidpolder

Zuidpolder CV/BV

In 2014 is de Zuidpolder CV formeel opgericht. Van de aandelen is 50% in handen van de gemeente, de overige aandelen zijn eigendom van de bouwbedrijven Van Wijnen en Heijmans.

Het bestemmingsplan Zuidpolder maakt het mogelijk dat de komende jaren het weidegebied wordt omgezet in een groene, waterrijke en duurzame wijk van ca. 500 woningen. Er worden woningen in alle prijsklassen gebouwd zodat er een gemêleerde wijk ontstaat.

Grondexploitatie CV/BV

De GREX Zuidpolder is in het voorjaar van 2018 weer geactualiseerd en laat een positief resultaat zien van circa € 3,5 miljoen. Uitgangspunt is dat door aanpassingen binnen de GREX eventuele tegenvallers worden opgevangen.

In de actualisatie van het voorjaar van 2018 heeft optimalisatie plaatsgevonden van de deelplannen 1.4/2.4 en 2.3 De kosten van het geluidscherm zijn na de aanbesteding geactualiseerd, waardoor een voordeel in de budgetten ontstaat. Daarnaast zijn ook de opbrengsten geïndexeerd. De grondexploitatie is opgesteld op

basis van voorzichtige uitgangspunten. Zo is in de grondexploitatie een risico-reservering opgenomen en wordt een lage indexering toegepast op verkopen vanaf 2021.

Op basis van de verslaggevingsvoorschriften die voor de CV/BV gelden is winst, naar rato van de voortgang gerealiseerd. Per 31-12-2017 betrof dit 31% van de winst van € 3,5 miljoen. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst wordt deze winst niet uitgekeerd aan de deelnemers maar blijft dit in de CV als reserve aanwezig. Uiteindelijk, na gereedkomen van de grondexploitatie heeft de gemeente Eemnes, een aandeel van 50% in het resultaat van de CV/BV.

G. Paragraaf Lokale Heffingen

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf lokale heffingen is opgenomen in artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en is als volgt verwoord:

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat tenminste:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de diverse heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Handreiking BZK

De 'Handreiking kostentoerekening leges en tarieven' geeft inzicht in de wijze van doorberekening van kosten in rechten, heffingen en tarieven die maximaal kostendekkend mogen zijn. De handreiking is geschreven voor alle overheidsinstanties of uitvoeringsinstanties van overheidswege die een recht, heffing of tarief in rekening brengen aan een ander.

Het inzichtelijk maken van de doorberekening van kosten in leges en tarieven is niet alleen van belang voor de heffende instantie zelf, maar draagt ook bij aan een groter draagvlak voor de leges en tarieven.

De handreiking is opgesteld in opdracht van het ministerie van BZK en is bedoeld als handreiking voor de kostentoerekening, met de actuele wet- en regelgeving, jurisprudentie en inzichten. In zijn algemeenheid mag de kostendekkendheid van leges (bouw, burgerzaken, APV), niet boven de 100% uitkomen.

Beleidsmatige keuzes maken het soms opportuun om een niet kostendekkend tarief vast te stellen.

Overzicht lokale heffingen

Inkomsten lokale heffingen	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
Omschrijving inclusief taakveld	Saldo	Saldo	Saldo
Leges burgerzaken (0.2)	-162.000	-162.000	-190.282
OZB woningen (0.61)	-1.408.550	-1.408.550	-1.357.732
OZB niet-woningen (0.62)	-448.950	-448.950	-531.473
Precariobelasting (0.64)	-990.450	-990.450	-990.450
Hondenbelasting (0.64)	-62.000	-62.000	-56.130
Leges vergunningen A.P.V. (1.2)	-7.800	-7.800	-32.654
Leges verkeer, vervoer en waterstaat (2.1)	-25.500	-25.500	-25.173
Marktgelden (3.3)	-15.000	-15.000	-12.924
Toeristenbelasting (3.4)	-70.000	-70.000	-70.732
Rioolheffing (7.2)	-694.000	-694.000	-673.292
Afvalstoffenheffing (7.3)	-718.000	-718.000	-738.176
Graf- en begraafrechten (7.5)	-8.400	-8.400	-23.004
Leges bestemmingsplannen (8.1)	-10.000	-10.000	-10.000
Leges omgevingsvergunning (8.3)	-444.750	-444.750	-565.362
Leges welstandtoezicht (8.3)	-8.600	-8.600	-18.188
Overige leges en heffingen	-3.924	-3.924	-10.505
Totaal inkomsten	-5.077.924	-5.077.924	-5.306.075

Onroerende-zaakbelastingen

De inkomsten voor 2017 bedragen € 1.889.204; geraamde opbrengst € 1.857.500.

De OZB is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente waar algemene uitgaven mee gefinancierd kunnen worden.

1. De OZB opbrengsten zijn in 2017 niet verhoogd, met uitzondering voor de areaaluitbreiding.
2. Het OZB-tarief is gekoppeld aan de geschatte stijging van de woningwaarden-opbrengsten van circa 2%.

Definitieve vaststelling van de tarieven 2017 heeft plaatsgevonden in december 2016 met het vaststellen van de verordening OZB, waarbij rekening is gehouden met de geschatte waardeontwikkeling per woning.

Rioolheffing

De gerealiseerde inkomsten voor 2017 bedragen € 674.100; geraamde opbrengst € 694.000.

De rioolheffing wordt berekend op basis van het principe van 100% kostendekkend. De kosten voor de exploitatie van de riolering, de inzet van het personeel, het onderhoud van de objecten, toerekening van bestuurskosten, 50% van de kosten van straatreiniging en BTW worden doorbelast in het tarief. De vervuiler/gebruiker betaalt.

In 2017 is een onttrekking aan de reserve van € 10.686 voor tariefegalisatie en een onttrekking aan de voorziening Riolering van € 6.124 voor het bereiken van 100% kostendekkendheid.

Het saldo van de egalisatiereserve bedraagt per 31 december 2017 € 81.407.

Het saldo van de voorziening riolering bedraagt per 31 december 2017 € 198.449.

Het dekkingsoverzicht laat het volgende beeld zien:

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
	Saldo	Saldo	Saldo
50% Lasten straatreiniging (2.1)	17.580	17.580	22.953
Kapitaallasten riolering (7.2)	212.002	212.002	205.878
Overige lasten riolering (7.2)	174.500	214.500	204.918
BTW (21%)	43.798	52.198	47.063
Netto kosten (excl. uren en overhead)	447.880	496.280	480.813
Uren BEL-combinatie (2.1)	38.250	35.960	27.812
Uren BEL-combinatie (7.2)	89.720	80.252	65.297
Onttrekking aan voorziening (R.92202)	-	-	-6.124
Toerekening overhead	116.988	116.988	116.988
Totale kosten (incl. uren en overhead)	692.838	729.480	684.786
Opbrengsten riolering (7.2)	-694.000	-694.000	-674.100
Totale inkomsten	-694.000	-694.000	-674.100
Resultaat voor mutatie egalisatie	-1.162	35.480	10.686
Mutatie reserve (R.92028)	-8.007	-8.007	-10.686
Resultaat na mutatie egalisatie	-9.169	27.473	-
Dekkingspercentage voor mutatie	100,17%	95,14%	98,44%

Afvalstoffenheffing

De gerealiseerde inkomsten voor 2017 bedragen € 937.666; geraamde opbrengst € 922.759.

De afvalstoffenheffing wordt berekend op basis van het principe 100% kostendekkend. De kosten voor het ophalen van huisvuil, toerekening bestuurskosten en BTW worden doorbelast in het tarief.

In 2017 is een onttrekking gedaan van de voorziening afvalstoffenheffing van € 34.000 en er heeft een onttrekking van de algemene reserve plaatsgevonden van €92.008 en onttrekkingen van de reserve afvalstoffenheffingen ad. €145.659.

Het saldo in de egaliseringsreserve bedraagt per 31 december 2017 € - 9.438.

Het saldo in de voorziening bedraagt per 31 december 2017 € - 56.228.

Het dekkingsoverzicht laat het volgende beeld zien:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
	Saldo	Saldo	Saldo
Lasten zwerfafval (2.1)	7.049	7.049	-
Lasten afvalverwijdering (7.3)	659.229	850.879	787.872
BTW (21%)	126.903	162.393	158.148
Netto kosten (excl. uren en overhead)	793.181	1.020.321	946.020
Uren BEL-combinatie (2.1)	2.520	11.387	11.387
Uren BEL-combinatie (7.3)	35.700	78.800	127.491
Kwijtscheldingen (6.3)	38.000	38.000	29.378
Toerekening overhead	95.058	95.058	95.058
Totale kosten (incl. uren en overhead)	964.460	1.243.567	1.209.334
Opbrengsten zwerfafval (2.1)	-9.569	-9.569	-
Opbrengst afvalstoffenheffing (7.3)	-856.540	-913.190	-937.666
Totale inkomsten	-866.109	-922.759	-937.666
Resultaat voor mutaties res./voorz.	98.351	320.808	271.668
Mutatie voorziening (R.92203)	-34.000	-34.000	-34.000
Mutatie Alg. res. / rbs181217		-100.000	-92.008
Mut. Res. Afvalstoffenheffing / rbs270317		-35.000	-1.913
Mut. Res. Afvalstoffenheffing / rbs290517		-96.331	-96.331
Mut. Res. Afvalstoffenheffing / rbs290517		-47.415	-47.415
Resultaat na mutaties res./voorz.	64.351	8.062	-
Dekkingspercentage voor mutaties	89,80%	74,20%	77,54%

Leges Burgerzaken

Onder de naam 'leges' worden rechten geheven ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten, genoemd in de verordening en de daarbij behorende tarieventabel. Voor paspoort, identiteitskaart en rijbewijzen moet de gemeente aan Rijk en/of RDW een vergoeding afdragen.

De leges zijn grotendeels geüniformeerd in BEL-verband. Uitgangspunt is een redelijke mate van kostendekkendheid te bereiken. Overigens kan door de wettelijke (maximum)tarieven voor paspoort en rijbewijzen dit lastig bereikt worden. Voorts is er ook sprake van serviceverlening (openingstijden) aan de

burgers die niet noodzakelijk één op één verband houdt met het aantal klanten. Ook de beveiligingseisen (minimaal 2 medewerkers achter de balie) maken het lastig alle kosten in het tarief door te berekenen.

Overige belastingen en leges (burgerzaken, WABO leges) worden zoveel mogelijk kostendekkend berekend. De kostendekkendheid van de WABO leges wordt uitgewerkt volgens de VNG systematiek.

Graf- en begraafrechten

Het aantal begrafenissen laat zich moeilijk ramen. Daardoor kan de realisatie nogal afwijken van de begroting. Met een dekkingspercentage van ruim 85% is de begraafplaats in 2017 niet geheel kostendekkend.

Kostendekkendheid begraafplaats	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
	Saldo	Saldo	Saldo
Uitbestede werkzaamheden	1.500	1.500	3.703
Overige goederen en diensten	1.000	1.000	589
BTW (21%)	525	525	901
Netto kosten (excl. uren en overhead)	3.025	3.025	5.192
Uren BEL-combinatie	31.986	31.986	31.986
Dotatie voorziening	-	-	-
Toerekening overhead	25.599	25.599	25.599
Totale kosten (incl. uren en overhead)	60.610	60.610	62.777
Opbrengsten begraafplaats	-24.400	-24.400	-53.427
Totale inkomsten	-24.400	-24.400	-53.427
Resultaat voor mutatie egalisatie	36.210	36.210	9.350
Mutatie reserve	-	-	-
Resultaat na mutatie egalisatie	36.210	36.210	9.350
Dekkingspercentage voor mutatie	40,26%	40,26%	85,11%

Toeristenbelasting

De gerealiseerde inkomsten bedragen voor 2017 € 70.732; geraamde opbrengst € 70.000.

Hondenbelasting

De gerealiseerde inkomsten bedragen € 56.130; geraamde opbrengst € 62.000.

De hondenbelasting wordt o.a. aangewend voor het schoonhouden en onderhouden van de hondenuitlaatplaatsen en de kosten voor inzet op het gebied van handhaving (BOA en politiesurveillance).

Precarioheffing

De gerealiseerde inkomsten bedragen voor 2017 € 990.450; geraamde opbrengst € 990.450.

In juni 2013 heeft de raad besloten om met ingang van 1 juli 2013 precarioheffing in te voeren op ondergrondse kabels en leidingen.

Op 10 februari 2016 heeft minister Plasterk het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting ondergronds aangekondigd. Het kabinet wil de precariobelasting afschaffen omdat burgers nu soms meebetalen aan de heffing door een gemeente waar zij zelf niet woonachtig zijn. Het kabinet had het voornemen om de precario op ondergrondse kabels en leidingen af te schaffen met een overgangstermijn tot 1 januari 2027.

Op 21 februari 2017, bij de behandeling van het wetsvoorstel, heeft de Tweede Kamer het amendement van Veldman en Fokke aangenomen. Hierdoor wordt de duur van de overgangstermijn voor gemeenten beperkt. Gemeenten mogen tot uiterlijk 1 januari 2022 nog precariobelasting ondergronds heffen.

Kostendekkendheid leges

Met een dekkingspercentage van 46 % zijn de leges in 2017 niet kostendekkend:

Titel 1 Burgerzaken leges	Jaarrekening 2017
Berekening kostendekkendheid van de leges	Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	338.362
Overhead	453.159
BCF - BTW	795
Totaal lasten (A)	792.316
Legesopbrengsten	248.805
Totaal baten (B)	248.805

Titel 2 Bouwleges (wabo)	Jaarrekening 2017
Berekening kostendekkendheid van de leges	Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	722.979
Overhead	111.798
BCF - BTW	68.831
Totaal lasten (A)	903.608
Legesopbrengsten	564.638
Totaal baten (B)	564.638

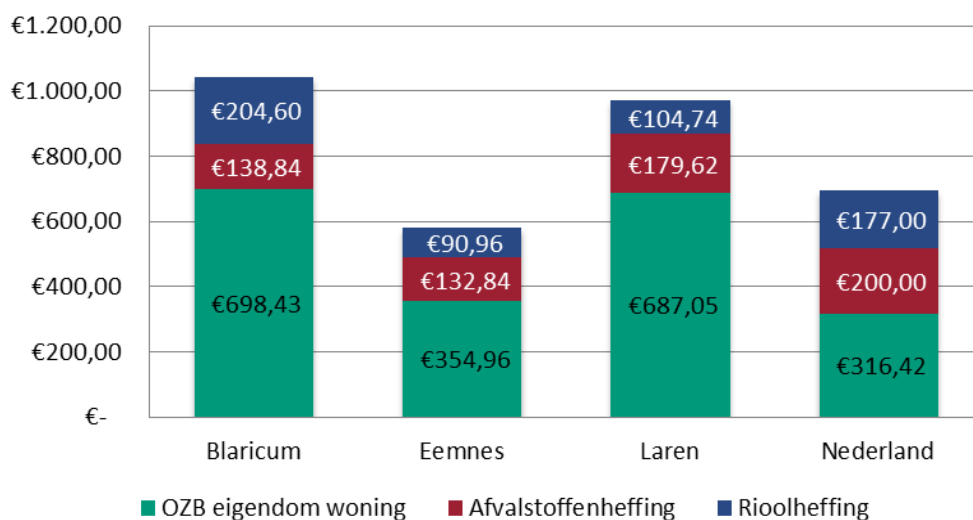
Titel 3 Overige leges (evenementen en horeca)	Jaarrekening 2017
Berekening kostendekkendheid van de leges	Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	53.854
Overhead	34.241
BCF - BTW	4.314
Totaal lasten (A)	92.409
Legesopbrengsten	4.451
Totaal baten (B)	8.765

Totaal lasten titel 1 t/m 3 (A)	1.788.333
Totaal baten titel 1 t/m 3 (B)	822.208
Totaal saldo titel 1 t/m 3 (A - B)	966.125
Totale kostendekkendheid titel 1 t/m 3 (B / A * 100%)	46%

Lokale Lastendruk

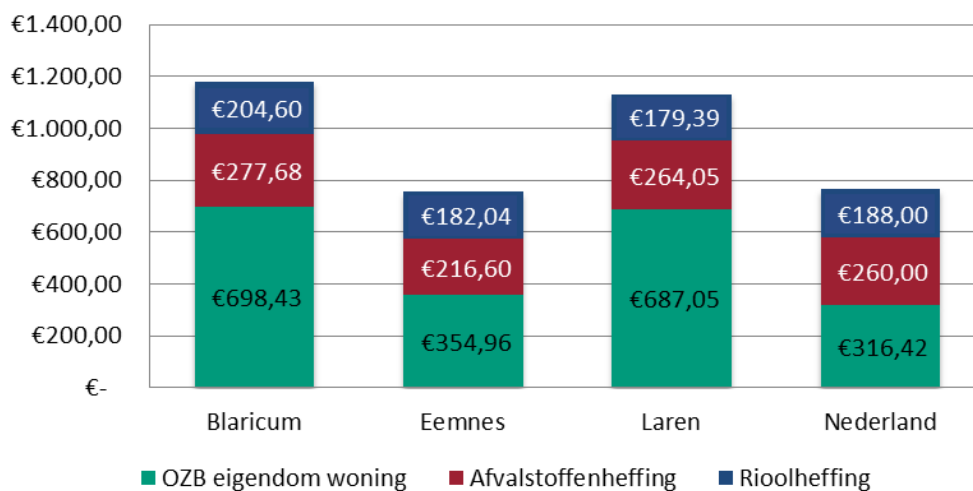
Om de lokale lastendruk te berekenen is uitgegaan van de verordeningen die in 2017 van toepassing zijn. De OZB is berekend op basis van de gemiddelde WOZ-waarde in de betreffende gemeente. Uit onderstaande grafieken blijkt dat de lokale woonlasten in Eemnes in 2017 lager liggen dan de omliggende gemeenten. De OZB eigendom woningen is hoger dan het gemiddelde in Nederland, maar de afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn lager dan gemiddeld.

Lokale lastendruk eenpersoonshuishouden

Figuur 1 Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/>

Lokale lastendruk meerpersoonshuishouden

Figuur 2 Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/>

Kwijtschelding

De gemeente volgt voor haar kwijtscheldingsbeleid de landelijk, door de rijksoverheid, gehanteerde normen voor het netto besteedbaar inkomen (=100% bijstandsnorm). De leidraad invordering geldt hiervoor als basis.

Hiervoor maakt de gemeente gebruik van de diensten van het Inlichtingenbureau van de VNG. Deze helpt gemeenten bij het toetsen of iemand die vorig jaar geen gemeentelijke belastingen hoefde te betalen, ook dit jaar in aanmerking komt voor kwijtschelding. Het Inlichtingenbureau

doet dit met behulp van de gegevens van de gemeentelijke sociale dienst, UWV, de Belastingdienst en de RDW.

Op basis van de resultaten kan worden geschat of de inwoner meer betalingscapaciteit-/vermogen heeft of niet. Heeft de inwoner niet meer betalings-capaciteit of -vermogen, dan kan de gemeente de belasting automatisch kwijtschelden. Zo krijgen burgers minder te maken met administratieve rompslomp, kunnen kwijtscheldings-verzoeken sneller worden afgehandeld en wordt goed gebruik gemaakt van inkomensondersteunende maatregelen.

Cijfers over 2017

Geautomatiseerde kwijtschelding (via toets Inlichtingenburo)	101
- waarvan automatisch toegewezen	53
- waarvan automatisch afgewezen	48
Handmatige aanvragen 2016 en ouder	6
- waarvan volledig toegekend	6
- waarvan afgewezen	-
Handmatige aanvragen 2017	117
- waarvan volledig toegekend	94
- waarvan gedeeltelijk toegekend	11
- waarvan afgewezen	12

In 2017 is voor een bedrag van € 29.000 aan kwijtscheldingen verleend (2016: € 42.400)

H. Paragraaf Reserves en Voorzieningen

Reserves

Naam reserve	Saldo 1 januari 2017	Saldo 31 december 2017
Algemene reserve	1.608.599	1.845.831
Algemene reserve De Hilt	8.003	-
Te bestemmen resultaat	1.841.445	994.022
Totaal algemene reserve	3.458.048	2.839.853
Reserve Kapitaallasten	12.049.270	11.898.254
Reserve MIP	1.137.030	708.097
Reserve Eemnesser kunstenaars	746	746
Reserve Sociaal Domein	1.185.237	1.484.958
Reserve Overdracht De Hilt	57.551	32.991
Reserve Sociale woningbouw	71.305	70.143
Reserve Afvalstoffenheffing	155.097	9.438
Reserve Rioolheffing	282.029	81.407
Reserve Volkshuisvesting	33.134	13.134
Reserve Bestemmingsplannen	40.432	40.432
Reserve Investeringsubsidies	83.828	83.828
Reserve LOP	286.656	251.395
Reserve HOV/VERDER	362.999	362.999
Reserve Gemeenschap, cultuur, sport	87.330	78.213
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	292.589	381.970
Reserve Zuidpolder	2.440.113	2.310.701
Reserve APG	270.000	157.500
Reserve Precario	-	733.550
Reserve Participatiebudget	58.881	-
Reserve Kinderopvang/centrum	57.320	57.320
Totaal bestemmingsreserves	18.951.547	18.757.075
Totaal reserves	22.409.595	21.596.928

Een gedetailleerd overzicht van alle mutaties op de reserves is opgenomen bij: 4.7 Overzicht reserves (balansspecificatie B)

Hierna vindt een toelichting plaats voor die reserves die per ultimo 2017 aanwezig zijn. De bedragen achter de reserves zijn de standen per 31 december 2017 en zijn voor de leesbaarheid afgerond op honderden euro's.

Algemene reserve

€ 1.845.800

De algemene reserve heeft een bufferfunctie voor o.a. het opvangen van incidentele tegenvallers. Conform het bestaande beleid kunnen de volgende mutaties jaarlijks in de algemene reserve plaatsvinden: nadelig rekeningsaldo en overige door de raad besloten onttrekkingen/storting.

Reserve dekking kapitaallasten**€ 11.898.300**

Deze reserve wordt gebruikt voor de dekking van de kapitaallasten van een aantal investeringen met economisch nut, waardoor de begroting de komende jaren wordt ontlast en er geen sprake meer is van een structureel begrotingstekort.

In 2017 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

- Toevoeging € 410.000 t.b.v. Groenbeheerplan 2017-2020 (rbs 3-7-2017)
- Toevoeging € 80.700 t.b.v. aanpassen Eikenlaan (rbs 3-7-2017)
- Onttrekking - € 641.716 ter dekking kapitaallasten

Deze stand van de reserve is voldoende om de kapitaallasten van de investeringen met economisch nut, waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden, te dekken.

Reserve MIP (Meerjaren Investeringsplan)**€ 708.100**

De reserve MIP is bedoeld voor kapitaallasten van investeringen met economisch nut van geplande investeringen. Na besluitvorming over deze investeringen wordt het budget overgeheveld naar de reserve dekking kapitaallasten, zodat de reserve dekking kapitaallasten “op slot” zit. In 2017 zijn de volgende mutaties verwerkt:

- Toevoeging € 166.444 Begrotingssaldo 2017 (rbs 31-10-2016)
- Onttrekking - € 9.900 t.b.v. terugdringen formatie griffier (rbs 7-11-2016)
- Onttrekking - € 410.000 t.b.v. Groenbeheerplan 2017-2020 (rbs 27-2-2017)
- Onttrekking - € 95.000 t.b.v. Baggerwerkzaamheden (rbs. 250917)
- Onttrekking - € 80.700 t.b.v. aanpassen Eikenlaan (rbs 18-12-2017)

De geraamde onttrekking van € 95.000 t.b.v. Baggerwerkzaamheden (rbs 25-9-2017) is nog niet gerealiseerd omdat hiervoor in 2017 nog geen kosten werden gemaakt.

Eemnesser kunstenaars**€ 700**

In 1995 is dankzij een schenking deze bestemmingsreserve ingesteld. Het bedrag is bedoeld om de bekendheid van de Eemnesser kunstenaars te vergroten. In 2001 is voor het laatst hieruit een aankoop gedaan.

Sociaal Domein**€ 1.485.000**

Gezien de onzekerheden in verband met de decentralisatie-operaties is deze reserve ingesteld.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2017 zal de raad een voorstel krijgen over de dotatie/onttrekking aan de reserve Sociaal Domein, afhankelijk van het resultaat van de decentralisaties.

Overdracht de Hilt**€ 33.000**

Voor het in beeld houden van de werkelijke kapitaallasten van De Hilt (conform de zogenoemde bruto-variant) is deze bestemmingsreserve in het leven geroepen. Dit is de enige reserve waaraan jaarlijks rente wordt toegerekend, omdat dit ook aan de investering gebeurt. Deze reserve is in 2019 uitgeput.

Sociale woningbouw**€ 70.100**

De raad heeft op 27 februari 2006 besloten om een volkshuisvestingsfonds in het leven te roepen. Indien blijkt dat bij de bouw van een project de gewenste woningdifferentiatie van de Woonvisie niet mogelijk is, dient door de ontwikkelaar een financiële compensatie te worden geboden, die in dit fonds wordt gestort.

Onttrekkingen aan deze reserve zijn bedoeld om sociale woningbouw te financieren in dure bouwplannen (binnenstedelijke herontwikkeling) zodat ook in die plannen sociale woningbouw mogelijk blijft.

In 2016 heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 1.162 voor tekenwerk noodwoningen Wilgenpad.

Afvalstoffenheffing**€ 9.400**

Deze reserve is beschikbaar om toekomstige overschotten en tekorten op de exploitatie te verrekenen met deze reserve, met uitzondering van de overschotten op de kapitaallasten. Deze worden toegevoegd aan de voorziening afvalstoffenheffing.

In 2017 is een bedrag van € 145.659 onttrokken aan deze reserve, waarvan € 96.331 t.b.v. DVO-uren en € 47.415 voor capaciteitsuitbreiding van het Milieustation (begrotingswijziging 16 betreffende de 1^e wijziging DVO 2017).

Daarnaast is € 1.913 onttrokken voor het beleidsplan Huishoudelijke Afvalstoffen (rbs.27- maart 2017)

Riolering**€ 81.400**

Deze reserve wordt ingezet om toekomstige overschotten en tekorten op de exploitatie te verrekenen met deze reserve, met uitzondering van de overschotten op de kapitaallasten. Deze worden sinds het uitkomen van de notitie riolering in 2014, toegevoegd aan de voorziening riolering.

Om een gelijkmatig beeld van de jaarlijkse aanslag te borgen, wordt bij de tariefvaststelling zowel de voorziening als deze reserve gebruikt als dekking.

In 2017 is een bedrag van € 200.623 onttrokken aan deze reserve, waarvan:

- € 117.820 voor teruggaaf rioolheffing aan de burgers
- € 51.164 voor de vervolgactie Sedumdaken (rbs 27-03-2017)
- € 15.000 voor het uitvoeringsprogramma 2017
- € 5.953 voor DVO-uren a.g.v. de 1^e wijziging DVO2017
- € 10.686 voor de kostendekkendheid

Volkshuisvesting**€ 13.100**

Deze reserve is gevormd bij het vaststellen van de jaarrekening 2009.

Mogelijke bestedingsdoeleinden zijn:

- Duurzaamheidsprojecten gerelateerd aan woningbouw
- Duurzaamheidsleningen via SVN
- Starterleningen (indien huidige fonds leeg is)
- Actualiseren woonvisie.

In 2017 is € 20.000 onttrokken t.b.v. het uit te voeren onderzoek investeringen sociale huurwoningen (rbs.181217)

Bestemmingsplannen**€ 40.400**

Deze reserve is gevormd bij het vaststellen van de jaarrekening 2009.

De reserve wordt besteed aan het digitaliseren en het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen, inclusief voorliggende onderzoeken. Het tekort c.q. overschot ten opzichte van de raming wordt verrekend met deze reserve.

In 2017 heeft hierop geen mutaties plaatsgevonden.

Investeringsubsidies**€ 83.800**

Deze reserve wordt aangewend voor investeringen bij sportverenigingen. In 2017 heeft hierop geen mutatie plaatsgevonden.

LOP (LandschapsOntwikkelingsPlan)**€ 251.400**

Deze reserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2009 gevormd. Bij het vaststellen van de begroting 2014 is aan deze reserve € 235.000 toegevoegd. In 2017 is een bedrag onttrokken van € 35.261.

Reserve HOV/VERDER**€ 363.000**

Deze reserve is bedoeld voor investeringen in het kader van de HOV-lijn en de aanleg van de bushalte A27 (project VERDER).

Voor de aanleg van de HOV-lijn wordt door de provincie Noord-Holland een eenmalige bijdrage gevraagd van € 250.000. In 2014 is daar 25% van betaald. Voor de aanleg van de bushaltes langs de A27 dient Eemnes een eigen bijdrage te leveren van € 165.000. Beide bedragen zijn nog opgenomen in deze reserve.

Reserve gemeenschap, cultuur en sport

€ 78.200

De reserve van € 100.000 is ingesteld om de komende jaren initiatieven op dit gebied te ondersteunen. De reserve is bedoeld voor niet-voorzien uitgaven, die binnen de reikwijdte van de "Algemene Subsidieverordening Eemnes 2011" en de "Beleidsregels en Uitvoeringsregels 2012-2015" vallen. In 2017 is een bedrag onttrokken van € 9.117 verband houdend met kleinschalige initiatieven waarvoor de gemeenteraad op 1 mei 2017 jaarlijks € 10.000 beschikbaar heeft gesteld.

Reserve Zuidpolder

€ 2.310.700

In 2014 is de reserve gevormd uit de "boekwinst" van de GREX Woningbouw Zuidpolder. Jaarlijks worden aan deze reserve de beheerskosten onttrokken van de grondexploitatie Zuidpolder. In 2017 is er een bedrag van € 129.412 onttrokken voor beheerskosten 2017.

Reserve bovenwijkse voorzieningen Zuidpolder

€ 382.000

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2014 is deze reserve gevormd voor een bedrag van € 285.700 uit de reserve Zuidpolder.

De infrastructurele maatregelen, die deels ook in de verdere toekomst worden uitgevoerd, zijn deels toegerekend aan de grondexploitaties bedrijventerrein en de CV/BV. Bij het bedrijventerrein zal de bijdrage van € 1 milj. bij de start van het bouwrijp maken in rekening worden gebracht en bij het woongebied zijn 17 jaarlijkse termijnen opgenomen van in totaal ca € 1 milj. In 2016 is er een bedrag van € 89.381 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve APG

€ 157.500

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 zijn in deze reserve de rendementen opgenomen van het APG beleggingsfonds voor de jaren 2016-2019. In 2017 is het begrote deel van € 112.500, zijnde 2,5% over € 4.500.000, hieraan onttrokken.

Reserve Kinderopvangcentrum

€ 57.300

In 2017 heeft hierop geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Precario

€ 733.500

De gemeenteraad heeft op 3 juli 2017 bij de vaststelling van de jaarrekening besloten om van het jaarresultaat 2016 € 733.500 toe te voegen aan een nieuw in te stellen reserve Precario. Dit vanwege risico's op de afloop van bezwaar- en beroepsprocedures tegen opgelegde aanslagen Precarioheffing.

Op de volgende pagina is een overzicht opgenomen waarin per reserve aangegeven is:

- de geraamde onttrekkingen en stortingen
- de gerealiseerde onttrekkingen en stortingen
- de begroting(swijgziging) waarmee de raad deze mutaties heeft goedgekeurd

Reserve	Primitief / Wijz.	Omschrijving	Begroot	Storting	Rekening		Verschil	Incidenteel/ Structureel
			Onttrekking		Onttrekking	Storting		
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	54.138	-	6.333		47.805	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	30.000	-	-		30.000	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	23.000	-	23.000		-	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	14.922	-	14.922		-	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	33.502	-	33.502		-	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	42.805	-	42.805		-	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	24.983	-	24.983		-	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	150.000	-	30.000		120.000	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	18.200	-	12.529		5.672	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	18.510	-	13.510		5.000	I
Algemene reserve	7	rbs270317:overhevelingbudgetten2016-2017	8.135	-	8.135		-	I
Algemene reserve	12	rbs030717:renovatie aula	20.480	-	20.480		-	I
Algemene reserve	13	rbs030717:inhuur beleidsmedewerker RO	56.160	-	43.355		12.805	I
Algemene reserve	17	rbs030717:toev.ged.voord.saldo2016div .on	-	290.000		290.000	-	S
Algemene reserve	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv verkeersb.	25.000		6.472		18.528	I
Algemene reserve	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv openb.groen	50.000		50.000		-	I
Algemene reserve	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv div.ond	7.500		-		7.500	I
Algemene reserve	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv	200.000		7.666		192.334	I

Reserve	Primitief / Wijz.	Omschrijving	Begroot		Rekening		Verschil	Incidenteel/ Structureel
			Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting		
Algemene reserve	17	Best.pl. rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv kunst/cultuur	7.500		5.125		2.376	I
Algemene reserve	17	rbs030717:toevoeging ged.voord.saldo2016	-	397.055		397.055	-	I
Algemene reserve	23	rbs250917:E-oplaadpalen	15.000	-	15.000		-	I
Algemene reserve	24	rbs271117:Eemnes Klimaatneutraal 2030	25.000	-	-		25.000	I
Algemene reserve	36	rbs181217:Afval/onttr.tbv 92730000	100.000	-	92.008		7.992	I
			924.835	687.055	449.824	687.055	475.012	
Algemene reserve De Hilt		overname De Hilt op 01-04-2017			8.003		-8.003	I
			-	-	8.003	-	-8.003	
Te bestemmen resultaat	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016n/Res.S ocDo	420.840	-	420.840		-	S
Te bestemmen resultaat	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016n/Res.P reca	733.550	-	733.550		-	S
Te bestemmen resultaat	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016n/Alg.R eser	290.000	-	290.000		--	S
Te bestemmen resultaat	17	rbs030717:ged.voord.saldo2016n/Alg.R eser	397.055	-	397.055		-	S
			1.841.445	-	1.841.445	-	--	
ALGEMENE RESERVES			2.766.280	687.055	2.299.272	687.055	467.008	
Reserve Kapitaallasten	5	rbs270217:Groenbeheerplan2017-2020	-	410.000		410.000	-	S
Reserve Kapitaallasten	21	rbs181217:aanpassen Eikenlaan	-	80.700		80.700	-	S
Reserve Kapitaallasten	P	Inbreng staat D 2017	630.128	-	641.716		-11.588	S
			630.128	490.700	641.716	490.700	-11.588	
Reserve MIP	1	rbs311016:saldo begroting naar res.MIP	-	166.644		166.644	-	I
Reserve MIP	2	rbs071116:terugdr.form.reductieGriffier	27.500	-	9.877		17.623	I

Reserve	Primitief / Wijz.	Omschrijving	Begroot		Rekening		Verschil	Incidenteel/ Structureel
			Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting		
Reserve MIP	5	rbs270217:Groenbeheerplan2017-2020	410.000	-	410.000		-	I
Reserve MIP	20	rbs250917:baggerwerkzaamheden	95.000	-	95.000		-	I
Reserve MIP	21	rbs181217:aanpassen Eikenlaan	80.700	-	80.700		-	I
			613.200	166.644	595.577	166.644	17.623	
Reserve Sociaal Domein	17	rbs030717:toevoeging ged.voord.saldo2016	-	420.840		420.840	-	I
Reserve Sociaal Domein	17	rbs030717:vrijval van Res.Participatie	-	58.881		58.881	-	I
Reserve Sociaal Domein	P	Inbreng staat D 2017	180.000	-	180.000		-	I
			180.000	479.721	180.000	479.721	-	
Reserve Overdracht De Hilt	P	Inbreng staat D 2017	27.438	-	27.438		-	S
Reserve Overdracht De Hilt	P	Inbreng staat D 2017	-	2.878		2.878	-	S
			27.438	2.878	27.438	2.878	-	
Reserve Sociale woningbouw	7	rbs270317:overhevelingLocatieWilgenpad	71.000	-	1.162		69.838	I
			71.000	-	1.162	-	69.838	
Reserve Afvalstoffenheffing	7	rbs270317:overhev.beleidHuish.afvalstoffen	35.000	-	1.913		33.087	I
Reserve Afvalstoffenheffing	16	1e wijziging DVO 2017 / DVO-uren Afvalstoffenheffing	96.331	-	96.331		-	S
Reserve Afvalstoffenheffing	16	1e wijziging DVO 2017 / cap.uitbr. Milieustation	47.415		47.415		-	S
			178.746	-	145.659	-	33.087	
Reserve Rioolheffing	9	rbs270317:vervolgactie Sedumdaken	75.000	-	51.164		23.836	I
Reserve Rioolheffing	11	rbs010517:Uitvoeringsprog.GRP 2017/advies	25.000	-	-		25.000	I
Reserve Rioolheffing	11	rbs010517:Uitvoeringsprog.GRP 2017/onderh.	15.000	-	15.000		-	I
Reserve Rioolheffing	P	Inbreng staat D 2017 teruggaaf	117.000	-	117.820		-820	I

Reserve	Primitief / Wijz.	Omschrijving	Begroot	Storting	Rekening		Verschil	Incidenteel/ Structureel
			Onttrekking		Onttrekking	Storting		
Reserve Rioolheffing	P	rioolheffing Inbreng staat D 2017 onttr. ivm 100% kostendekking	8.007	-	10.686		-2.679	S
Reserve Rioolheffing	16	1e wijziging DVO 2017 / DVO-uren Riolering	5.953		5.953		-	S
			245.960	-	200.623	-	45.337	
Reserve Volkshuisvesting	34	rbs181217:BO onderz.invst.sochuurwon2022	20.000	-	20.000		-	I
			20.000	-	20.000	-	-	
Reserve LOP	4	rbs270217:KernrandvisieGoyergracht/A-27	15.000	-	-		15.000	I
Reserve LOP	6	rbs270317:deelname Meimaand Fietsmaand	1.500	-	1.500		-	I
Reserve LOP	7	rbs270317:overheveling Vogelboulevard	12.250	-	12.250		-	I
Reserve LOP	P	Inbreng staat D 2017 (bijdrage pontje)	10.000	-	10.000		-	S
Reserve LOP	P	Inbreng staat D 2017 (Blauwe as)	5.300	-	6.511		-1.211	S
Reserve LOP	P	Inbreng staat D 2017 (O-gen)	7.500	-	5.000		2.500	S
			51.550	-	35.261	-	16.289	
Reserve Gemeenschap, cultuur, sport	10	rbs010517:onttr.res.Gemeensch/Cult/Sport	10.000	-	9.117			I
			10.000	-	9.117	-	-	
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	P	Inbreng staat D 2017 / dotatie	-	113.933		89.381	-24.552	S
			-	113.933	-	89.381	-24.552	
Reserve Zuidpolder	P	Inbreng staat D 2017 / Beheerskosten	95.360	-	129.412		-34.052	S
			95.360	-	129.412	-	-34.052	

Reserve	Primitief / Wijz.	Omschrijving	Begroot		Rekening		Verschil	Incidenteel/ Structureel
			Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting		
Reserve APG	P	Inbreng staat D 2017	112.500	-	112.500	-	-	S
			112.500	-	112.500	-	-	
Reserve Precario	17	rbs030717:toevoeging ged.voord.saldo2016	-	733.550		733.550	-	I
			-	733.550	-	733.550	-	
Reserve Participatiebudget	17	rbs030717:toevoeging aan Res.Soc.Domein	58.881	-	58.881	-	-	I
			58.881	-	58.881	-	-	
BESTEMMINGSRESERVES			2.294.763	1.987.426	2.157.346	1.962.874	111.982	
TOTAAL RESERVES			5.061.043	2.674.481	4.456.618	2.649.929	579.873	

Toelichting

Zowel de lasten als de baten worden hierna apart toegelicht, vanuit het perspectief van de reserves. Bedragen zijn hieronder afgerond op honderden euro's.

Baten

Geraamd was een dotatie aan de reserves van € 2.674.500 en gerealiseerd is € 2.649.900, een nadeel van € 24.600. Dit is het gevolg van de hoger geraamde toevoeging op de reserve bovenwijkse voorzieningen, die gerelateerd is aan de verkoopopbrengsten van bouwkvavels.

Lasten

Geraamd was een onttrekking aan de reserves van € 5.061.000 en gerealiseerd is € 4.456.600, een voordeel van € 604.400. Dit voordeel is als volgt opgebouwd:

€	208.500	V	Algemene reserve door lagere besteding op overhevelingen 2016
€	12.800	V	Algemene reserve door lagere kosten inhuur beleidsmedewerker RO (budget: € 56.160 / werkelijk: € 43.355)
€	18.500	V	Algemene reserve door lagere kosten tbv verkeersborden (rbs 3-7-2017) / (budget: € 25.000 / werkelijk: € 6.500)
€	7.500	V	Algemene reserve door nog niet besteed budget tbv diverse onderdelen Groene leefomgeving (rbs 3-7-2017)
€	192.300	V	Algemene reserve door lagere kosten tbv Bestemmingsplannen (rbs 3-7- 2017) / (budget: € 200.000 / werkelijk: € 7.700)
€	2.400	V	Algemene reserve door lagere kosten tbv kunst en cultuur (rbs 3-7-2017) / (budget: € 7.500 / werkelijk: € 5.100)
€	25.000	V	Algemene reserve, nog niet besteed budget t.b.v. Eemnes klimaatneutraal 2030(rbs 27-11-2017)
€	8.000	V	Algemene reserve door lagere kosten t.b.v. Afvalverwijdering (rbs 18-12- 2017) / (budget: € 100.000 / werkelijk: € 92.008)
€	8.000	N	Algemene reserve De Hilt t.b.v. liquidatie per 1-4-2017 / mutatie door opheffing reserve was niet geraamd
€	133.000	V	reserve Kapitaallasten door lagere kapitaallasten
€	17.600	V	reserve MIP budget formatiereductie griffier ad (rbs 7-11-2016) / (budget: € 27.500 / werkelijk: € 9.900)
€	69.800	V	reserve Sociale Woningbouw doordat budget Wilgenpad (rbs 27-3-2017) / (budget: € 71.000 / werkelijk: € 1.200)
€	33.100	V	reserve Afvalstoffenheffing tbv beleid huishoudelijke afvalstoffen (rbs 27-3- 2017) / (budget: € 35.000 / werkelijk: € 1.900)
€	23.800	V	reserve Rioolheffing t.b.v. Vervolgactie Sedumdaken (rbs 27-3-2017) / (budget: € 75.000 / werkelijk: € 51.200)
€	25.000	V	reserve Rioolheffing t.b.v. advies uitvoeringsprogramma GRP 2017 (rbs 1-5- 2017) / (budget: € 25.000 / werkelijk: € 0)
€	800	N	reserve Rioolheffing t.b.v. teruggaaf rioolheffing burgers / / (budget: € 117.000 / werkelijk: € 117.800)
€	2.700	N	reserve Rioolheffing t.b.v. kostendekkendheid / / (budget: € 8.000 / werkelijk: € 10.700)
€	15.000	V	Reserve LOP t.b.v.Kernrandvisie Goyergracht/A27 (rbs 27-2-2017) / / (budget: € 15.000 / werkelijk: € 0)
€	1.200	N	Reserve LOP t.b.v. jaarlijkse bijdrage Blauwe as / / (budget: € 5.300 / werkelijk: € 6.500)
€	2.500	V	Reserve LOP t.b.v. kosten O-gen / / (budget: € 7.500 / werkelijk: € 5.000)
€	900	V	Reserve Gemeenschap, cultuur, sport t.b.v. kleinschalige initiatieven (rbs 1- 5-2017) / / (budget: € 10.000 / werkelijk: € 9.100)
€	34.000	N	Reserve Zuidpolder t.b.v. dekking beheerskosten / / (budget: € 95.400 / werkelijk: € 129.400)

Voorzieningen

De voorzieningen zijn ingedeeld in drie categorieën, A, B en C.

A. Voorzieningen voor verplichting, verliezen en risico's

In deze categorie kent Eemnes de volgende voorzieningen:

Naam voorziening	Saldo 1 januari 2017	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31 december 2017	Categorie art.44 BBV
Wachtgelden ex-wethouders	33.362	-	125	33.487	-	A
Pensioenen ex-wethouders	1.337.422	-	464.454	38.725	1.763.151	A
Totaal voorz. voor verpl. verliezen en risico's	1.370.784	-	464.579	72.212	1.763.151	

De voorziening wachtgelden ex-wethouders

De laatste wachtgelduitkering eindigde op 7 december 2017. De stand per 31 december 2016 was op € 125 na voldoende om aan de verplichtingen in 2017 te kunnen voldoen. Omdat thans geen wachtgeldverplichtingen bestaan resteert per 31 december 2017 een nihil-saldo.

Voorziening met contante waarde berekening

Deze voorziening bestaat per ultimo 2017 uit de voorziening voor pensioenen van alle (ex-) wethouders en nabestaanden.

De hoogte van een pensioenvoorziening wordt bepaald door twee belangrijke factoren, demografisch en rente. De leeftijd waarop iemand met pensioen gaat is gekoppeld aan de AOW-leeftijd en die leeftijd wordt de komende jaren van 67 jaar verder verhoogd op basis van de stijging van de gemiddelde leeftijdsverwachting. Een ander element is de sterftekans, we worden steeds ouder en dat betekent dat gepensioneerden (of hun nabestaanden) langer gebruik maken van een pensioen.

Een andere belangrijke factor is de rekenrente. Eemnes heeft er voor gekozen om aan te sluiten bij de rekenrente die het ministerie van BZK heeft geadviseerd 1,648% (de rente op 25-jaars staatsleningen). Hieruit bleek dat deze voorziening met € 464.454 moest worden verhoogd tot een totaalbedrag van € 1.763.151.

B. Voorziening ter egalisering van kosten

In deze categorie kent Eemnes de volgende voorzieningen:

Naam voorziening	Saldo 1 januari 2017	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31 december 2017	Categorie art.44 BBV
Voorziening Onderhoud bibliotheek	75.281	46.111	-	4.170	25.000	B
Voorziening Groot onderhoud schoolgebouwen	22.048	22.048	-	-	-	B
Totaal egalisatievoorzieningen	97.328	68.158	-	4.170	25.000	

De voorziening onderhoud bibliotheek is deels vrijgevallen ten gunste van de exploitatie vanwege de toekomstige ontwikkelingen rond het Huis van Eemnes. De verwachting is dat een restant van € 25.000 voldoende is om gedurende het resterende gebruik van het gebouw in het onderhoud te voorzien.

De voorziening groot onderhoud schoolgebouwen is geheel vrijgevallen ten gunste van de exploitatie omdat alle onderhoudskosten ook direct ten laste van de exploitatie worden gebracht.

C. Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

In deze categorie kent Eemnes de volgende voorzieningen:

Naam voorziening	Saldo 1 januari 2017	Vrijgeval- len bedragen	Toevoe- gingen	Aan- wendingen	Saldo 31 december 2017	Categorie art.44 BBV
Voorziening Rioolheffing	192.325	-	6.124	-	198.449	C
Voorziening Afvalstoffenheffing	90.228	-	-	34.000	56.228	C
Totaal voorz. voor midd. Van derden met gebonden bestemm.	282.553	-	6.124	34.000	254.677	

Deze voorzieningen worden gebruikt om kleine schommelingen in de tarieven voor de Riool- en Afvalstoffenheffing op te vangen in het kader van de kostendekkendheid. Voor de Rioolheffing kon een kleine toevoeging plaatsvinden van € 6.124 en bij de Afvalstoffenheffing is de geraamde aanwending van € 34.000 ook daadwerkelijk onttrokken aan de voorziening.

JAAARREKENING

3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting

3.1 Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Begroting 2017 voor wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017			Vershil (b-a)
Programma:	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
1. Bestuur van de gemeenschap	-	644.274	644.274	-	670.746	670.746	-18.559	1.154.298	1.135.739	464.993
2. Veiligheid	-	784.962	784.962	-	810.675	810.675	-3.350	782.161	778.811	-31.864
3. Publiek, Vergunning en Handhaving	-655.950	1.060.399	404.449	-655.950	984.324	328.374	-819.654	927.152	107.498	-220.876
4. Mobiliteit	-16.800	730.607	713.807	-16.800	964.326	947.526	-33.431	908.559	875.128	-72.398
5. Groene leefomgeving	-7.983	693.596	685.613	-7.983	957.383	949.400	-46.451	653.752	607.301	-342.099
6. Milieu	-1.623.794	1.465.040	-158.754	-1.680.444	1.904.122	223.678	-1.703.970	1.748.632	44.661	-179.017
7. Ruimtelijke Ordening en Wonen	-1.859.307	1.387.164	-472.143	-1.859.307	1.849.570	-9.737	-2.886.013	2.502.998	-383.015	-373.278
8. Werk en Inkomen	-1.085.900	2.105.859	1.019.959	-1.085.900	2.105.859	1.019.959	-1.242.562	2.232.219	989.657	-30.302
9. Sociale Samenhang	-173.700	2.329.686	2.155.986	-173.700	2.430.677	2.256.977	-140.966	1.849.513	1.708.547	-548.430
10. Sport, Cultuur en Vrije Tijd	-479.329	1.281.990	802.661	-479.329	1.334.744	855.415	-606.515	1.711.872	1.105.357	249.942
11. Opgroeien in Eemnes	-20.191	2.892.574	2.872.383	-20.191	2.884.447	2.864.256	-113.405	2.866.024	2.752.619	-111.637
00. Hulpkostenplaats(en)	-921.569	921.571	2	-1.044.233	1.044.235	2	-1.154.574	1.154.574	-	-2
Totaal programma's	-6.844.523	16.297.721	9.453.198	-7.023.837	17.941.107	10.917.270	-8.769.451	18.491.754	9.722.303	-1.194.967
Algemene dekkingsmiddelen	-12.739.636	1.052.465	-11.687.171	-12.739.636	1.039.975	-11.699.661	-12.555.877	235.562	-12.320.316	-620.655
Overhead	-14.000	3.147.751	3.133.751	-14.000	3.172.953	3.158.953	-3.315	3.413.993	3.410.679	251.726
Onvoorzien	-	10.000	10.000	-	10.000	10.000	-	-	-	-10.000
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-19.598.159	20.507.938	909.779	-19.777.473	22.164.036	2.386.563	-21.328.643	22.141.309	812.666	-1.573.896
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	-1.193.233	116.811	-1.076.422	-3.219.598	833.036	-2.386.562	-2.065.592	258.903	-1.806.689	579.873
Het gerealiseerde resultaat	-20.791.392	20.624.749	-166.643	-22.997.071	22.997.071	-	-23.394.234	22.400.212	-994.022	-994.023

Saldo is: lasten -/-baten; positief getal is meer lasten dan baten

Vershil is: realisatie -/- raming; positief getal is negatief resultaat

3.2 Analyse saldo 2017

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste verschillen per programma opgenomen.

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
1. Bestuur van de gemeenschap	464.993	N
➤ Bestuursorganen	445.000	N
➤ Overige verschillen	19.993	N
2. Veiligheid	31.864	V
➤ Veiligheid en criminaliteit	4.500	N
➤ Brandweer	32.400	V
➤ Overige verschillen	3.964	V
3. Publiek, Vergunning en Handhaving	220.876	V
➤ APV	24.500	V
➤ Verlening omgevingsvergunning	142.800	V
➤ Welstandtoezicht	7.000	V
➤ Handhaving omgevingsvergunning	15.800	V
➤ Leges reisdocumenten, rijbewijzen e.d.	19.300	V
➤ Overige verschillen	11.476	V
4. Mobiliteit	72.398	V
➤ Wegen, straten en pleinen	42.000	V
➤ Verkeersmaatregelen	5.000	V
➤ Verkeersborden	18.400	V
➤ Overige verschillen	6.998	V
5. Groene leefomgeving	342.099	V
➤ Openbaar groen	206.000	V
➤ Waterbeheer	91.000	V
➤ Speeltuinen – plaatsen	9.000	V
➤ Restgroen	34.900	V
➤ Overige verschillen	1.199	V
6. Milieu	179.017	V
➤ Riolering onderhoud	27.000	N
➤ Riolering (beleid)	51.000	V
➤ Klimaatbeleid	104.000	V
➤ Afvalverwijdering	36.400	V
➤ Begraafplaats	28.000	V
➤ Overige verschillen	13.383	N
7. Ruimtelijke Ordening en Wonen	373.278	V
➤ Bestemmingsplannen	225.400	V
➤ Volkshuisvesting	108.100	V
➤ Overige gebouwen en gronden	19.600	V
➤ Overige verschillen	20.178	V
8. Werk en Inkomen	30.302	V
➤ Bijstand	28.200	N
➤ Participatietrajecten	70.700	V
➤ WSW	76.600	V
➤ Stelpost Sociaal Domein	87.600	N
➤ Overige verschillen	1.198	N

Financiële verschillen per programma	Afwijking	V/N
9. Sociale Samenhang	548.430	V
➤ Algemene voorzieningen	73.700	V
➤ Eerste lijnsloket/uitvoering	95.900	V
➤ Voorzieningen in en om het huis	55.000	N
➤ Maatwerkvoorzieningen 18+ incl. PGB	41.000	V
➤ Stelposten ter correctie	391.700	V
➤ Overige verschillen	1.130	V
10. Sport, Cultuur en Vrije Tijd	249.942	N
➤ Sport	37.200	N
➤ Sportvelden	19.900	N
➤ Openbare bibliotheek	150.600	N
➤ De Hilt	65.300	N
➤ Recreatie	14.500	V
➤ Overige verschillen	8.558	V
11. Opgroeien in Eemnes	111.637	V
➤ Onderwijshuisvesting	66.200	V
➤ Leerlingenvervoer	34.300	V
➤ Peuterspeelzalen	27.600	V
➤ Jeugdgezondheidszorg	20.600	N
➤ Kinderopvang	5.300	V
➤ Algemene voorzieningen jeugd	36.200	V
➤ Jeugdzorg	90.600	V
➤ Stelposten ter correctie	126.600	N
➤ Overige verschillen	1.363	N
Algemene dekkingsmiddelen	40.782	V
➤ Mutatie reserves	579.900	N
➤ Treasury	131.700	V
➤ Belastingopbrengsten	36.400	V
➤ Algemene uitkering gemeentefonds	324.000	V
➤ Onvoorzien / Stelposten	128.500	V
➤ Overige verschillen	82	V
Overhead	251.726	N
➤ Bestuursondersteuning/Staf	151.500	N
➤ Representatie	25.200	N
➤ Overhead BEL Combinatie	19.200	N
➤ Overhead Overige verbonden partijen	65.600	N
➤ Overige verschillen	9.774	V
Onvoorzien	10.000	V
➤ Onvoorzienne uitgaven	10.000	V

3.3 Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeente Eemnes. Het voor gemeente Eemnes toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	Ruizeveld de Winter, EL	Dijk, P van	Bruijn, JA de	Graaf-Gerrits, AH de
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gewezen gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/1	1/1 – 31/7	1/4 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	1,0	0,85
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Ja	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.783	10.278	41.574	32.853
Beloningen betaalbaar op termijn	14.707	1.091	5.753	4.509
<i>Subtotaal</i>	<i>112.489</i>	<i>11.369</i>	<i>47.327</i>	<i>37.362</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	15.586	105.129	115.914
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	112.489	11.369	47.327	37.632
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 – 31/12	1/1 -31/12	1/1 -31/12	
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0	1,0	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	88.121	83.554	65.576	
Beloningen betaalbaar op termijn	11.581	11.099	8.345	
Totale bezoldiging 2016	99.702	94.653	73.921	

3.4 Incidentele baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft de baten en lasten per programma aan. Tevens zijn hier de incidentele mutaties met de reserves vermeld.

Incidentele baten en lasten per programma	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
A. INCIDENTELE BATEN			
verkenning samenwerking gem. Baarn (zie ook lasten)		-	-18.401
1. Bestuur van de gemeenschap	-	-	-18.401
afwikkeling opheffing St. Welstand Monumenten Midd. Ned.			-9.018
3. Publiek, Vergunning en Handhaving	-	-	-9.018
Verkoopopbrengst restgroenstroken (7 percelen)			-34.900
5. Groene leefomgeving	-	-	-34.900
Subsidieontvangst Duurzaam bouwloket			-4.800
6. Milieu	-	-	-4.800
Vrijval voorziening onderhoud bibliotheek			-46.110
7. Ruimtelijke Ordening en Wonen	-	-	-46.110
Vrijval voorziening onderhoud clusterschool			-22.047
11. Opgroeien in Eemnes	-	-	-22.047
Treasury / APG click deel 2017			-116.250
BCF suppl. 2010-2017			-11.639
Digit. Bouwvergunningen		-54.138	-6.333
Paardenroutes		-30.000	-
Onderh. Wegen		-23.000	-23.000
Onderzoek alternatief HOV-halte A27		-14.922	-14.922
verkeersmaatregelen		-33.502	-33.502
extra inhuur verkeer		-42.805	-42.805
Groenstruct.plan		-24.983	-24.983
Verfraaien Braadkamp		-150.000	-30.000
verduurz. Woningen		-18.200	-12.529
woonvisie+keurm. Huurwon.		-18.510	-13.510
gebiedsvisie De Hilt/Eemhof		-8.135	-8.135
rbs030717:renovatie aula		-20.480	-20.480
rbs030717:inhuur beleidsmedewerker RO		-56.160	-43.355
rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv verkeersb.		-25.000	-6.472
rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv openb.groen		-50.000	-50.000
rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv div.ond		-7.500	-
rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv Best.pl.		-200.000	-7.666
rbs030717:ged.voord.saldo2016tbv kunst/cultuur		-7.500	-5.125
rbs250917:E-oplaadpalen		-15.000	-15.000
rbs271117:Eemnes Klimaatneutraal 2030		-25.000	-
rbs181217:Afval/onttr.tbv 92730000		-100.000	-92.008
overname De Hilt op 01-04-2017 (zie ook lasten Prog. 10)		-	-8.003
rbs071116:terugdr.form.reductieGriffier		-27.500	-9.877
rbs270217:Groenbeheerplan2017-2020		-410.000	-410.000
rbs250917:baggerwerkzaamheden		-95.000	-95.000
rbs181217:aanpassen Eikenlaan		-80.700	-80.700
rbs270317:overhevelingLocatieWilgenpad		-71.000	-1.162
rbs270317:overhev.beleidHuish.afvalstoff		-35.000	-1.913
Inbreng staat D 2017 teruggaaf rioolheffing	-117.000	-117.000	-117.820
rbs270317:vervolgactie Sedumdaken		-75.000	-51.164
rbs010517:Uitvoeringsprog.GRP 2017/advies		-25.000	-
rbs010517:Uitvoeringsprog.GRP 2017/onderh.		-15.000	-15.000

Incidentele baten en lasten per programma	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
rbs181217:BO onderz.invt.sochuurwon2022		-20.000	-20.000
rbs270217:KernrandvisieGoyergracht/A-27		-15.000	-
rbs270317:deelname Meimaand Fietsmaand		-1.500	-1.500
rbs270317:overheveling Vogelboulevard		-12.250	-12.250
rbs010517:onttr.res.Gemeensch/Cult/Sport		-10.000	-9.117
Onttrekking res. Soc. Domein (Inbreng staat D 2017)	-180.000	-180.000	-180.000
rbs030717:toevoeging aan Res.Soc.Domein		-58.881	-58.881
Algemene dekkingsmiddelen	-297.000	-2.173.666	-1.650.099
TOTAAL INCIDENTELE BATEN	-297.000	-2.173.666	-1.785.375

B. INCIDENTELE LASTEN			
terugdringen formatie griffier (zie onttr.res.)		15.000	9.877
verkenning samenwerking gem. Baarn (zie ook baten)			41.407
1. Bestuur van de gemeenschap	-	15.000	51.284
Aanschaf camerapakket			5.950
2. Veiligheid	-	-	5.950
digitalisering bouwvergunningen (zie onttr. Res.)		54.138	6.333
project bouwtoezicht	40.000	40.000	29.861
voorbereiding en implementatie Omgevingswet	10.000	10.000	2.108
3. Publiek, Vergunning en Handhaving	50.000	104.138	38.302
Paardenroutes (zie onttr. Res.)		30.000	-
Onderzoek alternatief HOV-halte A27 (zie onttr. Res.)		14.922	18.719
verkeersmaatregelen (zie onttr. Res.)		33.502	33.502
rbs250917:E-oplaadpalen (zie onttr. Res.)		15.000	-
4. Mobiliteit	-	93.424	52.221
Aanbesteding beheer openb. Ruimte (zie onttr. Res.)		24.983	6.190
Verfraaien Braadkamp (zie onttr. Res.)		150.000	8.000
bestrijding Japanse duizendknoop (zie onttr. Res.)		50.000	-
Baggerwerkzaamheden (zie onttr. Res.)		95.000	-
5. Groene leefomgeving	-	319.983	14.190
Energie-neutraal gemeentelijk vastgoed	15.000	15.000	-
rbs271117:Eemnes Klimaatneutraal 2030 (zie onttr. Res.)	25.000	25.000	-
rbs270317:vervolgactie Sedumdaken (zie onttr. Res.)		75.000	51.164
- WZH verm. consumptie fossiele energie woningen			12.500
- 141701290 2e jaar energieloket			15.577
- Verduurzamen woningen RvEeden			22.801
- wzh Overmorgen klimaatplan			10.000
6. Milieu	40.000	115.000	112.042
Woonvisie en keurmerk huurwoningen (zie onttr. Res.)		18.510	-
Gebiedsvisie De Hilt en Eemhof (zie onttr. Res.)		8.135	17.813
rbs270317:overhevelingLocatieWilgenpad (zie onttr. Res.)		71.000	1.161
rbs181217:BO onderz.invt.soc.huurwon. na2022 (zie onttr. Res.)		20.000	-
rbs030717:inhuur beleidsmedewerker RO		56.160	43.355
rbs030717:renovatie aula (zie onttr. Res.)		20.480	22.768
7. Ruimtelijke Ordening en Wonen	-	194.285	85.097
rbs010517:onttr.res.Gemeensch/Cult/Sport (zie onttr. Res.)		10.000	9.117
9. Sociale Samenhang	-	10.000	9.117
rbs030717: restauratie kunstwerken (zie onttr. Res.)		7.500	5.214
rbs270217:KernrandvisieGoyergracht/A-27 (zie onttr. Res.)		15.000	-
rbs270317:deelname Meimaand Fietsmaand (zie onttr. Res.)		1.500	1.815
rbs270317:overheveling Vogelboulevard (zie onttr. Res.)		12.250	13.702
omzetting De Hilt per 1-4-2017 (zie ook baten bij onttr. Reserve)			65.300
10. Sport, Cultuur en Vrije Tijd	-	36.250	86.031
teruggaaf rioolheffing burgers	117.000	117.000	117.820

Incidentele baten en lasten per programma	Begroting 2017 voor wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
Algemene dekkingsmiddelen	117.000	117.000	117.820
Storting begrotingssaldo in reserve MIP	-	166.644	166.644
Overhead	-	166.644	166.644
TOTAAL INCIDENTELE LASTEN	207.000	1.171.724	738.698
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	-90.000	-1.001.942	-1.046.678

3.5 Structurele mutaties reserves

In de toelichting bij het BBV staat dat in principe alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves incidenteel van aard zijn.

Er zijn echter uitzonderingen, zoals de reserve dekking kapitaallasten en de reserves, waarvan is bepaald dat resultaten daaraan worden onttrokken c.q. toegevoegd.

Bij de bepaling van het structurele evenwicht is het van belang om rekening te houden met de structurele mutaties van de reserves.

Het BBV geeft aan dat er een overzicht gegeven moet worden van de structurele toevoegingen en onttrekking aan de reserves.

Hieronder volgt dit overzicht:

structurele mutaties reserves	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie			verschil t.o.v. raming
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	
Reserve Kapitaallasten	-	630.128	630.128	490.700	630.128	139.428	490.700	641.716	151.016	11.588
Reserve MIP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Eemnesser kunstenaars	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Sociaal Domein	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Overdracht De Hilt	2.878	27.438	24.560	2.878	27.438	24.560	2.878	27.438	24.560	-
Reserve Sociale woningbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	143.746	143.746	-	143.746	143.746	-
Reserve Rioolheffing	-	8.007	8.007	-	13.960	13.960	-	16.639	16.639	2.679
Reserve Volkshuisvesting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Bestemmingsplannen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Investeringsubsidies	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve LOP	-	22.800	22.800	-	22.800	22.800	-	21.511	21.511	-1.289
Reserve HOV/VERDER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Gemeenschap, cultuur, sport	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	113.933	-	-113.933	113.933	-	-113.933	89.381	-	-89.381	24.552
Reserve Zuidpolder	-	95.360	95.360	-	95.360	95.360	-	129.412	129.412	34.052
Reserve APG	-	112.500	112.500	-	112.500	112.500	-	112.500	112.500	-
Reserve Precario	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Participatiebudget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Kinderopvang/centrum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal structurele mut. reserves	116.811	896.233	779.422	607.511	1.045.932	438.421	582.959	1.092.962	510.003	71.582

3.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid

De begrotingsoverschrijdingen worden in het kader van de begrotingsrechtmatigheid aan de gemeenteraad voorgelegd vóórdat de jaarrekening door de gemeenteraad wordt behandeld. Op deze manier wordt de verkrijging van begrotingsrechtmatigheid bereikt. Dit raadsvoorstel is op 28 mei 2018 door de raad aangenomen.

Aangezien een lastenoverschrijding op programmaniveau een saldo is van meerdere onderdelen binnen een programma, is het mogelijk dat de nadere uitsplitsing van de overschrijdingen kan leiden tot een hoger bedrag aan overschrijdingen dan het saldo van overschrijdingen op het programma. Op bepaalde programmaonderdelen zijn namelijk ook lagere lasten dan begroot gerealiseerd. Deze zijn in het kader van de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid buiten beschouwing gelaten. In onderstaande analyse is een ondergrens gehanteerd van minimaal € 10.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Onrechtmatig, althans telt niet mee voor het oordeel				Ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad				
Programma:	1	2	6b	7b	3	4	5	6a	7a
1. Bestuur van de gemeenschap	-	-	-	-	-	484	-	-	-
7. Ruimtelijke ordening en wonen	654	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Werk en Inkomen	-	-	-	-	-	127	-	-	-
10. Sport, cultuur en vrije tijd	147	-	-	-	-	231	-	-	-
Overhead	-	-	-	-	-	242	-	-	-
Vastgoed	68	-	-	-	-	43	-	-	-
Totaal overschrijdingen programma	869	-	-	-	-	1.127	-	-	-

Investerings:									
Ondergronds afvalcontainers 2013	-	-	-	-	-	-	-	-	81
Verhuiskosten en herinri. Clusterschool	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Verbouwing Clusterschool	-	-	-	-	-	-	-	-	216
Verhuiskosten onderwijs/CB	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Wijkschouw Parklaan-Roëllaan /omgeving	-	-	-	-	-	-	-	-	24
Totaal overschrijdingen kredieten	-	-	-	-	-	-	-	-	330

Totaal overschrijdingen	869	-	-	-	-	1.127	-	-	330
--------------------------------	------------	---	---	---	---	--------------	---	---	------------

Na verwerking van de laatste mutaties bij de afronding van de jaarrekening is er nog een kleine aanvullende begrotingsonrechtmatigheid ontstaan van € 5.000 bij programma 11 Opgroeien in Eemnes.

4. Balans en de toelichting

4.1 Balans per 31 december 2017

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2016
<u>Vaste activa</u>		
Immateriële vaste activa	1.590.889	1.676.591
• Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.590.889	1.676.591
Materiële vaste activa	18.517.107	17.554.458
• Investerings met een economisch nut	14.890.579	14.334.748
• Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	3.612.686	3.219.710
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	13.842	-
Financiële vaste activa	13.274.566	13.954.735
• Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	7.511	7.511
• Leningen aan deelnemingen	2.457.992	2.464.992
• Leningen aan overige verbonden partijen	3.121.032	2.861.403
• Overige langlopende leningen	788.630	841.429
• Overige uitzetting met een rentetypische looptijd van één jaar	6.899.400	7.779.400
Totaal vaste activa	33.382.562	33.185.784
<u>Vlottende activa</u>		
Voorraden	1.068.668	2.198.748
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.068.668	2.188.090
• Gereed product en handelsgoederen	-	10.658
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.901.363	4.042.337
• Vorderingen op openbare lichamen	2.518.221	2.474.576
• Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.857.609	687
• Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	35	
• Overige vorderingen	1.525.498	1.567.074
Liquide middelen	389.570	1.018.516
• Kassaldi	250	
• Banksaldi	389.320	1.018.516
Overlopende activa	17.829.400	20.146.902
de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:	-	-
- n.t.o. Voorschotten Overige Nederlandse overheidslichamen	2.845	
• overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	17.826.555	20.146.902
Totaal vlottende activa	27.189.001	27.406.503
TOTAAL ACTIVA	60.571.563	60.592.287
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	-	-

PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016
<u>Vaste passiva</u>		
<u>Eigen vermogen</u>	<u>21.596.929</u>	<u>22.409.594</u>
• Algemene reserve	1.845.831	1.616.602
• Bestemmingsreserves	18.757.075	18.951.547
• Gerealiseerd resultaat	994.022	1.841.445
<u>Voorzieningen</u>	<u>2.042.828</u>	<u>1.750.666</u>
• Voorzieningen t.b.v. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten	1.763.151	1.750.666
• Voorzieningen ter egalisatie van kosten	25.000	
• Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	254.677	
<u>Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar:</u>	<u>32.010.000</u>	<u>26.635.000</u>
• Onderhandse leningen van:		
- Onderh. lening aan binnenlandse banken en overige financiële instellingen;	23.990.000	21.050.000
- Onderh. lening aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;	8.020.000	5.585.000
Totaal vaste passiva	55.649.757	50.795.260
<u>Vlottende passiva</u>		
<u>Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>	<u>1.226.016</u>	<u>6.843.405</u>
• Overige kasgeldleningen	-	6.000.000
• Banksaldi	32	42
• Overige schulden	1.225.984	843.363
<u>Overlopende passiva</u>	<u>3.695.790</u>	<u>2.953.622</u>
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	3.628.898	2.910.660
• De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, van:		
- Ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	25.798	38.318
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende jaren komen	41.095	4.644
Totaal vlottende passiva	4.921.806	9.797.027
TOTAAL PASSIVA	60.571.563	60.592.287
Garantstellingen	32.275.000	38.275.000

Toelichting op de balans per 31 december 2017

Met de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is inhoud gegeven aan de informatievoorziening in het duaal bestuur en worden kaders geschetst voor een dualistische inrichting van begroting en jaarrekening van provincies en gemeenten.

Deze BBV voorschriften en de verordening conform artikel 212 gemeentewet vormen de basis voor de balans en de toelichting hierop.

Nieuwe inzichten

In vervolg op de invoering van de nieuwe voorschriften in 2016 zijn aanvullend in 2017 nog een beperkt aantal aanpassingen op de balans doorgevoerd. Deze zijn in voorkomende gevallen zichtbaar in een toegevoegde kolom herrubricering.

4.2 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering

Vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid bij verordening 212. De afschrijving van activa start bij de ingebruikname van het desbetreffende goed, waarbij als uitgangspunt 1 januari van het jaar na ingebruikname wordt genomen. De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
- In erfpacht uitgegeven materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens

duurzame waardeverminderingen. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa zijn onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Materiële vaste activa met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, *waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven*. De spaarcomponent van voor heffingen gevormde voorzieningen wordt in mindering op de in het boekjaar gepleegde investeringen. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Het is niet langer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit:

- Voorraden
- Uitzettingen (vorderingen)Liquide middelen
- Overlopende posten

Vorraden

De post voorraden wordt onderscheiden in de soorten:

- Grond en hulpstoffen
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
- Gereed product en handelsgoederen
- Vooruitbetalingen

Grond en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en schulden zijn statisch bepaald en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alle debiteuren met een betalingsachterstand worden gecategoriseerd. In verordening 212 is per categorie is bepaald voor welk deel van de openstaande vordering een voorziening getroffen moet worden (ter grootte van het percentage van oninbaarheid).

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Schatkistbankieren en drempelbedragen

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Het 'drempelbedrag' is hierop een uitzondering. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van het begrotingstotaal van de gemeente) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Dit bedrag staat verantwoord bij de toelichting op de liquide middelen.

Vaste passiva

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

De vaste passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans ook gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt dit bedrag bestemd (zogenaamde "resultaatbestemming").

Voorzieningen

Op basis van de BBV, artikel 44, zijn vier soorten voorzieningen:

- A. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- B. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- C. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- D. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

- Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- Overlopende passiva

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzien zijn.

Resultaatbestemming

Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt dit bedrag bestemd.

Schattingen

Eventuele schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. Een specifieke inschatting is gemaakt voor de kosten van het Sociaal Domein. De inkoop en

registratie van de kosten voor het sociaal domein wordt regionaal georganiseerd. Met name voor de WMO en de Jeugd geeft dit problemen in de doorlooptijd van de verwerking van externe gegevens. De Regio Gooi en heeft op het moment van de opmaak van de jaarrekening de definitieve cijfers nog niet bekend. Ook voor de Participatie is de controle van de gegevens in gemeente Huizen nog niet afgerond. Om deze reden wordt gewerkt met de conceptcijfers die per 4 mei 2018 voorhanden waren.

Daarin is een schatting opgenomen van de kosten die daarna nog gedeclareerd zullen worden over 2017. Deze schatting is gebaseerd op een globale opgave door de Regio, die op basis van omvang realisatie kosten 2017 is toegedeeld aan de betreffende gemeente. Afwijkingen van de kosten na ontvangst van de definitieve opgaven uit de regio's zullen in het jaar 2018 verrekend worden.

Overhead

Voor het eerst bij deze jaarstukken is de overhead niet meer op de overige taakvelden, maar binnen dit programma verantwoord. Dit geldt echter niet voor kosten die aan derden doorberekend worden. Hierbij wordt óók de overhead doorberekend. Toerekening van de overhead van inzet van derden vindt plaats door berekening van een gemiddeld overheadbedrag per uur. Dit bedrag wordt berekend door de totale begrote overheadkosten van de BEL-Combinatie te delen door het aantal begrote werkbare uren. De overhead op de inzet van uren wordt doorbelast in de gevallen van de lokale heffingen (met name riool- en afvalstoffenheffing) en de toerekening aan de grondexploitatie.

VPB (Vennootschapsbelasting)

Ook voor de berekening van de VPB worden de actuele regels van de BBV gevolgd. Met ingang van 1 januari 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de VPB. Daartoe is per 1 januari 2016 de waarde van de grondexploitatie in het economisch verkeer vastgesteld ten behoeve van de fiscale openningsbalans. De gehanteerde methode is de discounted cashflow methode.

Het fiscale resultaat wordt beoordeeld aan de hand van de gerealiseerde opbrengst in het boekjaar waar de fiscale boekwaarde van de verkochte hoeveelheid tegenover wordt gezet. Daarnaast wordt rekening gehouden met toekomstig te maken kosten waar een winstuitstelpost voor wordt gevormd.

De Hilt

Tot en met 1 april 2017 is de jaarrekening van De Hilt opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Eemnes. De jaarrekening van de Hilt is opgesteld volgens de relevante bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De waardering van de activa en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kostprijs, tenzij anders vermeld. Afwijkende grondslagen worden eventueel per balanspost benoemd. De afschrijvingstermijnen van de diverse activa van De Hilt zijn opgenomen in de bij De Hilt aanwezige onderhoudsbegroting.

Na 1 april is de Bestuurscommissie van gemeente Eemnes vervangen door een subsidie relatie met de Stichting Huis van Eemnes die exploitatie van de Hilt heeft overgenomen.

4.3 ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De specificatie van de immateriële vaste activa:

	Boekwaarde 31-12-2016	Investering/ desinvestering	Afschrijving	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2017
Bijdragen activa in eigendom van derden	1.676.591	-	-85.702	-	1.590.889
Totaal	1.676.591	-	-85.702	-	1.590.889

Materiële vaste activa

De specificatie van de materiële vaste activa:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
<u>Investeringen met een economisch nut</u>		
Gronden en terreinen	1.733.925	1.732.877
Bedrijfsgebouwen	10.523.195	11.306.000
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.295.563	1.186.858
Machines, apparaten en installaties	535.856	467.764
Overige materiële vaste activa	246.210	197.081
	14.334.748	14.890.579
<u>Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</u>		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.009.606	3.062.172
Overige materiële vaste activa	210.104	550.513
	3.219.710	3.612.686
<u>Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</u>		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	13.842
	-	13.842
Totaal	17.554.458	18.517.107

Het verloop van de vaste activa in 2017 is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Investering	Des- invest- ering	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaardering i.v.m. duur- zame waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2017
Investerings met een economisch nut							
Gronden en terreinen	1.733.925	-	-	-1.047	-	-	1.732.877
Bedrijfsgebouwen	10.523.195	1.028.327	-	-245.521	-	-	11.306.000
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.295.563	1.560	-	-110.265	-	-	1.186.858
Machines, apparaten en installaties	535.856	-	-	-68.093	-	-	467.764
Overige materiële vaste activa	246.210	650	-	-49.779	-	-	197.081
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.009.606	151.333	-	-98.766	-	-	3.062.172
Overige materiële vaste activa	210.104	361.363	-	-20.954	-	-	550.513
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	13.842	-	-	-	-	13.842
Totaal	17.554.458	1.557.074	-	-594.425	-	-	18.517.107

Hieronder volgt een specificatie van de investeringen die in 2017 plaatsvonden.

<u>Bedrijfsgebouwen</u>	<u>1.028.327</u>
Uitbreiding Schoolpad 1	84.672
Renovatie en begeleiding Schoolpad 1	104.108
Herinrichting Schoolpad 1	7.881
Verhuiskosten en herinr. Clusterschool	82.356
Verbouwing Clusterschool GGDru	712
Verbouwing Clusterschool KDV-BSO	526.581
Verhuiskosten onderwijs/CB	13.036
Dakonderhoud Hobbitste-Noorderlicht	1.115
Nieuwbouw Huis van Eemnes	207.867
<u>Grond- weg en waterbouwkundige werken</u>	<u>1.560</u>
Brandputten (9X) 2008	1.560
<u>Overige materiële vaste activa</u>	<u>650</u>
Speelplaatsenplan jaarschijf 2017	650
<u>Grond- weg en waterbouwkundige werken met heffing</u>	<u>151.333</u>
Wijksch. Parklaan-Röelllaan-Driest-Torenz	50.744
Objectmaatregelen 2017	81.737
Groot onderhoud pompen 2017	18.852
<u>Overige materiële vaste activa met heffing</u>	<u>361.363</u>
Ondergrondse afvalcontainers 2013	185.089
Aanschaf 7420 minicontainers	176.274

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut **13.842**

Aanpassing openbare ruimte Schoolpad 1 8.948

Aanpassen Eikenlaan 4.894

Een meer gedetailleerd inzicht treft u aan in bijlage 2. Investerings.

Financiële vaste activa

Het verloop van deze post in 2017 is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Investering	Disagio/ rente	Afschrijving Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	7.511	-	-	-	7.511
Leningen aan deelnemingen	2.464.992	-	-7.000	-	2.457.992
Leningen aan overige verbonden partijen	2.861.403	259.629	-	-	3.121.032
Overige langlopende leningen	841.428	7.377	-60.176	-	788.630
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	7.779.400	116.250	-996.250	-	6.899.400
Totaal	13.954.734	383.257	-1.063.426	-	13.274.566

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

Het bedrag van € 7.511 bestaat uit:

- aandelenkapitaal voor de Participatiemij van € 1
- aandelen Vitens (€ 7.510), die in 2015 en eerder gerubriceerd waren onder de rubriek langlopende leningen

Leningen aan deelnemingen

Het verloop van deze post in 2017 is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Investering	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
<u>Leningen aan deelnemingen:</u>				
Lening financiering Zuidpolder	1.787.275	-	-	1.787.275
Lening ivm aandeel in BV	1.000	-	-	1.000
Lening ivm aandeel in CV	616.931	-	-	616.931
Lening ivm aandeel BV in CV	21.000	-	-	21.000
Geldlening Vitens	38.786	-	-7.000	31.786
Totaal	2.464.992	-	-7.000	2.457.992

Leningen aan overige verbonden partijen

Het verloop van deze post in 2017 is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Verstreking	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
SVN startersleningen	1.557.795	259.237	-	1.817.032
SVN Duurzaamheidsfonds	303.608	392	-	304.000
SVN Duurzaamheid bedrijven	1.000.000	-	-	1.000.000
Totaal	2.861.404	259.629	-	3.121.033

In 2016 is een lening verstrekt van € 1.000.000 aan de SVn als Stimuleringsregeling Duurzaamheid Bedrijven. Met deze lening kunnen ondernemers onder gunstige voorwaarden een financiering afsluiten voor de verduurzaming van hun bedrijf. In 2017 is nog geen gebruik gemaakt van deze financieringsregeling.

Overige langlopende leningen

Het verloop van deze post in 2017 is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Verstreking	Disagio/ rente	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
Leningen ten behoeve van diverse verenigingen en stichtingen	841.428	7.377	-60.176	-	788.630
Totaal	841.428	7.377	-60.176	-	788.630

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Het verloop van deze post in 2017 is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Verstreking	Disagio/ rente	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2017
ABN variabel 2019	996.250	-	-	-996.250	-
APG Garantieproduct	6.783.150	-	116.250	-	6.899.400
Totaal	7.779.400	-	116.250	-996.250	6.899.400

Obligatielening ABN

De obligatielening ABN is in 2017 geheel afgelost.

APG Garantieproduct

Op 17 maart 2015 heeft er een maximale click plaatsgevonden, waardoor het totaal van de clicks op 40,92% is gekomen. Hierdoor is het minimale rendement van 30% bereikt, waardoor er sprake was van een bijzondere bate. Door deze hoge click zijn ook de geraamde rendementen voor de jaren 2016-2019 ad € 382.500 reeds in 2015 gerealiseerd.

Dit bedrag is bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 aan de reserve APG toegevoegd.

Vanaf 2016 wordt hier jaarlijks het geraamde rendement van 2,5%, zijnde € 112.500 aan onttrokken.

Op 17 maart 2017 heeft de 8^e click plaatsgevonden, te weten 12,4%. Waardoor het totaal van de clicks uitkomt op 53,32%. Deze maximale click betrof een bedrag van € 558.000; hiervan kwam € 441.750 ten gunste van 2016 en € 116.250 ten gunste van 2017.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De voorraden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 31-12-2016	Vermeer- deringen	vermind- eringen	afsluiten GREX	Winst- neming	Boekwaarde 31-12-2017
<u>Bouwgrond in Exploitatie</u>	<u>2.188.090</u>	<u>60.578</u>	<u>-1.180.000</u>			<u>1.068.668</u>
Eemhof	11.686	2.167				13.853
Bedrijventerrein Zuidpolder	2.176.404	58.411	-1.180.000			1.054.815
<u>Gereed product</u>	<u>10.658</u>	-	<u>-10.658</u>			-
Voorraden De Hilt	10.658		-10.658			-
Totaal	2.198.748	60.579	-1.190.658	-	-	1.068.668

- Meer informatie de grondexploitaties treft u aan in paragraaf F. Grondbeleid.

- In verband met de overname van stichting De Hilt op 1 april 2017 is de balanspost voorraden De Hilt bij de liquidatie afgerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

De stand van de vorderingen op openbare lichamen is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Herrubricering	Boekwaarde 1-1-2017	Boekwaarde 31-12-2017
Debiteuren publiekrechtelijk	52.575	113.950	166.525	297.858
BTW Compensatie Fonds (BCF)	2.422.001	-	2.422.001	2.220.363
Totaal	2.474.576	113.950	2.588.526	2.518.221

Bij een nadere analyse van de beginbalansposten bleek een overheveling noodzakelijk vanuit de balanspost overige vorderingen omdat het vorderingen op openbare lichamen betrof.

De vordering inzake het BTW Compensatiefonds betreft de afwikkeling 2017 die per 1 juli 2018 door de belastingdienst wordt afgerekend.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Schatkistbankieren-Saldo	687	3.857.609
Totaal	687	3.857.609

Alle overtollige middelen, boven het drempelbedrag, dienen in de schatkist te worden aangehouden. Voor de gemeente Eemnes is het drempelbedrag voor 2017 € 250.000.

Zoals uit onderstaand overzicht blijkt zijn er in 2017 geen overschrijdingen geweest.

(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	3	195	150
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	250	247	55	100
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar	2017		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	19.586			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	19.586			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b) * 0,0075	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	284	17.944	13.780
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	3	195	150

Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Rekening-courant Blaricum	-	35
Totaal	-	35

Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

	Boekwaarde 31-12-2016	Herrubricering	Boekwaarde 1-1-2017	Boekwaarde 31-12-2017
Debiteuren en vorderingen	1.447.290	-113.570	1.333.720	1.433.588
Debiteuren Soza (via gemeente Huizen)	86.772	-	86.772	91.910
Debiteuren De Hilt	33.011	-	33.011	-
Totaal	1.567.074	-113.570	1.453.503	1.525.498

Bij een nadere analyse van de beginbalansposten bleek een overheveling noodzakelijk naar de balanspost vorderingen op openbare lichamen omdat het vorderingen op overheidsinstanties betrof.

Bij de onderstaande vorderingen is rekening gehouden met een voorziening voor dubieuze debiteuren. Voor de gehanteerde systematiek wordt verwezen naar de paragraaf waarderingsgrondslagen.

De debiteuren zijn individueel beoordeeld. Op basis van deze beoordeling, zijn de vorderingen gerangschikt naar mate van inbaarheid. Deze beoordeling heeft geresulteerd in een afname van de voorziening met € 19.400.

Een nadere specificatie van de post debiteuren en debiteuren Soza per ultimo 2017 volgt hieronder:

	Bedrag €	Bedrag €
Debiteuren en vorderingen	4.542.300	
AF: Voorziening dubieuze debiteuren	<u>-3.108.712</u>	
Stand per 31-12-2017		1.433.588
Debiteuren Soza (via gemeente Huizen)	247.038	
AF: Voorziening dubieuze debiteuren	<u>-155.128</u>	
Stand per 31-12-2017		91.910
Totaal		1.525.498

De post debiteuren per 31 december is per saldo toegenomen.

Enerzijds wordt dit veroorzaakt door de vordering in verband met de precarioheffing. Deze is in verband met zekerheidsstelling aan twee netbeheerders opgelegd. Een van de vorderingen is voor 100% voorzien, omdat er een terugbetalingsverplichting bestaat voor één van de netbeheerders.

Liquide middelen

De post liquide middelen wordt onderscheiden in kas- en banksaldi:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
<u>Kassaldi:</u>	<u>4.568</u>	<u>250</u>
Kas	250	250
Kas De Hilt	4.318	-
<u>Banksaldi:</u>	<u>1.013.948</u>	<u>389.320</u>
BNG-rekening	731.801	250.185
Overige bankrekeningen	282.146	139.134
Totaal	1.018.516	389.570

Overlopende activa

Nog te ontvangen voorschotten Overige Nederlandse overheidslichamen:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Voorschotten Gooi en Vecht	-	2.845
Totaal	-	2.845

Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:

	Boekwaarde 31-12-2016	Herrubricering	Boekwaarde 1-1-2017	Boekwaarde 31-12-2017
Kruisposten	119	-	119	5.191
Vooruitbetaalde bedragen	218.337	-	218.337	304.257
Nog te ontvangen bedragen	2.454.048	-	2.454.048	1.998.883
Nog te ontvangen bedragen De Hilt	19.151	-	19.151	-
MKA Fietsregeling	4.432	-	4.432	-
IKB Fiets	-	-	-	2.057
Rekening-courant CV/BV grondpositie	17.446.226	-	17.446.226	15.506.143
BCF compensabele BTW	-	-	-	3.625
Voorbelasting BTW	-	-	-	1.811
Tussenrekening lonen	-	1.515	1.515	-
Tussenrekening pensioenpremies	-	18	18	-
Dividendbelasting	4.589	-	4.589	4.589
Totaal	20.146.902	1.533	20.148.435	17.826.555

De belangrijkste oorzaak van de daling van 2,6 mln. is de rentedragende vordering op de CV/BV inzake de grondpositie, opgenomen voor een bedrag van € 15.506.143. Deze vordering weerspiegelt de boekwaarden van de gronden conform de SOK. Over deze vordering wordt door de CV/BV een rente vergoed van 4,6% aan de gemeente.

Deze vordering neemt af naar rato van de afname van kavels door de marktpartijen van de CV/BV conform het afnametempo dat vastligt in de SOK. In 2017 heeft er een afname plaatsgevonden van ruim 1,9 mln.

4.4 PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Toelichting reserves

Volgens artikel 54 van de BBV moet de aard en de reden van elke reserve worden toegelicht. Hieronder volgt een overzicht van de mutaties in de reserves, op hoofdlijnen, gedurende het verslagjaar.

	Saldo 31 december 2016	Resultaat-bestemming 2016	Toevoegingen 2017	Rentetoe-rekening 2017	Onttrekkingen 2017	Verminderen i.v.m. afschrijvingen op activa	Saldo 31 december 2017
algemene reserves	1.616.602	687.055	-	-	457.827	-	1.845.831
te bestemmen resultaat	1.841.445	1.841.445	994.022	-	-	-	994.022
bestemmingsreserves	18.951.547	1.154.390	749.603	-	1.456.749	641.716	18.757.075
Totaal	22.409.595	-	1.743.625	-	1.914.576	641.716	21.596.928

Voor de specificatie van de afzonderlijke reserves wordt verwezen naar de 4.7 Overzicht reserves (balansspecificatie B).

De reserves worden afzonderlijk toegelicht in paragraaf H. Reserves en voorzieningen.

Voorzieningen

Toelichting voorzieningen

Volgens artikel 55 van de BBV moet de aard en de reden van elke voorziening worden toegelicht.

Het verloop van het totaal van de voorzieningen gedurende het verslagjaar is als volgt:

Voorzieningen	Saldo 31 december 2016	Vrijgevalen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31 december 2017	Categorie art.44 BBV
Voorzieningen t.b.v. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten	1.370.784	-	464.579	72.212	1.763.151	A
Voorzieningen ter equalisatie van kosten	97.328	68.158	-	4.170	25.000	B
Voorzieningen t.b.v. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	282.553	-	6.124	34.000	254.677	C
Totaal voorz. voor verpl. verliezen en risico's	1.750.666	68.158	470.702	110.382	2.042.828	

Voor een specificatie van de afzonderlijke voorzieningen wordt verwezen naar 4.8 Overzicht voorzieningen (balansspecificatie C).

De aard van de elke voorziening wordt afzonderlijk toegelicht in paragraaf H. Reserves en voorzieningen.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met het totaal van de gedane aflossingen.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken	21.050.000	23.990.000
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel deel a, van de Wet financiering decentrale overheden	5.585.000	8.020.000
Totaal	26.635.000	32.010.000

Het saldo bestaat ultimo 2017 uit 11 leningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten, waarvan er één in de loop van 2017 is opgenomen.

Daarnaast heeft Eemnes leningen bij de provincie Groningen en de gemeente Giessenlanden (hierop is in 2017 is een bedrag van € 65.000 afgelost). En tenslotte is in 2017 een nieuwe lening opgenomen bij AG Insurance ad € 2.5 mln.

In onderstaand overzicht zijn de looptijden, rentepercentages en rentelast van deze leningen opgenomen.

Omschrijving	bedrag lening	soort	Loop- tijd	Laatste aflossing	Rente	Stand 1-1-2017	Aflossing	Opname	Stand 31-12-2017	Rentelast
BNG 40.107336	2.000.000	Lineair	10	20-2-2022	2,630%	1.200.000	200.000	-	1.000.000	27.035
BNG 40.107871	1.800.000	Lineair	10	15-11-2022	1,950%	1.080.000	180.000	-	900.000	20.618
BNG 40.108898	4.500.000	Fixe	10	23-12-2023	1,580%	4.500.000	-	-	4.500.000	71.100
BNG 40.108897	2.500.000	Fixe	5	23-12-2018	2,730%	2.500.000	-	-	2.500.000	68.250
BNG 40.109119	4.900.000	Fixe	10	15-4-2024	2,270%	4.900.000	-	-	4.900.000	111.230
BNG 40.109348	1.000.000	Fixe	5	1-10-2019	0,705%	1.000.000	-	-	1.000.000	7.050
BNG 40.109914	1.800.000	Lineair	10	25-6-2026	0,980%	1.620.000	180.000	-	1.440.000	14.963
BNG 40.109913	1.500.000	Fixe	10	25-6-2026	1,450%	1.500.000	-	-	1.500.000	21.750
BNG 40.110309	1.750.000	Fixe	10	23-12-2026	1,37%	1.750.000	-	-	1.750.000	23.975
BNG 40.110584	1.000.000	Fixe	15	1-7-2031	1,12%	1.000.000	-	-	1.000.000	11.200
BNG 40.111044	2.500.000	Fixe	5	23-2-2022	0,15%	-	-	2.500.000	2.500.000	3.195
BNG 434471	1.000.000	Fixe	1	19-2-2018	-0,26%	-	-	1.000.000	1.000.000	-2.265
Totaal binnenlandse banken						21.050.000	560.000	3.500.000	23.990.000	378.100
Provincie Groningen	5.000.000	Fixe	4,5	1-4-2019	0,520%	5.000.000	-	-	5.000.000	26.000
Gemeente Giessenlanden	650.000	Lineair	10	23-12-2026	0,70%	585.000	65.000	-	520.000	4.085
AG Insurance 174425	2.500.000		15	23-2-2032	1,50%			2.500.000	2.500.000	31.952
Totaal openbare lichamen						5.585.000	65.000	2.500.000	8.020.000	62.037
TOTAAL-GENERAAL						26.635.000	625.000	6.000.000	32.010.000	440.137

Flottende passiva

Netto flottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De netto flottende schulden bestaan uit de kortlopende geldleningen, het (eventuele) creditsaldo van de lopende rekening en de post overige schulden.

	Boekwaarde 31-12-2016	Herrubricering	Boekwaarde 1-1-2017	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2017
Kortlopende leningen	6.000.000	-	6.000.000	-6.000.000	-
BNG-rekening	42	-	42	-10	32
Overige schulden	843.363	47.960	891.323	334.661	1.225.984
Totaal	6.843.405	47.960	6.891.365	-5.665.349	1.226.016

De kortlopende lening van 6 mln. is in 2017 afgelost.

De overige schulden bestaan uit een bedrag aan nog te betalen crediteuren per 31 december 2017 van € 1.227.100 en een schuld in rekening-courant van € 6.300 op de werkorganisatie BEL Combinatie, voornamelijk afrekeningen van de legeskassen.

In het crediteurensaldo bevindt zich een bedrag van € 719.500 aan schulden op publiekrechtelijke lichamen. De belangrijkste posten zijn:

- € 302.800 aan de BEL Combinatie
- € 249.800 aan de gemeente Amersfoort.
- € 130.900 aan Veiligheidsregio Utrecht
- € 31.800 aan GGD regio Utrecht

Overlopende passiva

Conform het BBV dient het verloop van de uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel onder de overlopende passiva afzonderlijk te worden opgenomen.

Het saldo van de overlopende passiva volgens deze indeling is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Herrubricering	Boekwaarde 1-1-2017	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2017
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	2.910.660	-41.404	2.869.256	759.642	3.628.898
Ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	38.318	-	38.318	-12.520	25.798
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende jaren komen	4.644	-4.644	-	41.095	41.095
Totaal	2.953.621	-46.047	2.907.574	788.216	3.695.790

In de post verplichtingen bevindt zich een bedrag van € 1.653.100, zijnde de 20% nabetaling bij de aankoop gronden voor de Zuidpolder. Deze 20% wordt betaald als de gronden afgenomen worden door de CV Zuidpolder. Het afnametempo is gefaseerd en ligt vast in de SOK.

In het saldo zijn de afdrachten van de heffingen over de maand december 2017 en de BTW aangifte over het 4^e kwartaal 2017 (€ 187.300) opgenomen.

4.5 Elementen die buiten de balansstelling vallen

Garantstellingen

De garantstellingen belopen ultimo 2017 een bedrag van € 32.275.000.
De stand van de gegarandeerde geldleningen ziet er dan als volgt uit:

	Nummer WSW	Aflossing	Oor- spronkelijk bedrag in €	Per- cen- tage	Restant geld- lening begin dienstjaar	Nieuwe waarborgen dienstjaar	Restant geld- lening einde dienstjaar
Verstreking NHG*					12.000.000	-6.000.000	6.000.000
WSW achtervang							
Alliantie	45990	2-10-2028	5.000.000	2,445	5.000.000		5.000.000
Alliantie	40524	1-11-2018	7.000.000	4,675	7.000.000		7.000.000
Alliantie	45470	1-8-2023	8.000.000	0,535	8.000.000		8.000.000
Alliantie	46644	1-12-2025	3.275.000	1,29	3.275.000		3.275.000
Eemland Wonen	42114	1-6-2020	3.000.000	3,456	3.000.000		3.000.000
Totaal			26.275.000		38.275.000	-6.000.000	32.275.000

*Voor deze leningen staan gemeenten indirect garant. Met ingang van 1 januari 1995 zijn de financiële risico's van de lopende garantieverplichtingen voor het verkrijgen en verbeteren van eigen woningen ondergebracht bij het Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheek Garantie) en met ingang van 1996 zijn de garantieverplichtingen voor leningen aan woningcorporaties ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De gemeenten nemen hier een achtervangpositie in. Het risico voor de gemeente heeft betrekking op de rentederving doordat de gemeente een renteloze lening moet verstrekken aan WSW.

Er zijn in 2017 en cumulatief tot en met 2017 geen betalingen op verstrekt.

Stille reserves

De stille reserves betreffen een aantal onroerende zaken die reeds (voor een groot deel) zijn afgeschreven.

Per object wordt de WOZ-waarde, gecorrigeerd met aanwezige boekwaarden vermeld. Een belangrijke voorwaarde is dat het een en ander per direct verkoopbaar is.

Object	Adres	Woz-waarde 31-12-2017 (1)	Boekwaarde 31-12-2017 (2)	Stille reserve (1-2)
Kindcentrum	Schoolpad	755.000	494.000	261.000
De Hilt	Hasselaarlaan 1 c	1.362.000	536.000	826.000
Jongereengebouwtje Impuls	Noordersingel 4	108.000	44.000	64.000
Bibliotheek	Raadhuislaan 49 b	347.000	-	347.000
Totaal				1.498.000

Geen of beperkte boekwaarde:

- Kerktorens Eemnes Binnen en Eemnes Buiten
- Gronddepot
- Diverse percelen (openbaar gebied)
- Noordbuurt 7,5 ha (agrarische grond, toekomstige uitbreidingslocatie)

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Hieronder volgt een overzicht van de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Verplichting	Looptijd	Jaarbedrag
Afval AVU	tot 31-12-18, met 2 optiejaren	300.000
Afval SITA	t/m 2018	195.649
Inzameling KCA	geen einddatum	€ 375 per ton
Levering elektriciteit	t/m 2019	71.000
Levering gas	2014 t/m 2018	83.900
Energie en onderhoud openbare verlichting	tot 1-9-2025	130.000
Leerlingenvervoer	2011 t/m 1-8-2018	€ 49,35 per ton
Leveringsovereenkomst wegzout	t/m 30-9-2018, met 2 optiejaren	21.660
Accountantsdiensten	2016-2020, met 2 optiejaren	

4.6 Bouwrekeningen (balansspecificatie A)

Balansspecificatie A1

Eemhof	Herziening		Boekwaarde	Realisatie	Boekwaarde	Restantbudget
	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2016	2017	31-12-2017	eind 2017
Lasten						
Planontwikkelingskosten	23.637	25.719	23.637	2.082	25.719	-
Rente	7.923	8.008	7.923	85	8.008	-
Vorbereiding/ toezicht	30.126	30.126	30.126		30.126	-
Totale lasten	61.686	63.853	61.686	2.167	63.853	-
Baten						
Grondverkoop	-50.000	-50.000	-50.000		-50.000	-
Overige opbrengsten	-50.000	-50.000	-		-	-50.000
Totale baten	-100.000	-100.000	-50.000	-	-50.000	-50.000
Saldo	-38.314	-36.147	11.686	2.167	13.853	-50.000

Voorziening grondexploitatie Eemhof

n.v.t.

Berekening rente grondexploitatie Eemhof

Conform BBV-voorschriften berekend op 0,73%

Bedrijventerrein Zuidpolder	Herziening		Boekwaarde 31-12-2016	Realisatie 2017	Boekwaarde 31-12-2017	Restantbudget eind 2017
	31-12-2016	31-12-2017				
<u>Lasten</u>						
Verwervingen/ aankoop	2.339.000	2.339.000	1.983.831	451.069	2.434.900	-95.900
Bouwrijp maken	594.000	594.000	557.868	12.844	570.712	23.288
Woonrijp maken	523.000	523.000	3.301	1.255	4.556	518.444
Planontwikkelingskosten	686.000	686.000	550.497	62.271	612.768	73.232
Rente	249.000	249.000	201.013	15.890	216.903	32.097
Voorbereiding en toezicht	147.000	147.000	193.138	7.476	200.614	-53.614
Bijdragen aan fondsen	-	-	-	99.740	99.740	-99.740
Bovenplanse kosten	1.052.000	1.052.000	-	-	-	1.052.000
Fonds voor duurzaamheid	200.000	200.000	50.000	-	50.000	150.000
Tijdelijke kosten	-	-	26.220	427	26.647	-26.647
Onvoorzien	180.000	180.000	-	-	-	180.000
Totale lasten	5.970.000	5.970.000	3.565.867	650.971	4.216.839	1.753.161
<u>Baten</u>						
Grondverkoop	-5.164.000	-5.164.000	-1.347.463	-1.165.210	-2.512.673	-2.651.327
Exploitatiebijdragen	-649.000	-649.000	-42.000	-607.350	-649.350	350
Overige opbrengsten	-264.000	-264.000	-	-	-	-264.000
Totale baten	-6.077.000	-6.077.000	-1.389.463	-1.772.560	-3.162.023	-2.914.977
Saldo	-107.000	-107.000	2.176.404	-1.121.589	1.054.815	-1.161.815

Voorziening grondexploitatie bedrijventerrein Zuidpolder

n.v.t.

Berekening rente grondexploitatie bedrijventerrein Zuidpolder:

Conform BBV-voorschriften berekend op: 0,73%

4.7 Overzicht reserves (balansspecificatie B)

Naam reserve	Saldo 1 januari 2017	Resultaat-bestemming 2016	Toevoegingen 2017	Rentetoe-rekening 2017	Onttrekkingen 2017	Verminderen i.v.m. afschrijvingen op activa	Saldo 31 december 2017
Algemene reserve	1.608.599	687.055	-	-	449.824	-	1.845.831
Algemene reserve De Hilt	8.003	-	-	-	8.003	-	-
Te bestemmen resultaat	1.841.445	-1.841.445	994.022	-	-	-	994.022
Totaal algemene reserve	3.458.048	-1.154.390	994.022	-	457.827	-	2.839.853
Reserve Kapitaallasten	12.049.270	-	490.700	-	-	641.716	11.898.254
Reserve MIP	1.137.030	-	166.644	-	595.577	-	708.097
Reserve Eemnesser kunstenaars	746	-	-	-	-	-	746
Reserve Sociaal Domein	1.185.237	479.721	-	-	180.000	-	1.484.958
Reserve Overdracht De Hilt	57.551	-	2.878	-	27.438	-	32.991
Reserve Sociale woningbouw	71.305	-	-	-	1.162	-	70.143
Reserve Afvalstoffenheffing	155.097	-	-	-	145.659	-	9.438
Reserve Rioolheffing	282.029	-	-	-	200.623	-	81.407
Reserve Volkshuisvesting	33.134	-	-	-	20.000	-	13.134
Reserve Bestemmingsplannen	40.432	-	-	-	-	-	40.432
Reserve Investeringsubsidies	83.828	-	-	-	-	-	83.828
Reserve LOP	286.656	-	-	-	35.261	-	251.395
Reserve HOV/VERDER	362.999	-	-	-	-	-	362.999
Reserve Gemeenschap, cultuur, sport	87.330	-	-	-	9.117	-	78.213
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	292.589	-	89.381	-	-	-	381.970
Reserve Zuidpolder	2.440.113	-	-	-	129.412	-	2.310.701
Reserve APG	270.000	-	-	-	112.500	-	157.500
Reserve Precario	-	733.550	-	-	-	-	733.550
Reserve Participatiebudget	58.881	-58.881	-	-	-	-	-
Reserve Kinderopvang/centrum	57.320	-	-	-	-	-	57.320
Totaal bestemmingsreserves	18.951.547	1.154.390	749.603	-	1.456.749	641.716	18.757.075
Totaal reserves	22.409.595	-	1.743.625	-	1.914.576	641.716	21.596.928

4.8 Overzicht voorzieningen (balansspecificatie C)

voorziening	Saldo 1 januari 2017	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31 december 2017	Categorie art.44 BBV
Wachtgelden ex-wethouders	33.362	-	125	33.487	-	A
Pensioenen ex-wethouders	1.337.422	-	464.454	38.725	1.763.151	A
Totaal voorz. voor verpl. verliezen en risico's	1.370.784	-	464.579	72.212	1.763.151	
Voorziening Onderhoud bibliotheek	75.281	46.111	-	4.170	25.000	B
Voorziening Groot onderhoud schoolgebouwen	22.048	22.048	-	-	-	B
Totaal egalisatievoorzieningen	97.328	68.158	-	4.170	25.000	
Voorziening Rioolheffing	192.325	-	6.124	-	198.449	C
Voorziening Afvalstoffenheffing	90.228	-	-	34.000	56.228	C
Totaal voorz. voor midd. Van derden met gebonden bestemm.	282.553	-	6.124	34.000	254.677	
Totaal voorzieningen	1.750.666	68.158	470.702	110.382	2.042.828	

Bijlagen

Bijlage 1 Renterisico en kasgeldlimiet

Berekening renterisico op de vaste schuld

Op deze staat dient eenmaal per jaar over het voorgaande jaar het renterisico op de vaste schuld te worden gerapporteerd. Het gaat hierbij om het renterisico van het gehele openbaar lichaam inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Deze staat wordt jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden.

Bij het bepalen of een lening tot de vaste schuld gerekend kan worden, dient rekening te worden gehouden met de gehanteerde derivaten. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat van de onderliggende lening en het derivaat telt. Een lange variabel rentende lening (bv. 3-maands rente) waarop een derivaat wordt afgesloten, met als gevolg een vaste rente (langer dan 1 jaar vast), heeft een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar en dient dus tot de vaste schuld te worden gerekend.

	2017 bedragen x € 1.000
(1a) Renteherziening op vaste schuld o/g	-
(1b) Renteherziening op vaste schuld u/g	-
(2) Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	-
(3a) Nieuw aangetrokken vaste schuld	6.000
(3b) Nieuw uitgezette lange leningen	-
(4) Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	6.000
(5) Betaalde aflossingen	625
(6) Herfinanciering (laagste van 4 en 5, minimaal 0)	625
(7) Renterisico op de vaste schuld (2+6)	625
(8) Renterisiconorm, 20% van begrotingstotaal:	3.917
(9a) Ruimte onder renterisiconorm (8-7)	3.292
(9b) Overschrijding renterisiconorm (7-8)	-

Berekening kasgeldlimiet

Begroting per 1 januari	19.586
Kasgeldlimiet in %	8,50%
Kasgeldlimiet	1.665

Bijlage 2 Investeringsen

Overzicht lopende investeringen 2017

PRG	Project	Omschrijving	Raads- besluit	Raming	Wijziging nummer	Besteed t/m 2016	Besteed 2017	Besteed t/m 2017	Restant krediet
2	72000066	Brandputten (9x) 2008		36.000			1.560	1.560	34.440
	72000077	Ondergronds afvalcontainers 2013	24-06-2013	255.000	9-2013				
	72000077	Ondergronds afvalcontainers 2013		13.367	105-2017				
6	72000077	Ondergronds afvalcontainers 2013		268.367		163.916	185.089	349.005	-80.638
6	72000094	Aanschaf 7420 minicontainers	12-09-2016	204.000	17-2016		176.274	176.274	27.726
6	72000096	Speelplaatsenplan jaarschijf 2017	27-11-2017	86.794	27-2017		650	650	86.144
11	72000099	Aanpassing openbare ruimte Schoolpad 1	29-05-2017	20.000	14-2017		8.948	8.948	11.052
11	72000100	Uitbreiding Schoolpad 1	03-07-2017	664.000	15-2017		84.672	84.672	579.328
	72000101	Renovatie en begeleiding Schoolpad 1	29-05-2017	30.000	14-2017				
	72000101	Renovatie en begeleiding Schoolpad 1	25-09-2017	367.261	25-2017				
	72000101	Renovatie en begeleiding Schoolpad 1	03-07-2017	500.000	15-2017				
11	72000101	Renovatie en begeleiding Schoolpad 1		897.261			104.108	104.108	793.153
11	72000102	Herinrichting Schoolpad 1	03-07-2017	35.000	15-2017		7.881	7.881	27.119
	72000104	Verhuiskosten en herinri. Clusterschool	29-05-2017	37.500	14-2017				
	72000104	Verhuiskosten en herinri. Clusterschool	25-09-2017	37.500	25-2017				
11	72000104	Verhuiskosten en herinri. Clusterschool		75.000			82.356	82.356	-7.356
4	72000112	Aanpassen Eikenlaan	18-12-2017	80.700	21-2017		4.894	4.894	75.806
4	72000115	Inrichten parkeervakken opst. Verkeersb.	25-09-2017	37.500	23-2017				37.500
11	72000116	Verbouwing Clusterschool GGDrU	25-09-2017	85.000	25-2017		712	712	84.289
11	72000117	Verbouwing clusterschool KDV-BSO	25-09-2017	311.000	25-2017		526.581	526.581	-215.581
11	72000118	Verhuiskosten onderwijs/CB	25-09-2017	12.500	25-2017		13.036	13.036	-536
11	72000119	Dakonderhoud Hobbitstee-Noorderlicht	25-09-2017	235.000	25-2017		1.115	1.115	233.885
	72000120	Grond Noordersingel 10-18	27-11-2017	88.500	19-2017				88.500
6	72000128	Vloestofdichte vloer	27-11-2017	125.000	30-2017				125.000
	E.01	Huis van Eemnes	9-5-2016	700.000	8-2016				
	E.01	Huis van Eemnes	3-7-2017	720.000	18-2017				
	E.01	Huis van Eemnes	18-12-2017	11.578.000	33-2017				
10	E.01	Huis van Eemnes		12.998.000		83.151	207.867	291.018	12.706.982
T O T A A L				16.259.622		247.067	1.405.742	1.652.809	14.606.813

Overzicht af te sluiten investeringen 2017

PRG	Project	Omschrijving	Raads- besluit	Raming	Wijziging nummer	Besteed t/m 2016	Besteed 2017	Besteed t/m 2017	begrotings- wijziging	Restant krediet
4	72000071	Wijkschouw Parklaan-Roëllaan (omgeving)		83.700	105-2014					
4	72000071	Wijkschouw Parklaan-Roëllaan (omgeving)		655.160	105-2015					
4	72000071	Wijkschouw Parklaan-Roëllaan (omgeving)		-160.000						
4	72000071	Wijkschouw Parklaan-Roëllaan (omgeving)		578.860		551.324	50.744	602.068	23.208	-
6	72000097	Objectmaatregelen 2017		133.000	32-2017		81.737	81.737	-51.263	-
6	72000098	Groot onderhoud pompen 2017		40.000	32-2017		18.852	18.852	-21.148	-
T O T A A L				751.860		551.324	151.333	702.657	-49.203	-

Bijlage 3 Verantwoording specifieke uitkeringen (SISA-bijlage)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	€ 93.912	€ 0	€ 7.271	€ 0
		Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag
			Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 1.050.914	€ 12.824	€ 85.150	€ 0	€ 22.051	€ 229
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 40.717	€ 0	€ 0	€ 31.372	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 3.827	€ 45.450	€ 0	€ 1.451	€ 10.328	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			

Bijlage 4 Taakveld overzicht

Vanaf 2017 presenteren gemeenten de jaarcijfers op uniforme wijze op basis van de voorgeschreven Taakveld-indeling.

Taakveld overzicht		Begroting 2017 voor wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017			Verschil (b-a)
Taakveld:		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
0.1	Bestuur	-	644.274	644.274	-	670.746	670.746	-18.559	1.154.298	1.135.739	464.993
0.2	Burgerzaken	-162.000	331.763	169.763	-162.000	327.106	165.106	-190.282	336.062	145.780	-19.326
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-186.526	181.994	-4.532	-186.526	208.072	21.546	-250.415	217.150	-33.264	-54.810
0.4	Overhead	-14.000	3.147.751	3.133.751	-14.000	3.172.953	3.158.953	-3.315	3.413.993	3.410.679	251.726
0.5	Treasury	-961.926	647.473	-314.453	-961.926	619.186	-342.740	-400.551	-73.901	-474.453	-131.712
0.61	OZB woningen	-1.418.550	181.409	-1.237.141	-1.418.550	153.426	-1.265.124	-1.357.747	150.659	-1.207.088	58.036
0.62	OZB niet-woningen	-448.950	-	-448.950	-448.950	39.803	-409.147	-531.473	39.803	-491.670	-82.523
0.64	Belastingen overig	-1.052.450	6.368	-1.046.082	-1.052.450	10.342	-1.042.108	-1.045.736	12.469	-1.033.267	8.841
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-8.787.760	-	-8.787.760	-8.787.760	-	-8.787.760	-9.111.786	-	-9.111.786	-324.026
0.8	Overige baten en lasten	-	227.000	227.000	-	227.000	227.000	-17.853	106.313	88.460	-138.540
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.10	Mutatie reserves	-1.193.233	116.811	-1.076.422	-3.219.598	833.036	-2.386.562	-2.065.592	258.903	-1.806.689	579.873
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	166.643	166.643	-	-	-	-	994.022	994.022	994.022
0.0	Bestuur en ondersteuning	-14.225.395	5.651.485	-8.573.910	-16.251.760	6.261.669	-9.990.091	-14.993.306	6.609.771	-8.383.535	1.606.556
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-	784.962	784.962	-	810.675	810.675	-3.350	782.161	778.811	-31.864
1.2	Openbare orde en veiligheid	-7.800	81.874	74.074	-7.800	49.215	41.415	-32.654	49.643	16.989	-24.426
1.0	Veiligheid	-7.800	866.836	859.036	-7.800	859.890	852.090	-36.004	831.803	795.800	-56.290
2.1	Verkeer en vervoer	-36.869	746.952	710.083	-36.869	975.924	939.055	-58.287	913.108	854.820	-84.234
2.2	Parkeren	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Taakveld overzicht		Begroting 2017 voor wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017			Verschil (b-a)
Taakveld:		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
2.3	Recreatieve havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	11.616	11.616	-	6.838	6.838	-	6.838	6.838	-
2.0	Verkeer, vervoer en waterstaat	-36.869	758.568	721.699	-36.869	982.762	945.893	-58.287	919.946	861.658	-84.234
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-861.111	861.111	-	-861.111	861.111	-	-1.787.350	1.787.350	-	-
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-22.300	19.585	-2.715	-22.300	13.639	-8.661	-20.389	10.192	-10.197	-1.536
3.4	Economische promotie	-86.805	25.976	-60.829	-86.805	43.607	-43.198	-90.732	25.437	-65.295	-22.097
3.0	Economie	-970.216	906.672	-63.544	-970.216	918.357	-51.859	-1.898.471	1.822.980	-75.491	-23.632
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	12.320	12.320	-	17.239	17.239	-	17.239	17.239	-
4.2	Onderwijshuisvesting	-	393.695	393.695	-	384.175	384.175	-45.972	363.980	318.008	-66.167
4.3	Onderwijsbeleid leerlingzaken	-8.191	339.755	331.564	-8.191	319.595	311.404	-51.030	297.659	246.629	-64.775
4.0	Onderwijs	-8.191	745.770	737.579	-8.191	721.009	712.818	-97.002	678.878	581.876	-130.942
5.1	Sportbeleid en activering	-	151.808	151.808	-	147.701	147.701	-	184.855	184.855	37.154
5.2	Sportaccommodaties	-459.114	919.852	460.738	-459.114	919.852	460.738	-584.419	1.130.427	546.008	85.270
5.3	Cultuur presentatie, -productie en -participatie	-2.710	38.461	35.751	-2.710	57.998	55.288	-1.743	49.445	47.702	-7.586
5.4	Musea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.5	Cultureel erfgoed	-700	1.890	1.190	-700	-	-700	-354	-	-354	347
5.6	Media	-	125.749	125.749	-	124.255	124.255	-	274.900	274.900	150.645
5.7	Openbaar groen	-5.625	712.066	706.441	-5.625	998.933	993.308	-26.446	698.057	671.611	-321.697
5.0	Sport, cultuur en recreatie	-468.149	1.949.826	1.481.677	-468.149	2.248.739	1.780.590	-612.962	2.337.683	1.724.721	-55.868
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-	1.127.123	1.127.123	-	1.145.805	1.145.805	-9.926	775.412	765.486	-380.319
6.2	Wijkteams	-	776.260	776.260	-	874.034	874.034	-	782.287	782.287	-91.747
6.3	Inkomensregelingen	-1.085.900	1.547.607	461.707	-1.085.900	1.547.607	461.707	-1.201.280	1.802.124	600.845	139.138

Taakveld overzicht		Begroting 2017 voor wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017			Verschil (b-a)
Taakveld:		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo(a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
6.4	Begeleide participatie	-	401.152	401.152	-	401.152	401.152	-8.102	301.389	293.287	-107.865
6.5	Arbeidsparticipatie	-	130.100	130.100	-	130.100	130.100	-33.180	92.589	59.409	-70.691
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-138.500	135.500	-3.000	-138.500	135.500	-3.000	-119.976	172.008	52.032	55.032
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-35.200	765.860	730.660	-35.200	765.860	730.660	-15.515	714.293	698.778	-31.882
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	1.196.600	1.196.600	-	1.203.792	1.203.792	0	1.128.493	1.128.493	-75.299
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	20.780	20.780	-	3.913	3.913	-	5.052	5.052	1.139
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-12.000	199.300	187.300	-12.000	213.100	201.100	-11.953	197.714	185.761	-15.339
6.0	Sociaal domein	-1.271.600	6.300.282	5.028.682	-1.271.600	6.420.863	5.149.263	-1.399.931	5.971.361	4.571.430	-577.833
7.1	Volksgezondheid	-	282.067	282.067	-	279.111	279.111	-	297.517	297.517	18.406
7.2	Riolering	-694.000	476.222	-217.778	-694.000	506.754	-187.246	-674.100	482.216	-191.883	-4.637
7.3	Afval	-890.540	694.929	-195.611	-947.190	929.679	-17.511	-971.666	915.362	-56.304	-38.793
7.4	Milieubeheer	-5.285	248.810	243.525	-5.285	414.117	408.832	-4.778	303.389	298.612	-110.220
7.5	Begraafplaatsen	-24.400	35.510	11.110	-24.400	35.136	10.736	-53.427	36.277	-17.150	-27.886
7.0	Volksgezondheid en milieu	-1.614.225	1.737.538	123.313	-1.670.875	2.164.797	493.922	-1.703.970	2.034.762	330.791	-163.131
8.1	Ruimtelijke ordening	-10.500	119.804	109.304	-10.500	403.681	393.181	-10.000	177.793	167.793	-225.388
8.2	Grondexploitatie	-803.528	176.110	-627.418	-803.528	176.110	-627.418	-878.051	230.721	-647.330	-19.912
8.3	Wonen en bouwen	-453.350	656.930	203.580	-453.350	794.960	341.610	-551.675	623.963	72.287	-269.323
8.0	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.267.378	952.844	-314.534	-1.267.378	1.374.751	107.373	-1.439.727	1.032.476	-407.250	-514.623
TOTAAL TAAKVELDEN		-19.869.823	19.869.821	-2	-21.952.838	21.952.837	-	-22.239.660	22.239.660	0	0

Controleverklaring

Op het moment van het drukken van de jaarstukken 2017 was de controleverklaring nog niet afgegeven.

Bezuinigingen

Algemeen

In de kadernota 2014-2017 is een grote bezuinigingsoperatie ingezet om de op de gemeente afkomende (rijks)bezuinigingen te kunnen opvangen.

Deze bezuinigingen zijn in de meerjarenbegroting 2014-2017 opgenomen.

Sindsdien zijn er nieuwe begrotingen gemaakt (2015, 2016 en 2017) en veel bezuinigingen zijn verwerkt in de nieuwe (lagere of nihil) budgetten of bezuinigingen zijn (deels) teruggedraaid door nieuwe ontwikkelingen.

De in de bezuinigingen opgenomen subsidies en bijdragen aan de verbonden partijen zijn bij elke begroting opnieuw vastgesteld en worden in onderstaande overzichten niet meer meegenomen.

Overzichten

Gezien het bovenstaande worden hieronder twee overzichten gepresenteerd.

1. De bezuinigingen, die in de begroting 2017 nog op een stelpost staan, met de te realiseren bezuiniging en of de bezuiniging gerealiseerd is
2. De bezuinigingen, die in verlaagde budgetten 2016 zijn opgenomen en de realisatie van deze budgetten.

Numer toelichting	Bezuinigingen	Begroting 2017 €	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde Begroting 2017	Effect *)	Verklaring niet gerealiseerde bezuinigingen
	<u>Bestuur van de Gemeenschap</u>					
1.	Reductie griffiecapaciteit	5.000	-5.000	-	-	De reductie van de griffieformatie is bij raadsbesluit van 6-11-2016 ongedaan gemaakt.
6.	Bezuiniging beleidsregie	100.000		100.000	100.000	
	<u>Sport, Cultuur en Vrije Tijd</u>					
39.	Bezuiniging bibliotheek	150.000		150.000	-	Project Huis van Eemnes is in ontwikkeling
		255.000	-5.000	250.000	100.000	

*) Tegenover de nog niet gerealiseerde bezuinigingen staat een stelpost van € 100.000.

Numer toelichting	Budget begroting 2017	Gewijzigde Begroting 2017	Realisatie 2017	Effect	Verklaring overschrijding
	<u>Bestuur van de Gemeenschap</u>				
7.	Voorlichting	64.500	62.895	-1.605	
	<u>Veiligheid</u>				
13.	Bijdrage VRU incl gebouwgebonden kosten	725.943	689.755	-36.188	
	<u>Publiek, Vergunning en Handhaving</u>				
15.	Minder controles RUD	198.186	191.782	-6.404	
	<u>Mobiliteit</u>				
17.	Onderhoud wegen	171.000	176.769	5.769	Onderhoudskosten vallen iets hoger uit
18.	Openbare verlichting	200.577	202.422	1.845	
20.	Wegbermen polderwegen (is vanwege nieuwe BBV samengevoegd met onderhoud wegen)				
	<u>Groene Leefomgeving</u>				
	Groenonderhoud	258.050	212.705	-45.345	Dit overschot geeft een ietwat vertekend beeld omdat bij de budgetoverhevelingen 48.000 wordt overgezet naar 2018 voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop
	<u>Ruimtelijke Ordening</u>				
23.	Extra legesinkomsten bestemmingsplannen	-10.000	-12.402	-2.402	
	<u>Sport, Cultuur en Vrije Tijd</u>				
44.	Doorberekenen kosten festiviteiten	-10.000	0	10.000	Vergunningen zijn (nog) niet aangepast.
	Totaal	1.598.256	1.523.926	-74.330	